

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
UNIVERSITY OF PELLOPONNESE

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΥΠΙΚΗ , ΑΤΥΠΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ
ΕΡΓΑΣΙΑ**

της Μαρίας
Τσάμη

**ΘΕΜΑ: Σχολικοί Διαδικτυακοί τόποι στην Πρωτοβάθμια
Εκπαίδευση**

Επιβλέπον Καθηγητής: Κωνσταντίνος Δημόπουλος, Καθηγητής
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Εξεταστική Επιτροπή: Δέσποινα Τσακίρη , Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Άννα Τσατσαρώνη , Καθηγήτρια Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

ΚΟΡΙΝΘΟΣ 2013

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους εκείνους, οι οποίοι με οποιονδήποτε τρόπο βοήθησαν και στήριξαν αυτή την ερευνητική μελέτη. Πρώτα θα ήθελα να ευχαριστήσω:

Τον κ. Δημόπουλο Κωνσταντίνο, Καθηγητή του τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, που ανέλαβε την εποπτεία της διπλωματικής αυτής εργασίας και με βοήθησε, τόσο με την ενθάρρυνση που μου προσέφερε, όσο και με τις πολύτιμες συμβουλές του σε όλα τα ζητήματα που αφορούσαν το σχεδιασμό της εργασίας, τη θεωρητική συγκρότηση του θέματος και τη διεξαγωγή της έρευνας

Τον Καθηγητή του τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Κατσή Αθανάσιο, ο οποίος με μεγάλη προθυμία βοήθησε στο εμπειρικό μέρος της εργασίας.

Την κα. Τσατσαρώνη Άννα, Καθηγήτρια του τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για την προθυμία και το ενδιαφέρον που έδειξε για την εργασία μου καθώς και για τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις της κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της.

Όλους τους καθηγητές του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος, «Εκπαιδευτικά Προγράμματα , Τυπική, Άτυπη και από Απόσταση Εκπαίδευση» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, για την συμβολή τους στην κατάρτισή μου σ' αυτόν τον τομέα της Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής και τους προβληματισμούς που έθεσαν.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο του Μεταπτυχιακού προγράμματος, καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Τζιμογιάννη Αθανάσιο, για την ευκαιρία που παρείχε να συμμετέχω στο πρόγραμμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1.1. Γενικά στοιχεία.....	9
1.2. Δομή της Εργασίας.....	10
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ.....	12
2.1. Εννοιολογική προσέγγιση του όρου «Σχολείου».....	12
2.1.1. Ορισμός του «σχολείου».....	12
2.1.2. Θεωρίες για το θεσμό του σχολείου.....	13
2.1.3. Σκοποί του σχολείου.....	14
2.1.4. Λειτουργίες του σχολείου.....	16
2.1.5. Προϋποθέσεις αποτελεσματικής λειτουργίας του σχολείου.....	21
2.2. Η έννοια του σχολικού κλίματος.....	23
2.2.1. Χαρακτηριστικά του σχολικού κλίματος στα αποτελεσματικά σχολεία.....	25
2.2.2. Βασικοί παράμετροι του σχολικού κλίματος.....	27
2.2.3. Η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκομένων στη σχολική μονάδα και η σημασία της στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος.....	27
2.2.4. Η συνεργασία των εκπαιδευτικών και η συμβολή της στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος.....	29
2.2.5. Η συμβολή της οργάνωσης και της διοίκησης του σχολείου στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος.....	30
2.2.6. Ο μαθητής ως βασικός παράγοντας στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος.....	32
2.3. Σχολείο και Κοινωνία.....	34
2.3.1. Επικοινωνία σχολείου οικογένειας.....	35
2.3.2. Επικοινωνία σχολείου και τοπικής κοινωνίας.....	37
2.3.3. Αξιολόγηση σχολείου.....	38
2.3.4. Λογοδοσία Σχολείου.....	40
2.3.5. Κοινωνικός Έλεγχος.....	42
2.4. Κοινωνία της Πληροφορίας.....	44
2.4.1. Σχολικές ιστοσελίδες.....	46

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	50
3.1. Έρευνα Ε.Ε. για τους σχολικούς διαδικτυακούς τόπους	50
3.1.1. Ελληνική συμμετοχή στην έρευνα.....	50
3.1.2. Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία	51
3.1.3. Συμπεράσματα της έρευνας και προτάσεις.....	52
3.2. Η έρευνα της Μεγάλης Βρετανίας για τους σχολικούς διαδικτυακούς τόπους....	54
3.3. Κριτήρια Αξιολόγησης Σχολικών Δικτυακών Τόπων- Προσδιορισμός Πλαισίου Ποιότητας.....	54
3.3.1. Το εργαλείο “HETSI Sites”	55
3.3.2. Στόχοι και Μεθοδολογία της έρευνας.....	55
3.3.3. Συμπεράσματα της έρευνας	58
3.4. Η έρευνα της Κύπρου για τους σχολικές ιστοσελίδες	59
3.4.1. Σκοπός και Μεθοδολογία έρευνας.....	59
3.4.2. Συμπεράσματα έρευνας	60
3.5. Οι τάσεις των ιστοσελίδων των Δημοτικών Σχολείων στις Η.Π.Α.	61
3.5.1. Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία	62
3.5.2. Συμπεράσματα της έρευνας και προτάσεις.....	62
3.6. Αξιολόγηση της σπουδαιότητας προβολής βασικών κοινών στοιχείων στις σχολικές ιστοσελίδες	64
3.6.1. Ερευνητικά ερωτήματα και Μεθοδολογία.....	65
3.6.2. Αποτελέσματα έρευνας και προτάσεις	66
3.7. Σχολικές ιστοσελίδες και ΤΠΕ	66
3.7.1. Κατηγορίες σχολικών πρακτικών σε σχέση με τις ιστοσελίδες	67
3.7.2. Αποτελέσματα συσχέτισης γνώσης ΤΠΕ και σχολικής ιστοσελίδας	68
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	70
4.1. Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων.....	70
4.2. Καθορισμός πληθυσμού αναφοράς έρευνας.....	72
4.2.1. Το δείγμα	72
4.2.2 Στατιστικές τεχνικές	73
5. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	75
5.1. Εισαγωγή.....	75
5.2. Ανάλυση της κλείδας ανάλυσης των σχολικών ιστοσελίδων.....	75
5.3.Ανάλυση συχνοτήτων	88

6. ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ.....	98
6.1. Εισαγωγή.....	98
6.2. Ανάλυση συσχετίσεων.....	98
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	138
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	150

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 4.1: Αριθμός σχολικών μονάδων & ιστοσελίδων ανά περιφέρεια & νομό... 71	
Πίνακας 1 : Συχνότητα (%) των στοιχείων της «Ταυτότητας» Σχολικής μονάδας....88	
Πίνακας 2: Συχνότητα (%) των στοιχείων της Ιστορίας σχολικής μονάδας	89
Πίνακας 3: Συχνότητα (%) των στοιχείων της παρουσίασης της περιοχής.....	89
Πίνακας 4 : Συχνότητα (%) προβολής στοιχείων αρχικής σελίδας.....	90
Πίνακας 5 : Συχνότητα (%) των στοιχείων των εγκαταστάσεων	90
Πίνακας 6 : Συχνότητα (%) των στοιχείων της παρουσίασης του εκπαιδευτικού προσωπικού.....	91
Πίνακας 7 : Συχνότητα (%) των στοιχείων των σχολικών εκδηλώσεων.....	91
Πίνακας 8: Συχνότητα (%) προβολής των δραστηριοτήτων του σχολείου	92
Πίνακας 9: Συχνότητα (%) προβολής θεμάτων που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή.....	93
Πίνακας 10 : Συχνότητα (%) προβολής στοιχείων επικοινωνίας με επισκέπτες.....	94
Πίνακας 11 : Συχνότητα (%) προβολής συλλόγου γονέων και κηδεμόνων	95
Πίνακας 12: Συχνότητα (%) προβολής στοιχείων λειτουργίας σχολικής μονάδας.....	95
Πίνακας 13: Συχνότητα (%) προβολής ειδών εικονογράφησης	96
Πίνακας 14: Συχνότητα (%) βαθμού έκτασης εικονογράφησης	96
Πίνακας 15: Συχνότητα (%) ιστοσελίδων με φιλικό, επίσημο ή χιουμοριστικό ύφος .97	
Πίνακας 6.1. Ομαδοποίησης μεταβλητών	99
Πίνακας 1.1.1. Συσχέτιση περιοχής με παρουσίαση περιοχής	100
Πίνακας 1.1.2. Συσχέτιση χ^2	101
Πίνακας 2.1.1. Συσχέτιση «σχολικής ταυτότητας» με προβολή περιοχής	102
Πίνακας 2.1.2. Συσχέτιση χ^2	102
Πίνακας 3.1.1. Συσχέτιση παρουσίασης της περιοχής με σχολικές εγκαταστάσεις... 103	
Πίνακας 3.1.2. Συσχέτιση χ^2	103

Πίνακας 3.2.1. Συσχέτιση προβολή περιοχής με προβολή θεμάτων με έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία	104
Πίνακας 3.2.2. Συσχέτιση χ^2	105
Πίνακας 4.1.1. Συσχέτιση στοιχείων για το προσωπικό με θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή.....	106
Πίνακας 4.1.2. Συσχέτιση χ^2	106
Πίνακας 4.2.1. Συσχέτιση στοιχείων για το προσωπικό με ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου	107
Πίνακας 4.2.2. Συσχέτιση χ^2	107
Πίνακας 4.3.1. Συσχέτιση στοιχείων για το προσωπικό με θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης.....	108
Πίνακας 4.3.2. Συσχέτιση χ^2	109
Πίνακας 4.4.1. Συσχέτιση προβολής στοιχείων για το προσωπικό με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων.....	109
Πίνακας 4.4.2. Συσχέτιση χ^2	110
Πίνακας 5.1.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης	111
Πίνακας 5.1.2. Συσχέτιση χ^2	111
Πίνακας 5.2.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή ανακοινώσεων που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου	112
Πίνακας 5.2.2. Συσχέτιση χ^2	112
Πίνακας 5.3.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων.....	113
Πίνακας 5.3.2. Συσχέτιση χ^2	114
Πίνακας 6.1.1. Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή.....	114
Πίνακας 6.1.2. Συσχέτιση χ^2	115
Πίνακας 6.2.1. Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων.....	116
Πίνακας 6.2.2. Συσχέτιση χ^2	116
Πίνακας 7.1.1. Συσχέτιση εικονογράφησης με προβολή σχολικών εκδηλώσεων.....	117
Πίνακας 7.1.2. Συσχέτιση χ^2	117
Πίνακας 7.2.1. Συσχέτιση εικονογράφησης με προβολή θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης.....	118

Πίνακας 7.2.2. Συσχέτιση χ^2	118
Πίνακας 8.1.1 :Συσχέτιση περιοχής με προβολή τεχνολογικού εξοπλισμού	119
Πίνακας 8.1.2: Συσχέτιση χ^2	120
Πίνακας 8.2.1. : Συσχέτιση περιοχής με προβολή αθλητικών εκδηλώσεων	121
Πίνακας 8.2.2. : Συσχέτιση χ^2	121
Πίνακας 8.3.1. Συσχέτιση περιοχής με προβολή παιδαγωγικών άρθρων.....	121
Πίνακας 8.3.2. : Συσχέτιση χ^2	122
Πίνακας 8.4.1. Συσχέτιση περιοχής με αναφορά στο συντάκτη.....	123
Πίνακας 8.4.2. Συσχέτιση χ^2	123
Πίνακας 8.5.1. Συσχέτιση Ταυτότητας σχολείου με επιμορφωτικές εκδηλώσεις	124
Πίνακας 8.5.2. Συσχέτιση χ^2	124
Πίνακας 8.6.1. Συσχέτιση προβολή περιοχής με προβολή προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.....	125
Πίνακας 8.6.2. Συσχέτιση χ^2	126
Πίνακας 8.7.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή κοινωνικών εκδηλώσεων	127
Πίνακας 8.7.2. Συσχέτιση χ^2	127
Πίνακας 8.8.1. Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με προβολή διαύλων κοινωνικής δικτύωσης	128
Πίνακας 8.8.2. Συσχέτιση χ^2	129
Πίνακας 8.9. 1.Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με στόχους / κανόνες του σχολείου	129
Πίνακας 8.9.2. Συσχέτιση χ^2	130
Πίνακας 8.10.1. Συσχέτιση αναφοράς στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων με ημερολόγιο σχολικής ζωής	130
Πίνακας 8.10.2. Συσχέτιση χ^2	131
Πίνακας 9.1.1. :Συσχέτιση στυλ εικονογράφησης με προβολή κοινωνικών θεμάτων	132
Πίνακας 9.1.2.: Συσχέτιση χ^2	132
Πίνακας 9.2.1. :Συσχέτιση έκτασης εικονογράφησης με προβολή θεμάτων με έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία.....	133
Πίνακας 9.2.2.: Συσχέτιση χ^2	133
Πίνακας 9.3.1. :Συσχέτιση έκτασης εικονογράφησης με αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων.....	134
Πίνακας 9.3.2.: Συσχέτιση χ^2	134

Πίνακας 9.4.1. :Συσχέτιση ύφους με προβολή σχολικών εκδηλώσεων	135
Πίνακας 9.4.2.: Συσχέτιση χ^2	135
Πίνακας 9.5.1. :Συσχέτιση ύφους με προβολή θεμάτων που αφορούν την κοινωνική ζωή	136
Πίνακας 9.5.2.: Συσχέτιση χ^2	136
Πίνακας 9.5.1. :Συσχέτιση ύφους με αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων.	137
Πίνακας 9.5.2.: Συσχέτιση χ^2	137

143

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Γενικά στοιχεία

Το ελληνικό δημοτικό σχολείο του 21ου αιώνα φέρει σημαντικές αλλαγές από το σχολείο των προγενέστερών μας. Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) έχουν ολοένα και μεγαλύτερη επίδραση στο χώρο της εκπαίδευσης με διάφορους τρόπους. Από το 2000 διαπιστώθηκε ότι ήταν πλέον καιρός να επιχειρηθεί μια πρώτη καταγραφή της συμμετοχής των δημοτικών ελληνικών σχολείων στο διαδίκτυο. Μέχρι τότε μόνο κάποια ιδιωτικά σχολεία είχαν σε ικανοποιητικό βαθμό διαδίκτυο, κάτι που ακούγεται λογικό λόγω της οικονομικής δυνατότητας που είχαν σε σχέση με τα δημόσια και του έντονου ανταγωνισμού που υπήρχε, στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης με την δημόσια, ώστε να προτιμούνται τα δεύτερα.

Ένα παράδειγμα, που δείχνει τη διείσδυση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση είναι οι σχολικές ιστοσελίδες. Οι σχολικές ιστοσελίδες έχουν τη δυνατότητα ν' ανοίξουν δίοδους επικοινωνίας ανάμεσα στα σχολεία και τις τοπικές κοινότητες, τους γονείς και την κοινωνία γενικότερα.

Από το 1997 υπήρξαν κάποια δημόσια δημοτικά σχολεία με ιστοσελίδα στο διαδίκτυο (teachnet). Στην πορεία βέβαια, καθώς ζούμε στην εποχή της τεχνολογικής και της πληροφορικής έκρηξης και της επανάστασης της γνώσης, τα πράγματα πήραν άλλη τροπή και οι υπολογιστές έχουν εισβάλει κυριολεκτικά στη ζωή μας όπως και τη ζωή των μαθητών, ακόμη και αυτών που φοιτούν στο δημοτικό. Όπως διαπιστώσαμε και στην παρούσα εργασία ο αριθμός των δημοτικών σχολείων που έχουν δημιουργήσει ιστοσελίδες είναι μεγάλος. Σχολικοί σύμβουλοι, διευθυντές κι εκπαιδευτικοί έσπευσαν να ανταποκριθούν στο νέο αυτό κάλεσμα της εποχής. Οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από όλη της Ελλάδα (ηπειρωτική, νησιωτική) δημιούργησαν ιστοσελίδες.

Από τα παραπάνω προκύπτει πως είναι χρήσιμο να μελετηθούν αναλυτικότερα τα όσα προβάλλονται στις σχολικές ιστοσελίδες. Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο τη μελέτη των σχολικών διαδικτυακών τόπων Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ειδικότερα προσπαθεί να αναδείξει τα στοιχεία που προσπαθούν να προβάλλουν τα σχολεία μέσω των σχολικών ιστοσελίδων και τον τρόπο που το πραγματοποιούν.

Μέσα από τη λίστα του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου παρατηρείται ότι το 39% των σχολικών μονάδων διαθέτουν σχολική ιστοσελίδα. Τη μεγαλύτερη ανταπόκριση στη δημιουργία σχολικών ιστοσελίδων συναντάμε στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με ποσοστό 59% και μάλιστα με 9 στα 10 σχολεία περίπου στο νομό Ξάνθης να διαθέτουν τη δική τους σχολική ιστοσελίδα στο ΠΣΔ. Ακολουθεί η περιφέρεια Αττικής με σχεδόν τα μισά σχολεία με σχολικές ιστοσελίδες και η περιφέρεια Ιονίων Νήσων με 42% και τις μισές σχολικές μονάδες με ιστοσελίδες στο νομό Λευκάδας. Περίπου το 40% των σχολικών μονάδων στις περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας και Νοτίου Ελλάδας διαθέτουν ιστοσελίδα, με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά στους νομούς Σερρών και Αιτωλοακαρνανίας(7 στα 10).

Η έρευνα διεξήχθη το Ιανουάριο- Μάρτιο του 2013. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως για το συγκεκριμένο θέμα είναι πολύ νέο και υπάρχουν ελάχιστες αναφορές και περιορισμένα ερευνητικά δεδομένα, αποφασίσαμε να διερευνήσουμε 150 σχολικές ιστοσελίδες δημόσιων δημοτικών σχολείων από τον κατάλογο των ιστοσελίδων του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου. Μελετώντας σχετικές έρευνες δημιουργήσαμε μια κλείδα παρατήρησης την οποία συμπληρώσαμε σύμφωνα με τα όσα προέβλεπε η κάθε ιστοσελίδα.

Μελετώντας παράλληλα το θεωρητικό πλαίσιο σχετικά με σχέση της σχολικής μονάδας και της κοινωνίας γενικότερα, καταλήξαμε σε συμπεράσματα με προεκτάσεις για περαιτέρω έρευνες από ποικίλες οπτικές.

1.2. Δομή της Εργασίας

Η ερευνητική αυτή μελέτη αποτελείται από το επτά κεφάλαια, εκ των οποίων το πρώτο είναι η παρούσα εισαγωγή στην οποία διατυπώνεται με σαφήνεια το ερευνητικό πρόβλημα. Τα δυο επόμενα αποτελούν το θεωρητικό μέρος και τα υπόλοιπα το εμπειρικό μέρος της έρευνας με τα συμπεράσματα. Αναλυτικότερα:

Το δεύτερο κεφάλαιο αποτελεί τη θεωρητική διερεύνηση του θέματος, όπου έγινε προσπάθεια να προσεγγίσουμε έννοιες που σχετίζονται με το σχολείο ως κοινωνικό θεσμό. Ο ορισμός του «σχολείου», με τις διάφορες θεωρίες που τον συνθέτουν, η έννοια του σχολικού κλίματος με τους εμπλεκόμενους που το απαρτίζουν και η σύγχρονη κοινωνία με τις απαιτήσεις της και ο τρόπος που λογοδοτεί το σχολείο σ' αυτή αποτελούν υποενότητες του θεωρητικού κεφαλαίου.

Στο τρίτο κεφάλαιο Παρατίθεται ανασκόπηση των μελετών και των διεθνών ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί αναφορικά με το θέμα των σχολικών ιστοσελίδων που μελέτησαν τις σχολικές ιστοσελίδες από διαφορετικό πρίσμα και αποτέλεσαν τη βάση για τη δημιουργία αξόνων ανάλυσης στην παρούσα εργασία.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας. Καταγράφεται η διαδικασία εκτέλεσης της έρευνας, τα μέσα συλλογής δεδομένων (διαδικασία σύνταξης και συμπλήρωσης κλείδας παρατήρησης), ο καθορισμός του δείγματος, τα είδη των δεδομένων και τέλος οι στατιστικές τεχνικές.

Ακολούθως, στο επόμενο αναλύονται τα στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται στις ιστοσελίδες των σχολείων. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στο «άνοιγμα» του σχολείου προς την κοινωνία και πώς αυτό επιτυγχάνεται μέσω της σχολικής ιστοσελίδας. Επίσης αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται τα παραπάνω στοιχεία σύμφωνα με το προφίλ που θέλουν να παρουσιάσουν τα σχολεία που εξετάσαμε μέσα από πίνακες συχνότητας.

Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των συσχετίσεων μεταξύ των μεταβλητών και οι έλεγχοι συνάφειας.

Στο τελευταίο κεφάλαιο επιχειρείται η ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας, όπως αυτά προέκυψαν από τη στατιστική επεξεργασία.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

2.1. Εννοιολογική προσέγγιση του όρου «Σχολείου»

2.1.1.Ορισμός του «σχολείου»

Η τυπική εκπαίδευση (Σαΐτη, 2000^a, σ.56-57) παρέχεται σε οργανωμένες εκπαιδευτικές μονάδες του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που καλούνται «σχολεία». Από τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας (Κωνσταντίνου, 1998, σ. 69-70, Σαΐτης, 2002, σ. 65-68) καθίσταται σαφές ότι υπάρχει ασυμφωνία των επιστημόνων για τη διατύπωση ενός κοινά αποδεκτού ορισμού για τον όρο «σχολείο». Όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις εννοιολογικής προσέγγισης, έτσι κι εδώ η δυσκολία αποσαφήνισης βρίσκεται στο γεγονός ότι μία σχολική οργάνωση αποτελεί στην πραγματικότητα ένα πολύπλοκο δυναμικό κατασκεύασμα, το οποίο είναι αδύνατο να περιγραφεί και να οριστεί σε όλη του την έκταση.

Υπάρχουν συγγραφείς που εκλαμβάνουν το «σχολείο» ως τη βασική μονάδα του εκπαιδευτικού συστήματος η οποία διέπεται από ίδιους σκοπούς, έχει καθορισμένο πρόγραμμα, ενιαία διοίκηση, δέχεται μαθητές με καθορισμένους όρους και για καθορισμένο χρόνο σπουδών και παρέχει αναγνωρισμένο από την κοινωνία και την πολιτεία τίτλο σπουδών (Δενδρινού-Αντωνοκάκη, 1971, Αναδημοσίευση Σαΐτης, 2005).

Μερικοί άλλοι θεωρούν το «σχολείο» ως κοινωνικό σύστημα, το οποίο παίρνει από το περιβάλλον πόρους (όπως διδακτικό προσωπικό, μαθητές κ.ά.) και μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας (μετασχηματισμού) παράγει εγγράμματους και μορφωμένους μαθητές και αποφοίτους (Πασαρδής 2004).

Περαιτέρω, υπάρχουν συγγραφείς που θεωρούν το σχολείο ως «οργανωμένη και διαρκή υπηρεσία, στην οποία ανεξαρτήτως της αλλαγής διδασκόντων και διδασκομένων, επιδιώκονται συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί στόχοι με τη συστηματική διδασκαλία ικανού αριθμού γνωστικών αντικειμένων» (Σκουρής 1995). Ως οργανωμένη υπηρεσία και μάλιστα δημόσια (Σπηλιωτόπουλος 1999) το σχολείο στοχεύει στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην κοινωνία και γενικά στην επίτευξη των σκοπών του, ασκώντας δημόσια εξουσία (Σκουρής 1995).

Οι παραπάνω ορισμοί εκφράζουν κάτι ουσιώδεις πτυχές του σχολείου, αλλά δεν περιγράφουν σφαιρικά την ουσία του σύνθετου αυτού θεσμού. Αντίθετα, τα ουσιώδη στοιχεία κάθε συγκεκριμένης επιστημονικής ανάλυσης αντιπροσωπεύουν

μόνο όψεις μια πολύμορφης πραγματικότητας. Το φαινόμενο της πολύμορφης θεώρησης μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι διαφορές επιστήμες (π.χ. ψυχολογία, οικονομική, νομική κ.ά.) ναι μεν έχουν ως αντικείμενο έρευνας αυτό καθαυτό το σχολείο, όμως κάθε επιστημονικός κλάδος ασχολείται με ορισμένη κατηγορία προβλημάτων. Δηλαδή, με άλλα λόγια κάθε επιστημονικό πεδίο βλέπει το σχολείο από μια ορισμένη οπτική και, συνεπώς, δίνει διαφορετικό εννοιολογικό περιεχόμενο σε αυτό.

Ανεξάρτητα από το πώς ορίζουν οι συγγραφείς τον όρο «σχολείο», στην πράξη συνεπάγεται ότι το σχολείο δρα μέσα στον κοινωνικό χώρο για την επίτευξη των στόχων του και εκφράζει έναν τρόπο συλλογικής δράσης στο πλαίσιο της οποίας αναπτύσσονται κοινωνικές σχέσεις. Επιπρόσθετα, λειτουργεί σύμφωνα με επίσημους κανόνες κι αρχές που ρυθμίζουν τη ατομική ή ομαδική συμπεριφορά των μελών της σχολικής κοινότητας.

2.1.2. Θεωρίες για το θεσμό του σχολείου

Στο πλαίσιο της προσπάθειας έκφρασης και θεμελίωσης μιας ερμηνείας των σκοπών ή της λειτουργίας του σχολικού θεσμού αναπτύχθηκαν διάφορες θεωρίες. Όλες αυτές οι θεωρίες ομαδοποιούνται σε: δομολειτουργικές (Parsons, Dreeben κ.ά.), ιστορικο- υλιστικές ή ματεριαλιστικές (Marx, Bourdieu κ.ά.), ψυχαναλυτικές (Freud, Zulliger κ.ά.), και θεωρίες της συμβολικής αλληλεπίδρασης (Mead, Blumer κ.ά.).

Οι παραπάνω θεωρίες εστιάζονται σε δύο κατευθύνσεις: η μία αναφέρεται στο κοινωνικό σύστημα ή την κοινωνία που δημιουργεί κι επηρεάζει το σχολικό θεσμό κι ευρύτερα το εκπαιδευτικό σύστημα είναι δηλαδή κοινωνιοκεντρικές και η άλλη αναφέρεται στο άτομο εντός του σχολικού θεσμού, είναι δηλαδή ατομοκεντρικές.

Σύμφωνα με την πρώτη κατεύθυνση το σχολείο οφείλει να πληροί τις προϋποθέσεις, οι οποίες αναπτύσσουν και καλλιεργούν στο μαθητή ικανότητες, δεξιότητες και γενικότερα τα προσόντα που απαιτούνται για να επιτύχει κοινωνικά. Η έννοια κι ο θεσμός του σχολείου συνδέονται με την παραγωγή, την οικονομία, τη διοίκηση, τη πολιτική και γενικότερα την αγορά εργασίας. Ο σχολικός θεσμός θεωρείται θεσμός αναπαραγωγής της ιδεολογίας της κυρίαρχης κοινωνικής τάξης ή εθνικότητας και ότι φυσικά ενισχύει την επιλογή και την ιεραρχική ταξινόμηση των ατόμων/ πολιτών. Μάλιστα κάποιες από αυτές τις θεωρίες εστιάζουν το πρόβλημα

στο ίδιο το σχολείο και στην αδυναμία του να αντιλαμβάνεται και να υπερβαίνει τις όποιες κοινωνικές διαφορές.

Η δεύτερη κατεύθυνση περιλαμβάνει τις θεωρίες, που υποστηρίζουν ότι ο κύριος στόχος του σχολικού θεσμού είναι η δημιουργία αυτόνομων, ανεξάρτητων κι αυτενεργών ατόμων/ πολιτών. Υποστηρίζεται ότι σκοπός του πρέπει να είναι η ανάπτυξη της κριτικής συνείδησης των ατόμων, ώστε τα ίδια να είναι σε θέση να επιδιώξουν τη χειραφέτησή τους. Επιπλέον, ο σημαντικότερος στόχος του σχολικού θεσμού είναι η ανάπτυξη μόνο των ατομικών ενδιαφερόντων και της δημιουργικότητας των μαθητών (Παμουκτσόγλου, 2001) .

2.1.3. Σκοποί του σχολείου

Οι στόχοι των σχολικών οργανισμών αποτέλεσαν σημείο αναφοράς για πολλούς επιστήμονες, εντούτοις δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός κατάλογος κατηγοριοποίησης αυτών των στόχων. Σύμφωνα με τον Alan Paisey (1992) το σχολείο πρέπει να λαμβάνει υπόψη τρεις κατηγορίες στόχων:

- *Οι προσωπικοί στόχοι*, που διατυπώνονται από εκπαιδευτικούς ή μαθητές. Τέτοιοι στόχοι προδιαγράφουν αλλαγές τις οποίες οι άνθρωποι επιθυμούν για τον εαυτό τους, τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχόλησής τους.
- *Οι εκπαιδευτικοί στόχοι*, οι οποίοι αναφέρονται στις αλλαγές των δομών που επιδιώκονται χωριστά από τα άτομα (εκπαιδευτικούς, μαθητές). Είναι αλλαγές στη συμπεριφορά που περιλαμβάνουν αλλαγές στη γνώση, στις ικανότητες και τις συνήθειες. Κατά κύριο λόγο οι εκπαιδευτικοί στόχοι έχουν να κάνουν με τις αλλαγές στη συμπεριφορά του μαθητή. Αυτό συχνά σημαίνει αλλαγές οι οποίες επιβάλλονται ή υπαγορεύονται από τον ίδιο το μαθητή.
- *Οι στόχοι μέσων (πόρων)*, που αναφέρονται πρωτίστως στα υλικοτεχνικά μέσα τα οποία χρειάζεται ο εκπαιδευτικός για να γίνει εφικτή η διδασκαλία ή που απαιτούνται για να κάνουν την εργασία τους οι μαθητές ή και τα δύο. Βέβαια αν τη λέξη «μέσα» την ορίσουμε ως «οτιδήποτε έχει στη διάθεσή του το σχολείο για να πετύχει τους στόχους του», τότε οι στόχοι μέσων μπορεί να αναφέρονται τόσο στις αλλαγές της δομής του ανθρώπινου δυναμικού όσο και των υλικών μέσων, τα οποία είναι ή θα μπορούσαν να είναι διαθέσιμα στο σχολείο, για να ικανοποιήσει ατομικούς και εκπαιδευτικούς στόχους.

Επειδή οι εκπαιδευτικοί στόχοι είναι πολλοί και οι υλικοί πόροι περιορισμένοι, η εκπαιδευτική διοίκηση οφείλει να επιλέγει κατά σειρά προτεραιότητα τις γνώσεις και τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν οι μαθητές φεύγοντας από το σχολείο. Είναι προφανές πως οι εκπαιδευτικοί στόχοι και οι διαθέσιμοι πόροι πρέπει να βρίσκονται σε μια ρεαλιστική σχέση μεταξύ τους. Με άλλα λόγια, δεν πρέπει για λόγους εντυπωσιασμού να τίθενται στόχοι, οι οποίοι ξεπερνούν τις ανθρώπινες ικανότητες και τους πόρους που η σχολική οργάνωση διαθέτει.

Σε ό,τι αφορά το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, παρατηρούμε πως η εκπαίδευση, ως μια πρωταρχική και θεμελιώδης λειτουργία του κράτους, δεν μπορεί να είναι απλή ατομική υπόθεση. Η σημασία που έχει για τη διατήρηση της ιστορικής συνέχειας του ελληνικού έθνους και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη καθιστά την ύπαρξη της εκπαίδευσης ένα ύψιστο καθήκον της πολιτείας. Για το λόγο αυτό το κράτος καθορίζει όχι μόνο το σκοπό, τον οποίο πρέπει να επιδιώκει το σχολείο, αλλά και τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει για να φέρει σε πέρας την αποστολή του.

Συνεπώς, για παράδειγμα, ο σκοπός του δημοτικού σχολείου είναι η πολύπλευρη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών, μέσα στο πλαίσιο που ορίζει ο ευρύτερος σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ν. 1566/1985, άρθρο4). Βασικοί συντελεστές για την πραγματοποίηση του παραπάνω σκοπού είναι:

α) η προσωπικότητα και η κατάρτιση του προσωπικού όλων των κλάδων και των βαθμίδων της εκπαίδευσης,

β) τα αναλυτικά προγράμματα, τα σχολικά βιβλία και τα λοιπά διδακτικά μέσα, καθώς και η σωστή χρήση τους,

γ) η διοίκηση που εξασφαλίζει όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις και τα μέσα για την απρόσκοπτη λειτουργία των σχολείων και

δ) η δημιουργία του απαραίτητου παιδαγωγικού κλίματος για την ανάπτυξη αρμονικών σχέσεων στο σχολείο και στην τάξη και με το σεβασμό προς την προσωπικότητα κάθε μαθητή (Σαΐτης 2005).

2.1.4. Λειτουργίες του σχολείου

Στο σχολείο, όπως και σε κάθε κοινωνικό οργανισμό, διακρίνουμε ορισμένες λειτουργίες, δηλαδή ορισμένες ομάδες ενεργειών που σχετίζονται μεταξύ τους και αποβλέπουν στην πραγματοποίηση ενός επιμέρους συγκεκριμένου έργου (Κωνσταντίνου 1998). Θα πρέπει ωστόσο στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι υπάρχουν πολλές αντιτιθέμενες απόψεις σχετικά με τη διάκριση των λειτουργιών ενός οργανισμού, δεδομένου ότι κάθε οργανισμός δεν έχει την ίδια δομική και λειτουργική διάρθρωση, τους ίδιους σκοπούς, τις ίδιες συνθήκες εργασίας κ.ά. με κάποιον άλλον.

Οι Arnold and Marz (1979) και οι Schweck and Brinkmann (1992), διακρίνουν τρεις λειτουργίες : τη *λειτουργία εξοπλισμού*, που σχετίζεται με τη διάδοση γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων στα νέα κυρίως άτομα και κατά προέκταση δημιουργεί εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, τη *λειτουργία επιλογής*, που στοχεύει στον καταμερισμό των κοινωνικών θέσεων με βάση την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της μάθησης, και τη *λειτουργία νομιμοποίησης (ή της ενσωμάτωσης)*, που επιδιώκει την πολιτική οργάνωση της κοινωνίας.

Σύμφωνα με το έργο που συντελείται σε μια σχολική μονάδα, μπορούμε να ταξινομήσουμε τις επιμέρους δραστηριότητες σε δύο κατηγορίες λειτουργιών: τις *παραγωγικές*, όπως είναι η μορφωτική και η παιδαγωγική λειτουργία, οι οποίες αποβλέπουν στην παροχή υπηρεσιών και τις *βοηθητικές*, όπως είναι η διοικητική λειτουργία, οι οποίες εξασφαλίζουν την ύπαρξη των πρώτων (Σαΐτης, 2005).

Κατά μία άλλη άποψη (Γκότοβος 1990, Κωνσταντίνου 1998) οι λειτουργίες που εμφανίζει το σημερινό σχολείο είναι :

- Η *κοινωνικοποιητική λειτουργία*, μέσω της οποίας το σχολείο επιδιώκει τη διατήρηση και την προώθηση του κοινωνικο-πολιτισμικού συστήματος. Δηλαδή το σχολείο προσαρμόζει τους μαθητές στα πολιτισμικά – κανονιστικά στοιχεία που συνδέονται με αξίες, κανόνες, πρακτικές κ.ά. του κοινωνικού περιβάλλοντος στο οποίο ανήκουν.
- Η *μαθησιακή λειτουργία*, σύμφωνα με την οποία το σχολείο παρέχει στους μαθητές εκείνα τα στοιχεία (π.χ. γραφή, ανάγνωση κ.ά.) τα οποία αποτελούν αντικείμενο μάθησης και διαπαιδαγώγησης.

- Η *επιλεκτική λειτουργία*, η οποία αντιστοιχεί σε εκείνο το είδος της σχολικής μάθησης που σχετίζεται με την αξιολόγηση της επίδοσης (ή της εκτίμησης της αξίας) του μαθητή.
- Η *κουστωδιακή λειτουργία*, η οποία συνδέεται άμεσα με την οικογένεια και την οικονομία. Συγκεκριμένα, η παρουσία των μαθητών στο σχολείο επιτρέπει στους γονείς των μαθητών να διαθέσουν την εργατική τους δύναμη στον τομέα της απασχόλησής τους.

Σε κάθε σχολική μονάδα μπορούμε να διακρίνουμε ένα σύνολο συναφών και συσχετιζόμενων μεταξύ τους δραστηριοτήτων, που αναλαμβάνονται από άτομα με εξειδικευμένες γνώσεις και έχουν αντικειμενικό σκοπό των εκπλήρωση των στόχων της.

Σύμφωνα με τον Volker Lenhart οι θεμελιώδεις λειτουργίες του εκπαιδευτικού συστήματος ομαδοποιούνται και ταξινομούνται σε: *λειτουργία εξειδίκευσης ή παροχής προϊόντων, νομιμοποιητική λειτουργία, λειτουργία της κοινωνικής πολιτικής ένταξης και ερμηνευτική πολιτισμική λειτουργία.*

Από την άλλη πλευρά το κράτος ενοποιεί ένα σύνολο υλικών και συμβολικών διακριτικών πεδίων ρυθμίζει τη λειτουργία αυτών των διαφορετικών μεταξύ τους πεδίων και με αυτό τον τρόπο εγκαθιδρύεται η συμβολική νομιμότητα. Η εξουσία αντλεί τη νομιμότητά της από την απαίτηση του κοινού καλού (Παπαδάκης 2003).

Το σχολείο βρίσκεται συχνά στο επίκεντρο καθώς η εκπαίδευση: προσλαμβάνεται ως κοινωνικό δημόσιο αγαθό, αποτελεί όρο συγκρότησης του κράτους και σχετίζεται (άλλοτε νομιμοποιητικά και άλλοτε ουσιαστικά) με την πρόοδο, τον εκσυγχρονισμό και το δημόσιο συμφέρον. Η προσφορά γνώσεων, δεξιοτήτων, μέσω των μαθησιακών διαδικασιών και της διδασκαλίας εντάσσονται στις λειτουργίες που εξυπηρετούν το Οικονομικό και πολιτισμικό σύστημα.

Για τους Αμερικανούς νεομαρξιστές Bowles και Gintis ο θεσμός του σχολείου συνεισφέρει και υποβοηθά τον ήδη υπαρκτό καταμερισμό εργασίας, χωρίς να τον επιβάλλει, και χωρίς καν να τον επιδιώκει συνειδητά (Blackledge & Hunt, 1994). Σε αυτό το πλαίσιο το σχολείο οφείλει να επιλέγει τους καλύτερους, προκαθορίζοντας κατά κάποιο τρόπο το μελλοντικό καταμερισμό των επαγγελματιών. Βασική προϋπόθεση είναι η επιλογή να γίνεται με δίκαιο και αξιοκρατικό τρόπο και να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες. Σε αυτή τη βάση διαμορφώνεται ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του σχολείου ο οποίος συνίσταται στο να μεταδοθεί στους

μαθητές η αντίληψη ότι η αξιολόγησή τους θα γίνεται πάντοτε με βάση την επίδοσή τους και ότι η μέτρηση αυτής θα γίνεται με δίκαιο και αντικειμενικό τρόπο. Με άλλα λόγια, το σχολείο οφείλει να διασφαλίζει την ισότητα των ευκαιριών για την επιτυχία των μαθητών.

Επιπροσθέτως, η εκπαίδευση καλλιεργεί στο νέο άνθρωπο πολιτικές ιδέες για την κοινωνία, τους θεσμούς της, τις οργανώσεις, τους σκοπούς της και του προτείνει «ερμηνείες» σχετικά με έννοιες όπως: ελευθερία, δικαιοσύνη, εργασία κ.λπ. Το οικογενειακό περιβάλλον επίσης, μέσω της αγωγής, προσφέρει μια «νομιμοποίηση» των δικών του προτύπων και ιδεών, που εκφράζουν την ιδιαίτερη (ταξική) κοινωνική προέλευση της οικογένειας. Ο νέος άνθρωπος μέσω της αγωγής και της εκπαίδευσης, αφομοιώνει ταυτόχρονα τις πολιτικές ιδέες που προέρχονται από το οικογενειακό (ταξικό του) περιβάλλον και τις κυρίαρχες πολιτικές έννοιες που του επιβάλλει η κυρίαρχη κοινωνική ιδεολογία.

Αυτή η πολύτροπη εξάρτηση του σχολείου απ' την κοινωνία, καθορίζει συγχρόνως τους σκοπούς του σχολικού θεσμού (όπως διαμόρφωση των πολιτών, των εργατών, των στελεχών, των τεχνικών κ.λπ. διαμόρφωση μαζών ή μια κοινωνικής «ελίτ»), και την εσωτερική του οργάνωση (όπως λήψη αποφάσεων, στελέχωση, τρόπος επιλογής, αξιολόγησης, έλεγχο παιδαγωγικού/ εκπαιδευτικού έργου, κ.λπ.) Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι η εκπαίδευση είναι ένα φαινόμενο κοινωνικά προσδιορισμένο (Τζάνη, 2004).

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, το σχολείο ως κοινωνικός θεσμός καλείται να υλοποιήσει την υποχρέωση της εκπαίδευσης, εκτός από την καλλιέργεια δεξιοτήτων και την μετάδοση γνώσεων, να μεταδίδει στα παιδιά τα κοινωνικά πρότυπα και κανόνες συμπεριφοράς. Αυτό προσφέρει στο παιδί τις κοινωνικά αποδεκτές πολιτικές ιδέες, που διαμορφώνουν την προσωπικότητά του. Καθώς το πολιτικοκοινωνικό σύστημα σε πολιτισμικό επίπεδο (θεσμικό επίπεδο) έχει ως βασική λειτουργία τη μεταβίβαση της κυρίαρχης ιδεολογίας, των πολιτισμικών στοιχείων, του τρόπου αντίληψης και σκέψης, του αισθήματος περί δικαίου και του ήθους, η εκπαιδευτική διαδικασία σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιείται για τον ενστερνισμό των κανόνων, των αξιών, των σχέσεων και της συμπεριφοράς του σχολικού χώρου με τη συμμετοχή των μαθητών σε διάφορες σχολικές δραστηριότητες.

Τα μοντέλα και οι κοινωνικές αξίες, όπως και οι κοινωνικές ιδέες και οι κοινωνικοί πειθαναγκασμοί που επιβάλλει το σχολείο, είναι συχνά και πολλαπλά ανταγωνιστικές με αυτές της οικογένειας (αγωγή σχολείου–αγωγή οικογένειας). Η

εκπαίδευση που δέχεται τελικά το παιδί είναι το αποτέλεσμα όλων αυτών των συγκρούσεων και εκφράζει τις σχέσεις των εξουσιαστικών δυνάμεων της κοινωνίας.

Επομένως το σχολείο μεταδίδει τα «επιθυμητά» κοινωνικά πρότυπα, πρότυπα εργασίας, ζωής, ευκαιριών, συναισθηματικών σχέσεων εξουσίας, θρησκευτικής αγωγής κλπ. Αυτά μεταβιβάζονται είτε με την άμεση επαφή με την κοινωνία είτε με τη μορφή κανόνων συμπεριφοράς. Στην πρώτη περίπτωση, ο μαθητής προσλαμβάνει τα κοινωνικά μοντέλα διαμέσου της επιρροής και επίδρασης του περιβάλλοντος, χωρίς καμία εκπαιδευτική παρέμβαση εκούσια και συστηματική.

Ωστόσο τα πρότυπα αυτά δεν προσλαμβάνονται – ενσωματώνονται στον ίδιο βαθμό και με τον ίδιο τρόπο, εφόσον ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις (θεωρία πολιτιστικού κεφαλαίου). Εξάλλου, η διάκριση της κοινωνίας σε ανταγωνιστικές τάξεις και η πάλη των τάξεων σημαίνει σε τελευταία ανάλυση ότι υπάρχει μια κυρίαρχη τάξη κάθε φορά και μια κυριαρχούμενη και κάποιες ενδιάμεσες τάξεις, που είτε συντάσσονται είτε με τη μία είτε με την άλλη κάθε φορά. Κάθε κοινωνική τάξη και ομάδα ντύνει με «ιδέες» τα πρότυπα συμπεριφοράς και αντιλήψεων που τη συμφέρουν. Το παιδί όμως δεν βρίσκεται αντιμέτωπο με μια καθαρή διαφοροποίηση προτύπων και ιδεών. Δεδομένου ότι τα «μοντέλα» της κυρίαρχης τάξης είναι και τα κυρίαρχα στην κοινωνία πρότυπα, το παιδί βιώνει τα ταξικά του πρότυπα και ιδέες στο άμεσο περιβάλλον του, και τις ιδέες και τα πρότυπα της κυρίαρχης κοινωνικής τάξης στο σχολείο και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (Τζάνη, 2004).

Συνοψίζοντας

Το σχολείο κινείται μεταξύ δύο πόλων, αυτού που θέτει στο κέντρο την ανάπτυξη του παιδιού και εκείνου που προβάλλει τις κοινωνικές απαιτήσεις. Αυτό που έχει σήμερα κυριαρχήσει είναι το κοινωνιοκεντρικά προσανατολισμένο, ενώ παρατηρείται η τάση το σχολείο να αντιμετωπίζει τον μαθητή ως ενεργό υποκείμενο. Αυτή η στροφή οφείλεται στο κίνημα της παιδαγωγικής μεταρρύθμισης και έχει σύνθημα «όλα πρέπει να έχουν ως αφετηρία και απόληξη το παιδί».

Σήμερα η παιδαγωγική μεταρρύθμιση θεωρείται ως μια καθολική αρχή που πραγματώνεται σε κάθε εποχή με ιδιαίτερο τρόπο, ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν και με τα πορίσματα της σχετικής επιστημονικής έρευνας. Οι στόχοι αυτής της αρχής είναι:

- Να μαθαίνουμε να κατανοούμε τα παιδιά, να ενισχύουμε τις δυνάμεις και να τους παρέχουμε δυνατότητες και συνθήκες αυτενέργειας.
- Να τους διδάσκουμε τη σφαιρική θεώρηση των πραγμάτων με ολιστικό τρόπο.
- Να τους επιτρέπουμε να γνωρίσουν τη γνώση του κόσμου και της εργασίας.
- Να αξιολογούμε τις επιδόσεις τους με παιδαγωγικό τρόπο και να τους εισάγουμε στη δημόσια υπευθυνότητα.
- Να συνδράμουμε, έτσι ώστε τα σχολεία να αναπτυχθούν και να αποκτήσουν έναν ιδιαίτερο σχολικό πολιτισμό που θα εμπλουτίζει και υπόλοιπους θεσμούς.

Από τους στόχους αυτούς διαφαίνονται και οι θέσεις της παιδαγωγικής μεταρρύθμισης σε σχέση με τον οργανωτικό σκοπό και τη λειτουργία των σχολείων ως παιδαγωγικών θεσμών ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα:

- Η επιδίωξη του καλύτερου ως μακροπρόθεσμου στόχου. Τίποτε δεν θεωρείται αρκετά καλό και όλα μπορεί να αναθεωρηθούν προς το καλύτερο.
- Η ευέλικτη αντιμετώπιση του παιδιού. Η ανάπτυξη των παιδιών θεωρείται ως μια ανοιχτή, δυναμική αλλά και με όρια εξελικτική πορεία που θέτει περιορισμούς στη παιδαγωγική και διδακτική διαδικασία.
- Το σχολείο ως θεσμός επίδρασης και ανάπτυξης να είναι ευέλικτο, ανοιχτό και να αποκτήσει σχετική αυτονομία.
- Ο εκπαιδευτικός να ασκείται στο ρόλο του άμεσα, πράγμα που παραπέμπει στην αλληλεπίδραση μεταξύ θεωρίας και πράξης (Κοσσυβάκη, 2003).

Η διπολικότητα του σχολείου μεταξύ του κάθε ανθρώπου αλλά και της ομάδας στην οποία ζει τον φέρνει αντιμέτωπο με αντιφατικές καταστάσεις, όταν λειτουργεί μονόπλευρα υπέρ των απαιτήσεων της κοινωνίας ή της ανάπτυξης της προσωπικότητας. Μέσα στο σχολείο επιδρούν τόσο εξωτερικοί παράγοντες όσο και η εσωτερική δυναμική του ίδιου του σχολείου ως συστήματος. Στο σύστημα του υποχρεωτικού σχολείου εδραιώνονται διαδικασίες που πολλές φορές αναιρούν τη λειτουργία του ως θεσμού ανάπτυξης, επειδή οι διαδικασίες αυτές είναι παιδαγωγικές και λειτουργικές, με τις τελευταίες να υπερτερούν. Στην ιστορική ανασκόπηση του σχολείου, συναντά κανείς κυρίως διαδικασίες ρυθμιστικές που περιορίζουν την παιδαγωγική του λειτουργία, πράγμα που οδήγησε στην αμφισβήτηση του σχολείου σε σχέση με την παιδαγωγική του λειτουργία στήριξης και ανάπτυξης του μαθητή. (Κοσσυβάκη, 2003).

2.1.5. Προϋποθέσεις αποτελεσματικής λειτουργίας του σχολείου

Όπως έχει αναφερθεί, το σχολείο είναι ένας κοινωνικός οργανισμός ή κοινωνικό σύστημα που αποτελείται από ένα σύνολο λειτουργικών στοιχείων (μαθητές, εκπαιδευτικοί κ.ά.), καθένα από τα οποία επιτελεί το δικό του επιμέρους έργο, όλα δε συλλειτουργούν, συνεργάζονται και αλληλοεπηρεάζονται για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων. Για την πραγματοποίηση των στόχων αυτών μια σχολική μονάδα πρέπει να λειτουργεί αποτελεσματικά.

Οι σχολικές μονάδες λειτουργούν σε ένα σύνθετο περιβάλλον με πολλαπλούς εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες, με συνέπεια να υπάρχει πρόβλημα καθορισμού κοινών στόχων. Επιπλέον, το σχολείο δεν αποτελεί απλώς μια οργάνωση, όπου αναπτύσσεται κοινωνική δυναμική, αλλά ταυτόχρονα είναι: «ένας θεσμός με προσανατολισμό αξιολογικό σε σχέση αλληλεξάρτησης με τα ευρύτερα κοινωνικά φαινόμενα, έναν προσανατολισμό, ο οποίος διαπερνά κάθε πτυχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το σχολείο παρέχει γνώσεις και δεξιότητες, γενική παιδεία και εξειδίκευση. Συγχρόνως, διαμορφώνει αντιλήψεις και 'πιστεύω', διαπλάθει συνειδήσεις, εμπνέει αξίες...» (Παπαναούμ, 1995, σ.40).

Επομένως, η «αποτελεσματικότητα» των σχολικών μονάδων είναι μια πολυδιάστατη έννοια, αφού κανένα απόλυτο κριτήριο (επιτεύγματα μαθητών, συνολική εικόνα σχολείου κ.α.) , δεν μπορεί να συλλάβει τη σύνθετη φύση της και κάποια από αυτά δεν μπορούν να μετρηθούν. Παρόλα αυτά, στα πλαίσια της αντίληψης ότι για να είναι μια μονάδα βιώσιμη θα πρέπει να ικανοποιούνται κάποια πρότυπα λειτουργίας, δημιουργούνται θεωρίες περί αποτελεσματικότητας.

Οι ερευνητές έχουν καταρτίσει μια λίστα παραγόντων–κλειδιά της αποτελεσματικότητας (Sammons et al. 1995). Βέβαια, αυτά ούτε εξαντλούν το θέμα, ούτε είναι απαραίτητα ανεξάρτητα το ένα από το άλλο. Προσφέρουν, ωστόσο, μια χρήσιμη περίληψη των πιο συνηθισμένων παραγόντων που έχει βρεθεί ότι σχετίζονται με τα αποτελεσματικά σχολεία (Πασαρδής, 2000). Οι παράγοντες αυτοί είναι:

- Η *σχολική ηγεσία*. Ο διευθυντής/τρια του σχολείου, εκτός του γραφειοκρατικού έργου, ασκεί ηγετικό ρόλο και με τη συμπεριφορά και δράση του (της) εμπνέει, εμπυχώνει τους συναδέλφους του (της) και δημιουργεί το κατάλληλο κλίμα για παρώθηση όλου του έμψυχου υλικού του σχολείου του (της).

- *Η δομή και η οργάνωση του αναλυτικού προγράμματος και των διδακτικών μεθόδων.* Το αναλυτικό πρόγραμμα ενός αποτελεσματικού σχολείου είναι διατυπωμένο με σαφήνεια και εκφράζει τους σκοπούς και τις προσδοκίες του σχολείου αυτού. Επιπλέον, η δόμηση του προγράμματος είναι σημαντικός παράγοντας για μαθησιακά αποτελέσματα ανώτερου επιπέδου. Τέλος, ένα αποτελεσματικό σχολείο διακρίνεται για τις μεθόδους διδασκαλίας ιδιαίτερα στα βασικά μαθήματα που αποτελούν τη στερεή βάση για την παραπέρα επίδοση των μαθημάτων.
- *Η σταθερότητα προσωπικού.* Η συχνή διακίνηση του διδακτικού προσωπικού ελαχιστοποιεί τη συνοχή της σχολικής κοινότητας, επηρεάζει αρνητικά το ηθικό του προσωπικού και κατά επέκταση την επίδοση των μαθητών. Περαιτέρω, οι συχνές αλλαγές εκπαιδευτικών στερούν τη σχολική διεύθυνση από τον προγραμματισμό και την ανάληψη δημιουργικών δραστηριοτήτων.
- *Η οργανωσιακή υποστήριξη.* Ένα αποτελεσματικό σχολείο χρειάζεται άνετους χώρους για την κοινωνική συμβίωση των μαθητών, λειτουργικά κτίρια, αίθουσες διδασκαλίας, σύγχρονα εργαστήρια και εμπλουτισμένες βιβλιοθήκες. Επιπλέον, χρειάζεται καλοπληρωμένους εκπαιδευτικούς και κατάλληλο διοικητικό προσωπικό. Βέβαια, όλα αυτά μόνα τους μπορεί να μην εξασφαλίζουν την καλή ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, αλλά η έλλειψή τους συντελεί στην αναποτελεσματική λειτουργία του σχολείου.
- *Συνεργασία σχολείου–οικογένειας.* Η αποτελεσματική επικοινωνία του σχολείου με τους γονείς και η ουσιαστική συμμετοχή των τελευταίων σε διάφορες σχολικές δραστηριότητες συμβάλλουν στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων του σχολείου.
- *Το ενοϊκό κλίμα.* Σε ένα σχολείο με ευνοϊκό κλίμα, που τονίζεται περισσότερο ο έπαινος και κυριαρχεί η αμοιβή παρά η τιμωρία, η επικοινωνία διδασκόντων- διδασκομένων επηρεάζει θετικά την επίδοση των μαθητών.

Οι παραπάνω παράγοντες (Πασαρδής, 2000) αποκτούν σπουδαιότητα όταν συνδέονται μεταξύ τους με βάση τις αρχές και τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των σχολικών μονάδων.

2.2. Η έννοια του σχολικού κλίματος

Το σχολικό κλίμα αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες ενός αποτελεσματικού σχολείου. Κάθε σχολική μονάδα έχει τα δικά της χαρακτηριστικά, το δικό της κλίμα το οποίο θα μπορούσε να οριστεί ως μια σειρά εσωτερικών χαρακτηριστικών που κάνει το κάθε σχολείο μοναδικό.

Καθορίζεται κατά ένα μέρος από το περιβάλλον και τις συνθήκες, όπως ο τύπος, η δυναμικότητα του σχολείου, το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο των παιδιών ή της περιοχής που βρίσκεται αλλά και από ορισμένα ατομικά χαρακτηριστικά των μελών που συμμετέχουν στη ζωή του σχολείου (Πασαρδή, 2001).

Στην προσπάθεια ορισμού της έννοιας τονίζεται ότι το σχολικό κλίμα καθορίζεται από την κοινωνική και φαινομενολογική μοναδικότητά μιας συγκεκριμένης κοινότητας η οποία περιλαμβάνει αόρατα, συμβολικά στοιχεία όπως είναι οι αξίες, φιλοσοφικές πεποιθήσεις και ιδεολογίες αλλά και ορατά στοιχεία, όπως είναι τα προγράμματα, οι σκοποί του οργανισμού και η δομή του. Ανάμεσα στα ορατά και αόρατα στοιχεία υπάρχει μια δυναμική σχέση αλληλεπίδρασης με αφετηρία της το κοινό σύστημα πεποιθήσεων, αξιών και προτύπων που καθιστά την επικοινωνία και τη συνεργασία πιο αποτελεσματική.

Όταν ο Lynch (1987) αναφέρεται στο *κοινωνικό κλίμα* ενός σχολείου, αναφέρεται σε ό,τι συμβαίνει συνήθως, όσον αφορά τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις εντός της σχολικής μονάδας. Για παράδειγμα, εάν έχουμε ένα σχολείο με ζεστό κοινωνικό κλίμα, πειθαρχημένες άτυπες σχέσεις και γενικά αποδεκτούς κώδικες δεοντολογίας, αλλά για μία ή δύο φορές οι μαθητές είναι αγενείς με έναν εκπαιδευτικό ή αγενείς με ένα άλλο μέλος, ή και ένας εκπαιδευτικός είναι απότομος και λίγο αδιάφορος στην προσέγγιση του σε ένα μαθητή, δεν μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το κοινωνικό κλίμα έχει αλλάξει. Αντιθέτως, αν οι πράξεις αυτές της αγένειας, της έλλειψης καλοσύνης, της απότομης συμπεριφοράς και της έλλειψης φροντίδας αρχίσουν να αυξάνονται, θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να αναρωτιόμαστε για αν το κλίμα παραμένει το ίδιο. Επομένως το *κλίμα* συνδέεται περισσότερο με κυρίαρχες νόρμες παρά με μεμονωμένα περιστατικά.

Οι όροι: *σχολική κουλτούρα*, *κλίμα* και *ήθος* συναντώνται επίσης πολύ συχνά σε έρευνες που ασχολούνται με τις σχολικές μονάδες. Πολλές φορές συγχέονται ή μάλλον φαίνεται να χρησιμοποιούνται εναλλακτικά, ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο κάθε φορά εφαρμόζονται. Υπάρχουν λεπτές γραμμές και σημεία που διαχωρίζουν τις

έννοιες αυτές κι επομένως στο σχολικό περιβάλλον είναι δύσκολο να απομονωθούν και να εξεταστούν χωριστά.

Σε άρθρο τους οι Derek, Glover και Coleman (2005) καταλήγουν στο ότι υπάρχει η τάση να χρησιμοποιείται ο όρος «κλίμα» όταν υπό εξέταση βρίσκονται αντικειμενικά στοιχεία, ο όρος «ήθος» όταν εμπλέκονται περισσότερο υποκειμενικοί όροι, και ο όρος «κουλτούρα», όταν υπάρχει συνδυασμός και των δύο. Όλα σχετίζονται με τον τρόπο με τον οποίο το σχολείο λειτουργεί ως οργανισμός και την ατμόσφαιρα που επικρατεί μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, αλλά κυρίως μεταξύ των μαθητών, των μαθητών και των εκπαιδευτικών, καθώς και των εκπαιδευτικών μεταξύ τους.

Η κουλτούρα είναι η ομπρέλα όπου εμπεριέχει και την έννοια του σχολικού κλίματος, και φαίνεται ότι είναι κατάλληλη να χρησιμοποιηθεί στην έρευνά μας σχετικά με τις σχολικές ιστοσελίδες, μέσα από τις οποίες μπορούν να φανούν οι σχέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων σε μια σχολική μονάδα, το σχολικό κλίμα που επικρατεί, καθώς επίσης και οι ηθικές- παιδαγωγικές αξίες που (τουλάχιστον προς τα έξω) πρεσβεύει το σχολείο.

Πολλές έρευνες έχουν ασχοληθεί με το σχολικό κλίμα. Ειδικότερα οι Hoy και Clover (1996), μέσα από έρευνα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, κατέληξαν στο ότι ο βαθμός επαγγελματικής συναδελφικότητας, οικειότητας ή αποστασιοποίησης, σε συνδυασμό με το υποστηρικτικό, καθοδηγητικό ή περιοριστικό στυλ ηγεσίας του διευθυντή δημιουργούν τέσσερα είδη οργανωτικού κλίματος σε ένα σχολείο:

α) το *ανοικτό κλίμα*, κατά το οποίο όλοι οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται αρμονικά με αίσθημα επαγγελματικής ευθύνης και έχουν την πλήρη στήριξη του διευθυντή του σχολείου, ο οποίος διακρίνεται για το χαμηλό βαθμό κατευθυντικής στάσης και περιορισμών προς τους εκπαιδευτικούς.

β) το *κλειστό κλίμα*, όπου οι διευθυντές τείνουν περισσότερο να δίνουν κατευθύνσεις και να θέτουν περιορισμούς παρά να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν τις πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών, με αποτέλεσμα οι τελευταίοι να διακρίνονται για την αδιαφορία τους και την αποστασιοποίησή τους από τα δρώμενα της σχολικής μονάδας.

γ) το *κλίμα αποστασιοποίησης*, το οποίο χαρακτηρίζεται από διευθυντές που διακρίνονται για το χαμηλό βαθμό περιορισμών και κατευθυντικής στάσης και τον υψηλό βαθμό υποστήριξης προς τους εκπαιδευτικούς, και εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουν χαμηλό βαθμό συνεργατικότητας, επαγγελματικής στάσης και οικειότητας.

δ) το κλίμα ενεργού εμπλοκής χαρακτηρίζεται από ενωμένους, αφοσιωμένους και ανοιχτούς εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με το εκπαιδευτικό τους έργο και τους μαθητές τους αγνοώντας την κλειστή συμπεριφορά των διευθυντών τους.

Η μελέτη των σχολικών ιστοσελίδων μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο για μια γενική απεικόνιση και αξιολόγηση του σχολικού κλίματος.

2.2.1. Χαρακτηριστικά του σχολικού κλίματος στα αποτελεσματικά σχολεία

Η κάθε σχολική μονάδα αναπτύσσει το δικό της κλίμα εργασίας επιδιώκοντας την πραγμάτωση των εξειδικευμένων της στόχων. Το ιδιαίτερο και χαρακτηριστικό για το κάθε σχολείο παιδαγωγικό περιβάλλον που δημιουργείται μέσα από την ομαδικότητα, τη συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ των μελών του, αποτελεί τη βάση για τη βελτίωση και την ανάπτυξή του.

Η επίτευξη των στόχων μιας σχολικής μονάδας, η λειτουργία, η απόδοση και η παραγωγικότητά της διευκολύνονται όταν υπάρχουν ξεκάθαροι και αποδεκτοί στόχοι, κάθετη και οριζόντια επικοινωνία, συνεκτικότητα μεταξύ των μελών, υψηλό ηθικό, αυτονομία, προσαρμογή στις συνθήκες του περιβάλλοντος και ικανότητα επίλυσης προβλημάτων (Sergiovanni & Starratt, 1993). Επίσης, η εύρυθμη λειτουργία μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται σημαντικά και από τη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον παράγοντα σχολικό κλίμα και σε άλλους παράγοντες, όπως είναι ο παράγοντας της ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από το έργο τους, ο παράγοντας της αποτελεσματικότητας του έργου τους καθώς και ο παράγοντας της συναδελφικότητας και της συνεργασίας ανάμεσα σε όλους αυτούς που εργάζονται στο σχολείο (Hoy & Miskel, 1996). Οι παράγοντες αυτοί παίζουν σπουδαίο, αν όχι καθοριστικό ρόλο στη λειτουργία μιας σχολικής μονάδας. Αν το σχολικό κλίμα που επικρατεί σε αυτή ενθαρρύνει και καθιστά εφικτή τη σχολική μάθηση και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της, τότε η σχολική μονάδα θα μπορούσε να θεωρηθεί αποτελεσματική.

Σε ένα ευνοϊκό για τη σχολική μάθηση κλίμα κυριαρχεί το πνεύμα συναδελφικότητας και συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη του διδακτικού προσωπικού και ανάμεσα στα μέλη του διδακτικού προσωπικού και στο διευθυντή του σχολείου. Με τον τρόπο αυτό πετυχαίνονται οι στόχοι της σχολικής μονάδας (Hoy & Miskel, 1996).

Μελετώντας τα πορίσματα των διαφόρων ερευνών που αφορούν τους σκοπούς του σχολείου, τις αρμοδιότητες, τις υποχρεώσεις, τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των εκπαιδευτικών, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τις παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές της συλλογικότητας και της ποιότητας, έχουν επισημανθεί τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του σχολικού κλίματος μιας συγκεκριμένης σχολικής μονάδας.

Οι έρευνες αυτές επιβεβαιώνουν μεταξύ άλλων ότι σ' ένα θετικό και ευνοϊκό για τη σχολική μάθηση κλίμα δεν υπάρχουν αυστηρές προδιαγραφές για το διδακτικό προσωπικό. Αντίθετα το διδακτικό προσωπικό παροτρύνεται και ενθαρρύνεται να εργάζεται, όπως αυτό νομίζει καλύτερα, καθίσταται υπεύθυνο για την επίτευξη των στόχων που θέτει η σχολική μονάδα και δεν κατευθύνεται στενά από την πλευρά του διευθυντή. Όσοι υπηρετούν σε ένα τέτοιο περιβάλλον νιώθουν ότι η εργασία τους αναγνωρίζεται από τους άλλους, ότι οι στόχοι τους μπορούν να επιτευχθούν και ότι η ζεστασιά, η εμπιστοσύνη και η αλληλοβοήθεια ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας υπάρχει σε μεγάλο βαθμό. Η συνύπαρξη όλων των παραπάνω στοιχείων βοηθά, όπως φαίνεται, στην οργάνωση και την αποτελεσματικότητα κάθε σχολικής μονάδας.

Συνοψίζοντας θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι το σχολικό κλίμα που προάγει την αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας, έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Οι διευθυντές αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη σχολική διδασκαλία, αφήνοντας όμως αρκετό βαθμό ελευθερίας στον κάθε εκπαιδευτικό.
- Οι εκπαιδευτικοί αποδέχονται τις συστηματικές προσπάθειες για να αξιολογηθούν τόσο από τους συναδέλφους τους, όσο κι από άτομα που κατέχουν ανώτερες εκπαιδευτικές θέσεις στην ιεραρχία του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Η σχολική μονάδα γίνεται αποδεκτή από την ευρύτερη κοινότητα. Η αποδοχή αυτή εκφράζεται και από τη συμμετοχή του σχολείου σε πρωτοβουλίες για εκδηλώσεις ή έργα που αναλαμβάνει από μόνο του ή σε συνεργασία με άλλους φορείς (Πασιαρδής, 1996).

Η διαμόρφωση του σχολικού κλίματος εξαρτάται κυρίως από το διευθυντή, ο οποίος με τα κατάλληλα μέσα, θα πρέπει να φροντίσει για τη δημιουργία και την

εξασφάλιση ενός θετικού προς τη μάθηση κλίματος. Ωστόσο οι παράγοντες της επικοινωνίας, της συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκομένων μιας σχολικής μονάδας και της οργάνωσης του σχολείου θεωρούνται σήμερα σημαντικοί για τη δημιουργία ενός θετικού σχολικού κλίματος.

2.2.2. Βασικοί παράμετροι του σχολικού κλίματος

Μετά την ανάλυση του όρου του σχολικού κλίματος και των δομικών χαρακτηριστικών του, όπως εμφανίζονται στα αποτελεσματικά σχολεία ακολουθεί ανάλυση των βασικών παραμέτρων: επικοινωνία, συνεργασία, οργάνωση και διοίκηση του σχολείου και μαθητές. Οι παράμετροι αυτοί θα απασχολήσουν την εργασία μας αφού διαφαίνονται μέσα από την ανάλυση των σχολικών ιστοσελίδων.

2.2.3. Η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκομένων στη σχολική μονάδα και η σημασία της στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος

Αν και η επικοινωνία είναι μια διαδικασία που συναντάται στην καθημερινότητα του κοινωνικού ατόμου, ως έννοια είναι σύνθετη και πολύπλευρη. Μέσω της επικοινωνίας, τα άτομα και οι ομάδες ατόμων ανταλλάσσουν μεταξύ τους εμπειρίες, απόψεις, ιδέες, πληροφορίες, επιθυμίες και μεταβιβάζουν μηνύματα, τα οποία περιέχουν συνήθως κάποια νοήματα.

Η διαδικασία της επικοινωνίας αρχίζει με την ύπαρξη ενός μηνύματος (μιας ιδέας ή μιας πληροφορίας) και ακολουθεί η κωδικοποίηση και η μετάδοσή του. Η κωδικοποίηση γίνεται με τη χρήση συμβόλων, π.χ. γλωσσικών, αριθμητικών, εικονικών κτλ. Το κωδικοποιημένο μήνυμα μεταδίδεται μέσω ενός καναλιού, μέσω μιας προσωπικής επικοινωνίας, ενός τηλεφωνήματος κτλ, λαμβάνεται από το δέκτη και στη συνέχεια αποκωδικοποιείται. Η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας κρίνεται από την ακρίβεια της αποκωδικοποίησης του μηνύματος. Όμως για να υπάρξει ακριβής αποκωδικοποίηση είναι ανάγκη να γίνει αμφίδρομη κίνηση πληροφοριών και μηνυμάτων. Αυτό επιτυγχάνεται όταν γίνει εναλλαγή ρόλων κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας και ο δέκτης μετατραπεί σε πομπό ζητώντας διευκρινίσεις για το μήνυμα που έλαβε και εξακριβώνοντας ότι αποκωδικοποίησε ορθά το μήνυμα. Αυτή η εναλλαγή ρόλων συνεχίζεται μέχρι να επιτευχθεί πλήρης

αποκωδικοποίηση του μηνύματος (Λεοντίου, 1990). Για να έχουμε μια επιτυχή επικοινωνία πομπός και δέκτης θα πρέπει να ασκήσουν σωστά το ρόλο τους, δείχνοντας και οι δύο την ανάλογη θέληση και προθυμία για μια γνήσια κι αληθινή επικοινωνία.

Η επικοινωνία είναι απαραίτητη για τη λειτουργία οποιουδήποτε οργανισμού. Ειδικότερα η επικοινωνία στο σχολικό χώρο αποτελεί ένα από τα ζωτικά γνωρίσματα του σχολείου ως κοινωνικού συστήματος, καθώς και έναν από τους πλέον σημαντικούς παράγοντες που συμβάλλουν στο να διαμορφωθεί ένα θετικό και ευνοϊκό ή ένα αρνητικό και δυσμενές για τη σχολική μάθηση κλίμα. Η καθημερινότητα του σχολείου περιλαμβάνει διάφορους τρόπους και μορφές επικοινωνίας, όπως η ανταλλαγή μηνυμάτων και απόψεων ανάμεσα στους διευθυντές, εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς, ενδιαφερόμενους και ιθύνοντες (Υπουργείο Παιδείας, Σχολικοί Σύμβουλοι κτλ). Εξυπηρετεί κύριους σκοπούς λειτουργίας του σχολείου σχετικούς με θέματα διδασκαλίας, κοινωνικοποίησης και εφαρμογής καινοτομιών.

Επομένως, σε μια αποτελεσματική σχολική μονάδα θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην επικοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να αναπτύξουν επικοινωνιακούς διαύλους με τους μαθητές τους και να δημιουργήσουν κατ' επέκταση ένα ευχάριστο και αποδοτικό μαθησιακό περιβάλλον. Σύγχρονες θεωρίες μάθησης (π.χ. κοινωνικός επικοδομητισμός) στηρίζονται στην ανάπτυξη της επικοινωνίας μέσα στην τάξη, η οποία όπως έχει αποδειχθεί οδηγεί στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων (Ματσαγγούρας 2003). Ο διευθυντής δημιουργεί κι αυτός το ανάλογο κλίμα με τους εκπαιδευτικούς, επικοινωνώντας μαζί τους. Άλλωστε το προφίλ του επηρεάζει ολόκληρη τη σχολική μονάδα και συμβάλλει στη διαμόρφωση της ταυτότητάς της. Πέρα από τους άμεσα εμπλεκόμενους όμως, ολόκληρη η σχολική μονάδα προσπαθεί να επικοινωνήσει με την κοινωνία εκτός σχολείου. Οι στόχοι της γίνονται γνωστοί και ξεκάθαροι σε όλους, μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, κοινωνία. Το διαδίκτυο αποτελεί ένα σύγχρονο και γρήγορο τρόπο επικοινωνίας από την πλευρά του σχολείου.

2.2.4. Η συνεργασία των εκπαιδευτικών και η συμβολή της στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος

Ο σχολικός θεσμός διακρίνεται κυρίως από την καλή οργάνωση και τη συνεργασία των μελών του. Τα μέλη της σχολικής μονάδας ενεργούν και συμμετέχουν σε συλλογικές δραστηριότητες και συνεργάζονται από κοινού, δεδομένου ότι η συνεργασία αποτελεί μια ανώτερη μορφή κοινωνικής διαδικασίας, η οποία συμβάλλει θετικά στην ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων και στο σχηματισμό των ομάδων (Καρακατσάνη, 1985).

Σύμφωνα με πορίσματα διεθνών ερευνών (Hampton, Summer & Webber, 1987) η συνεργασία στο χώρο του σχολείου είναι μια από τις σημαντικότερες μεταβλητές που συμβάλλει στη βελτίωση της ατομικής και ομαδικής επίδοσης των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Ειδικότερα, η λειτουργική και η εποικοδομητική συνεργασία συμβάλλει στη δημιουργία ενός θετικού σχολικού κλίματος όπου τα άτομα εργάζονται και αισθάνονται δημιουργικά, διότι η ομαδική εργασία είναι συνήθως πιο ελκυστική, ευχάριστη και παράλληλα, δίνει την αίσθηση της ικανοποίησης στα άτομα-μέλη της ομάδας ότι έχουν συνεισφέρει όχι μόνο στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του σχολείου, αλλά και στη δημιουργία κοινωνικών δεσμών μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας (Πασιαρδή, 2001) .

Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία, ο Campo (1993) υποστηρίζει ότι οι κοινωνίες που διακρίνονται για τη συνεργατικότητα των μελών τους προσφέρουν πολλά στη βελτίωση των σχολικών διαδικασιών και στην αποτελεσματικότητα γενικά των σχολείων. Προσθέτει ότι τη συνεργασία πρέπει να την προάγουν και να την εφαρμόζουν όλοι, δηλαδή οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές. Τονίζει ότι αναμφίβολα ο ρόλος του διευθυντή του σχολείου στον τομέα της συνεργασίας είναι πολύ σημαντικός. Ο διευθυντής οφείλει να γνωρίζει τις ανάγκες που έχουν οι εκπαιδευτικοί του σχολείου του, τη γνώμη και τη στάση τους για τα δρώμενα στο σχολείο και να παροτρύνει τους εκπαιδευτικούς να παίρνουν ενεργό ρόλο στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν το σχολείο.

Για να υπάρχουν συνεργατικά σχολεία τα οποία θεωρούνται και αποτελεσματικά, πρέπει να υπάρχει σε αυτά τέτοιο κλίμα και τέτοια δομή και υποδομή που να ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να συνεργάζονται τόσο μεταξύ τους όσο και με το διευθυντή τους, ώστε να έχουν καλά αποτελέσματα (Campo, 1993). Σε

τέτοια σχολεία οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζονται ως επιστήμονες και επαγγελματίες, τους ζητείται συχνά να εκφράσουν τις απόψεις τους, να εκθέσουν τις ανησυχίες τους, να εφαρμόσουν καινούριες μεθόδους και να αναλάβουν ευθύνες. Οι προσπάθειές τους αμείβονται και αναγνωρίζονται, πράγμα που τους ενθαρρύνει να αναλάβουν στο μέλλον και άλλες προσπάθειες βελτίωσής τους.

Καταλήγοντας είναι εύκολο να διαπιστώσουμε ότι η καλύτερη αξιοποίηση των μέσων που διαθέτει το σχολείο γίνεται μέσα από τη συνεργασία, η οποία συμβάλλει καθοριστικά και στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Γενικά η αποτελεσματική επικοινωνία και η καλή συνεργασία βοηθούν ώστε να δοθούν λύσεις σε προβλήματα του σχολείου και να αναπτυχθεί η συλλογικότητά του.

Οι έρευνες έχουν δείξει ότι η συνεργασία εμφανίζεται να είναι πολύ επικοδομητική τόσο στην ανάπτυξη και βελτίωση των σχολικών μονάδων όσο και στη βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων και της ψυχικής υγείας των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των διευθυντών (Πασιαρδή, 2001).

2.2.5. Η συμβολή της οργάνωσης και της διοίκησης του σχολείου στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος.

Η σωστή οργάνωση και διοίκηση του σχολείου αποτελεί επίσης βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική διδασκαλία, συμβάλλει θετικά στην εξέλιξη και επιτυχία του μαθητή και είναι στενά συνδεδεμένη με την οργάνωση του έμψυχου και του άψυχου υλικού του σχολείου (Πασιαρδή 2001). Γενικότερα η οργάνωση και η διοίκηση ενός οργανισμού βασίζεται συνήθως σε διάφορα μοντέλα διοίκησης τα οποία με τη σειρά τους βασίζονται σε διαφορετικές αρχές.

Μια από τις θεωρίες πρεσβεύει ότι η παραγωγικότητα των εργαζομένων θα αυξηθεί, εάν ικανοποιηθούν οι κοινωνικές ανάγκες στο χώρο εργασίας. Η ικανοποίηση αυτή επέρχεται με το να προσφέρει κανείς στους εργαζόμενους ευκαιρίες για κοινωνικές επαφές, με το να τυγχάνουν (οι εργαζόμενοι) μιας ανθρώπινης και έντιμης μεταχείρισης και με το να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Στο σχολικό χώρο, η θεωρία αυτή εκφράζει την πεποίθηση ότι ο εκπαιδευτικός εργάζεται δημιουργικά για την επίτευξη των στόχων του σχολείου, χωρίς την υπόδειξη κάποιου τρίτου, γιατί γνωρίζει καλά τον τρόπο που πρέπει να

εργαστεί. Όταν είναι ικανοποιημένος από τον χώρο εργασίας θα είναι και αποτελεσματικός στη δουλειά του. Η ικανοποίηση θα προκύψει από τις επιτυχίες που θα έχει ο εκπαιδευτικός στο χώρο της δουλειάς του, ιδιαίτερα όταν νιώθει ότι παράγει σημαντικό έργο και ότι αυτό του προσφέρει υλική αμοιβή και κυρίως ηθική ικανοποίηση (Πασιαρδής, 1996) .

Έτσι προέκυψε η αντίληψη της συμμετοχικότητας στη διοίκηση. Το συμμετοχικό μοντέλο διοίκησης ενθαρρύνει τη εμπλοκή των μελών του διδακτικού προσωπικού στην οργάνωση και διοίκηση του σχολείου. Αυτή η άμεση εμπλοκή βοηθά στην καλύτερη κατανόηση των προβλημάτων του σχολείου και μετατρέπει τα μέλη του προσωπικού σε φορείς ανάπτυξης. Φυσικά απαραίτητη είναι η παρουσία ενός διευθυντή που θα ενεργεί ως πρώτος μεταξύ ίσων και θα συντονίζει ώστε να αποφασιστεί το όραμα κι οι επιδιώξεις της σχολικής μονάδας. Θα μπορούσαμε να πούμε πως ο διευθυντής ως προϊστάμενος της σχολικής μονάδας θα πρέπει να φροντίσει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στην επίσημη (εξωτερικό σύστημα) και την ανεπίσημη οργάνωση (εσωτερικό σύστημα) του σχολείου (Μαραθεύτης, 1981)

Λέγοντας εξωτερικό σύστημα εννοούμε την επικρατούσα ιεραρχία, τις διαδικασίες και τις σχέσεις των μελών του σχολείου, που καθορίζονται από τις εκάστοτε εκπαιδευτικές αρχές. Το εσωτερικό σύστημα αναφέρεται στις διαπροσωπικές σχέσεις που διαμορφώνουν τα ίδια τα μέλη κατά την επικοινωνία τους. Η ισορροπία μεταξύ ανθρώπινου παράγοντα και στόχων συστήματος είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται σε κάθε σχολική μονάδα (Καραγιώργης, 1981).

Ανάλογα με τη σύζευξη ανάμεσα στην ανεπίσημη και την επίσημη οργάνωση του σχολείου προκύπτουν τρία είδη σχολικού κλίματος:

- *Τυπικό-απόρροπο*: Συντηρείται στις αυστηρά οργανωμένες γραφειοκρατικές δομές. Η προσωπική επικοινωνία και η συνεργασία ανάμεσα στα άτομα υποσκάπτεται και υπονομεύεται από τις τυπικές σχέσεις, αφού εμφανίζονται ενδυναμωμένες οι καθορισμένες αρμοδιότητες.
- *Άτονο*: Το εξωτερικό σύστημα είναι αποδυναμωμένο και επισκιάζεται από το εσωτερικό. Οι εμπλεκόμενοι δεν έχουν επίγνωση των αρμοδιοτήτων και των ρόλων τους κι έτσι η σχολική μάθηση και η όλη σχολική δραστηριότητα γενικότερα παραμελείται. Επομένως, ένα σχολείο με άτονο κλίμα αδυνατεί να φέρει σε πέρας το πολυσύνθετο και πολύπλευρο εκπαιδευτικό έργο. Γι'

αυτό τελικά οι μαθητές αποκτούν χαμηλή ποιότητα γνώσεων και ικανοτήτων.

- *Τυπικό–προσωπικόκλίμα*: Συναντάται σε οργανωμένα συστήματα με δημοκρατικούς τρόπους. Το κλίμα αυτό προκύπτει όταν εξωτερικό και εσωτερικό σύστημα ισορροπούν κι συνεπώς προάγεται η συνεργασία και η ανάδειξη ηγετικών προσώπων που θα συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης (Hoy & Miskel, 1996).

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι δύο πρώτες κατηγορίες οδηγούν το έργο της σχολικής μονάδας στην αποτυχία. Αντίθετα η διαμόρφωση ενός τυπικού προσωπικού κλίματος μπορεί να βοηθήσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του σχολείου να πετύχουν τόσο τους γενικούς σκοπούς του σχολείου, που καθορίζονται από την επίσημη εκπαιδευτική πολιτική, όσο και τους στόχους διδασκαλίας που θέτουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί.

Για την υλοποίηση των γενικών σκοπών του σχολείου ο διευθυντής οφείλει να αξιοποιήσει με τον κατάλληλο τρόπο τις διαθέσιμες πηγές του σχολείου, σύμφωνα με τις ικανότητες και την κλίση του διδακτικού προσωπικού. Η δική του συμπεριφορά και δράση θα εξασφαλίσει συνέπεια, συνέχεια και συνοχή στην εργασία του σχολείου και θα δημιουργήσει τέτοιο εργασιακό κλίμα που, από τη μία θα ευνοεί την προώθηση των στόχων της σχολικής μονάδας και, από την άλλη, θα παρωθεί τους συναδέλφους του να μεγιστοποιήσουν τις προσπάθειές τους εξασφαλίζοντας ποιότητα στη διδασκαλία (Πασιαρδή, 2001).

2.2.6. Ο μαθητής ως βασικός παράγοντας στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος

Σύμφωνα με τις σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις, στον τομέα της εκπαίδευσης ο μαθητής αποτελεί το κύριο πρόσωπο. Οι προσεγγίσεις αυτές έχουν ως σκοπό, όχι μόνο να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις και δεξιότητες, αλλά να γίνουν και ικανοί να στέκονται κριτικά απέναντι σε πραγματικές καταστάσεις και να αναλαμβάνουν υπεύθυνη δράση. Δηλαδή θα πρέπει οι μαθητές να μην αντιλαμβάνονται τη γνώση σαν ένα θεωρητικό σχήμα κατανόησης των πραγμάτων, αλλά σαν ένα σχήμα κριτικής, ερμηνείας και δράσης σε πραγματικές καταστάσεις ζωής.

Η αρχή της αυτενεργού μάθησης είναι σύμφωνη με το όραμα του σύγχρονου σχολείου, για τον τύπο του πολίτη που επιδιώκει να εκπαιδεύσει και στηρίζεται από την ψυχολογική σχολή του κοινωνικού εποικοδομισμού. Συνδέεται άμεσα με την παιδοκεντρική αρχή, την αρχή της διερεύνησης και την αρχή της συλλογικότητας, γιατί πρακτικά αυτενεργός είναι η μάθηση στην οποία εμπλέκονται ενεργά οι μαθητές στον προγραμματισμό, την αναζήτηση και την επεξεργασία πληροφοριών, στην παρουσίαση του μαθησιακού αποτελέσματος και στην αξιολόγησή του. Παράλληλα οι μαθητές δεν περιορίζονται στην απλή ακρόαση και καταγραφή δεδομένων και απόψεων του εκπαιδευτικού ή του βιβλίου, αλλά επιλέγουν οι ίδιοι, επεξεργάζονται και συμπεραίνουν. Η σχέση του εκπαιδευτικού με τους μαθητές δεν είναι μια ιεραρχική ή αυταρχική, αλλά είναι συμπληρωματική, δηλαδή ο εκπαιδευτικός μπορεί να παρεμβαίνει και να διευρύνει τα ενδιαφέροντα των μαθητών του. Εκτός όμως από τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητή, αναβαθμίζονται και οι δια μαθητικές σχέσεις, οι οποίες γίνονται ισοδύναμες και οδηγούν στην ατομική αυτο-ρύθμιση που αναπτύσσεται στα πλαίσια μιας συλλογικής επικοινωνίας (Ματσαγγούρας, 2003).

Τα πορίσματα διαφόρων ερευνών έχουν τονίσει ότι το κλίμα που επικρατεί σε μια τάξη θεωρείται ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει και καθορίζει τη μάθηση, την παραγωγική εργασία και την αυτοεικόνα των μαθητών. Το κλίμα της σχολικής τάξης ορίζεται, με απλά λόγια, ως η ιδιαίτερη ατμόσφαιρα που δημιουργείται σε μια τάξη μέσα στα πλαίσια των σχέσεων αλληλεπίδρασης εκπαιδευτικών και μαθητών. Ειδικότερα, το κλίμα της τάξης διακρίνεται στο φυσικό περιβάλλον και στο κοινωνικό (Πασαρδή, 2001).

Οι διάφορες διευθετήσεις, διακοσμήσεις που γίνονται στην τάξη ώστε η τάξη ως χώρος μάθησης να είναι ευχάριστος και ελκυστικός, π.χ. τοποθέτηση θρανίων σε ομάδες, σε σχήμα πι κτλ, αποτελούν το φυσικό περιβάλλον της τάξης. Η αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών κατά τη μαθησιακή διαδικασία καθορίζει το κοινωνικό κλίμα της τάξης. Οι παράγοντες ωστόσο που εμπλέκονται κι επηρεάζουν το κλίμα της τάξης είναι πολλοί, οι οποίοι όμως στη βιβλιογραφία ταξινομούνται σε τρεις κύριους άξονες: ο συναισθηματικός άξονας (στάσεις, συναισθήματα κτλ.), ο άξονας της κοινωνικής οργάνωσης (τρόπος διευθέτησης των θρανίων, κατανομή εξουσίας κτλ.) και ο άξονας της εργασίας (διαδικασίες μάθησης, συνεργασία, αλληλόδραση κτλ) (Ματσαγγούρας 1988).

Συνεπώς κάθε σχολική τάξη έχει τη δική της νοοτροπία και τις δικές της πολιτισμικές συνήθειες, οι οποίες σύμφωνα με τον Schein (1985) εκδηλώνονται σε

τρία επίπεδα. Για να τα παρουσιάσει και να τα ερμηνεύσει φέρνει ως παράδειγμα το καθάρισμα ενός μήλου. Το πρώτο επίπεδο το σχετίζει με τη φλούδα του μήλου, έχει άμεση σχέση δηλαδή με το φυσικό και το κοινωνικό περιβάλλον της σχολικής τάξης. Το δεύτερο επίπεδο το παρομοιάζει με το εσωτερικό μέρος του καρπού και αυτό συνίσταται, ιδιαίτερα από τις αξίες και τους στόχους που θέτει κάθε σχολική τάξη. Το τρίτο επίπεδο το σχετίζει με τους σπόρους του μήλου, που μεταφέρουν τους γενετικούς κώδικες, οι οποίοι μπορούν να δημιουργήσουν ολόκληρη μηλιά, έχει δηλαδή σχέση με τις λειτουργικές θεωρίες, τις οποίες εφαρμόζει η σχολική τάξη στην εργασία της. Με τη συσχέτιση αυτή διαπιστώνουμε ότι, καθώς προχωράμε από το πρώτο προς το τρίτο επίπεδο, οι παράγοντες που προσδιορίζουν κάθε επίπεδο, γίνονται πιο δυσδιάκριτοι κι εντοπίζονται πιο δύσκολα (Schein, 1985).

Οι εκπαιδευτικοί ενός αποτελεσματικού σχολείου θα πρέπει να καλλιεργήσουν το ιδανικό κλίμα στην σχολική τάξη, θέτοντας ξεκάθαρους στόχους, βασισμένοι στο ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να μάθουν. Υποχρεούνται να εφοδιάσουν τους μαθητές τους με βασικά και απαραίτητα προσόντα και οφείλουν να τους παρέχουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που θα αποτελέσουν το βασικό εξοπλισμό των μελλοντικών τους σχεδίων.

Συνοπτικά μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι ο μαθητής αποτελεί το βασικό παράγοντα στη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού σχολικού κλίματος. Άλλωστε αποτελεί την κυρίαρχη μέριμνα όλων των εμπλεκομένων στην σχολική μονάδα, οι οποίοι έχουν ως γνώμονα το όφελος του μαθητή κι επιθυμούν την αβίαστη συμμετοχή του σε οποιαδήποτε δράση.

2.3. Σχολείο και Κοινωνία

Το εύρος των σχέσεων που διατηρεί το σχολείο με την κοινωνία μελετάται σε μακρο-κοινωνιολογικό επίπεδο και αναφέρεται στην περίπτωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος βασικά στην ύπαρξη ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος, του οποίου ο κύριος σκοπός είναι η εξασφάλιση της ομοιομορφίας στη λειτουργία των σχολείων. Η εκπαίδευση και το σχολείο ως κοινωνικός θεσμός, είναι ο επίσημα επιφορτισμένος θεσμός με τη μετάδοση της γνώσης και έχει το δικαίωμα να πιστοποιεί την κατοχή γνώσεων σε μια κοινωνία. Πρόκειται για ρόλο πολυσύνθετο και ιδιαίτερα σημαντικό.

Όσο η ιδέα της κατοχύρωσης του δικαιώματος της εκπαίδευσης ως βασικού ανθρώπινου δικαιώματος προωθείται συστηματικά, τόσο οι κοινωνίες προσπαθούν ν’

αυξήσουν τη βάση της σχολικής εκπαίδευσης με πρακτικές εφαρμογής των «ίσων ευκαιριών» και άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων. Η καθιέρωση της δωρεάν βασικής υποχρεωτικής εκπαίδευσης για όλους, καθώς και της δωρεάν μεταυποχρεωτικής, διεύρυνε τη βάση του μαθητικού σώματος όχι μόνο ως προς τον αριθμό, αλλά και ως την κοινωνική προέλευσή του.

Η εκπαίδευση σήμερα είναι η θεσμοθετημένη και ελεγχόμενη παιδαγωγική διαδικασία, η οποία διενεργείται από θεσμοθετημένους φορείς της Πολιτείας, δημόσιους και ιδιωτικούς, σε όλες τις σχολικές βαθμίδες, με στόχο τη μετάδοση ενός συστήματος γνώσεων και αξιών και την απόκτηση ορισμένων δεξιοτήτων από τους διδασκόμενους, ώστε να ολοκληρώσουν την προσωπικότητά τους, να ενταχθούν ομαλά και να δραστηριοποιηθούν στο κοινωνικό σύνολο. Το σχολείο αποτελεί μια μαθησιακή κοινότητα, η οποία συντελεί στη μόρφωση του ανθρώπου και τον εξοπλίζει όχι μόνο με την παροχή γενικής μόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά επεκτείνει τη μορφωτική του δύναμη σε όλες τις δραστηριότητές του.

Ερευνητές επιχείρησαν να αναδείξουν τη συζήτηση γύρω από το κλείσιμο του σχολείου ως προς την κοινωνία, αναλύοντας τις σχέσεις ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και άλλους φορείς, που δεν έχουν το τυπικό δικαίωμα παρέμβασης στο σχολείο (Thoonen, Slegers, Oort & Peetsma, 2012). Θεωρώντας πως οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία σχολικής αποτυχίας κι επιτυχίας αναλύουν στις μελέτες τους τις σχέσεις ανάμεσα στο σχολείο και το περιβάλλον του, ιδιαίτερα τις οικογένειες των μαθητών, με σκοπό να δημιουργήσουν τις συνθήκες ενός εποικοδομητικού ανοίγματος του σχολείου προς την κοινωνία.

Η απομόνωση του σχολείου, η απουσία σύνδεσής του με την κοινωνία, θεωρείται ως μία από τις αιτίες της σχολικής αποτυχίας, ενώ καθίσταται όλο και περισσότερο εύλογη η ανάγκη να διευθετηθούν οι σχέσεις ανάμεσα σε όλους αυτούς που με διαφορετική ιδιότητα ο καθένας, ασκούν επίδραση πάνω στο παιδί.

2.3.1. Επικοινωνία σχολείου οικογένειας

Είναι πλέον αυτονόητο ότι το σχολείο και η οικογένεια δεν μπορούν να λειτουργούν σε απομόνωση. Το σχολείο μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την οικογένεια ώστε να υποστηρίξει αποτελεσματικά την μάθηση των παιδιών της. Πλήθος ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών αναδεικνύουν την αναγκαιότητα

της ουσιαστικής συνεργασίας σχολείου και οικογένειας για την ισόρροπη ανάπτυξη του παιδιού (Μυλωνάκου – Κεκέ, 2005).

Οι πρωτοβουλίες για τη λειτουργική επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας ανήκουν κυρίως στο σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί σε αρκετά σχολεία επιθυμούν την εμπλοκή της οικογένειας, μόνο όμως με συγκεκριμένο τρόπο και σε χρόνο που καθορίζεται αποκλειστικά από τους ίδιους. Αυτός ο καθολικός έλεγχος της διαδικασίας από την πλευρά του σχολείου μπορούμε να πούμε ότι αντιπροσωπεύει το ένα άκρο σε αυτές τις προσεγγίσεις. Στο άλλο άκρο βρίσκονται εκείνοι οι γονείς που εκδηλώνουν την επιθυμία να έχουν για λογαριασμό τους τον πλήρη έλεγχο της σχολικής μονάδας, συμπεριλαμβανομένης, εάν είναι δυνατόν, και της επιλογής του προσωπικού, καθώς και των δραστηκών παρεμβάσεων στο αναλυτικό πρόγραμμα και τις διδακτικές πρακτικές. Η πραγματικότητα στα περισσότερα σχολεία βρίσκεται κάπου στη μέση, παρόλο που δεν είναι εντελώς ξεκάθαρο ποια είναι αυτή η πραγματικότητα μέσα από τις διαφορετικές πρακτικές της διοίκησης (Μανωλάκου-Κεκέ, 2006).

Κάθε σχολική μονάδα προσδιορίζει τις δικές της στρατηγικές και ακολούθως εξελίσσει τις δικές της πολιτικές, σε σχέση με την εμπλοκή των γονέων και την επικοινωνία της με τις οικογένειες των μαθητών της. Σε σχέση με αυτό το ζήτημα υπάρχει ποικιλομορφία στρατηγικών από την πλευρά των σχολείων.

- Το *σχολείο «φρούριο»*: θεωρεί ότι πρέπει να προστατεύεται από οποιαδήποτε παρέμβαση τρίτων.
- Το *σχολείο προκαθορισμένων- ελεγχόμενων προκλήσεων*: αποφασίζει μόνο του για το τι ακριβώς θα κάνουν οι γονείς και προσδιορίζει απολύτως το ρόλο της οικογένειας στην εκπαίδευση των παιδιών.
- Το *σχολείο «ανοικτό στην οικογένεια»*: πιστεύει ότι όλες οι οικογένειες μπορούν πραγματικά και αποτελεσματικά να βοηθήσουν σε πολλές εκφάνσεις της σχολικής ζωής.
- Το *σχολείο προσανατολισμένο στη συνεργασία με την οικογένεια και την κοινότητα*: θεωρεί ότι στόχος είναι η συνεργασία μεταξύ σχολείου, οικογένειας και κοινότητας.

Ο πρώτος και ο τελευταίος τύπος αποτελούν τα δύο άκρα. Οι κοινωνικές μεταβολές, και η αναδόμηση του σχολικού συστήματος σύμφωνα με τις κοινωνικές,

οικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές, οδηγούν προς τον «ανοικτό» τύπο σχολείου, όπου ενισχύεται η συνεργασία (Μυλωνάκου- Κεκέ, 2006).

Αλλαγές στον τρόπο ζωής των οικογενειών, στο σχολείο και γενικότερα στις νοοτροπίες επέτρεψαν την εξέλιξη των σχέσεων ανάμεσα στις οικογένειες και το σχολείο και την ανάδυση ενός επιστημονικού λόγου γύρω από αυτό το θέμα. Σήμερα το σχολείο αναγνωρίζει έναν ρόλο στους γονείς των μαθητών και πολλοί εκπαιδευτικοί εκτιμούν πως τα παιδιά επωφελούνται καλύτερα, όταν η επικοινωνία ανάμεσα σε γονείς και δασκάλους είναι καλή. Η ανύψωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού γενικά, καθώς επίσης και η διάδοση του λόγου των ειδικών πάνω στην εκπαίδευση των παιδιών, συμβάλλει στο να γίνονται όλο και περισσότεροι οι γονείς που μπορούν να εκφράσουν μια άποψη για τα σχολικά ζητήματα (Γώγου-Κρητικού, 1994).

2.3.2. Επικοινωνία σχολείου και τοπικής κοινωνίας

Για την εκπαιδευτική διαδικασία είναι πολύ σημαντικό να κατανοηθεί η θέση του σχολείου σε σχέση με τη συνοικία, την τοπική ή ευρύτερη κοινωνία και το αντίστροφο. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να καταστούν εμφανείς οι δυνατότητες που παρέχει κυρίως η τοπική κλίμακα για την κατανόηση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών φαινομένων (σχολικής αποτυχίας- επιτυχίας, διαρροής, κλπ.). Μια τοπική κοινωνία με πολιτισμική υστέρηση (έντονα κοινωνικά προβλήματα, αναλφαβητισμό, ανεργία, ρατσιστικές τάσεις, κλπ.) επηρεάζει το εσωτερικό περιβάλλον του εκπαιδευτικού οργανισμού και έως ένα βαθμό, αναπαράγει αυτή την υστέρηση κυρίως στο επίπεδο της κουλτούρας του οργανισμού. Οι τοπικές κοινωνίες σήμερα εξελίσσονται ραγδαία σχετικά με τη σύνθεση του πληθυσμού τους κυρίως από οικονομικούς πρόσφυγες, μετανάστες, ανέργους και σε πολλές περιπτώσεις από άτομα με παρεκκλίνουσα συμπεριφορά.

Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί έχουν τοίχους που τους χωρίζουν από τον εξωτερικό κόσμο. Ανάλογα με τις συνθήκες της γειτονιάς και την εκπαιδευτική πολιτική και κουλτούρα του οργανισμού, οι τοίχοι, οι πόρτες και οι φράκτες έχουν διαφορετικούς βαθμούς διαπερατότητας, που επιδρούν στη σχέση αλληλεπίδρασης εσωτερικού κι εξωτερικού περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού οργανισμού. Για την αποτελεσματικότερη σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού οργανισμού και τοπικής κοινωνίας είναι ανάγκη ο εκπαιδευτικός οργανισμός να δημιουργεί ευκαιρίες για συμμετοχή της

κοινωνίας στη ζωή του, αλλά και τη δική του συμμετοχή στη ζωή της κοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρει η τοπική κοινωνία και παράλληλα συμβάλλει στην αναβάθμιση της κοινωνίας αυτής. Τα όργανα λαϊκής συμμετοχής, στα οποία συμμετέχουν πρόσωπα της τοπικής αυτοδιοίκησης, των παραγωγικών τάξεων, των πολιτικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών φορέων, καθώς και εκπρόσωποι των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών, στη δε περίπτωση του σχολικού συμβουλίου συμμετέχουν και εκπρόσωποι των μαθητικών κοινοτήτων, αποτελούν τους κύριους φορείς έκφρασης της συνεργασίας σχολείου και τοπικής αυτοδιοίκησης. Από την άλλη δε θα πρέπει να λησμονηθούν άλλοι τοπικοί φορείς που υποστηρίζουν το έργο του σχολείου ανοίγοντάς το στην τοπική κοινωνία.

Η σχολική ιστοσελίδα αναμφισβήτητα αποτελεί μια κίνηση ανοίγματος και λογοδοσίας του σχολείου προς την κοινωνία. Δίνει την ευκαιρία στον οποιοδήποτε να παρακολουθήσει δράσεις του σχολείου και να τις αξιολογήσει σύμφωνα με τις απαιτήσεις του. Οδηγεί σε αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στη λογική της κοινωνικής λογοδοσίας, του κοινωνικού ελέγχου και της διαφάνειας στις λειτουργίες του σχολείου. Επομένως, η προώθηση της δημιουργίας σχολικών ιστοσελίδων, στοχεύει σε αυτού του είδους την αξιολόγηση, ώστε να βελτιωθεί η εκπαιδευτική διαδικασία μέσα από μια συνεχή ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος, τόσο σε τοπικό, σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, με έγκυρα πληροφοριακά στοιχεία.

2.3.3. Αξιολόγηση σχολείου

Η διασφάλιση της ποιότητας μέσα σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θέλει να είναι αποτελεσματικό, επιτυγχάνεται μέσα από τη διαδικασία της αξιολόγησης (Rosenthal, 2001). Η σύνδεση της ποιότητας με την αξιολόγηση αποτελεί τάση στα εκπαιδευτικά δρώμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς. Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης βασίζεται στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συστημάτων. Έτσι, σε όλες τις χώρες αναπτύσσονται συστήματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης που κατά κανόνα σχεδιάζονται, αφού προηγουμένως ληφθούν υπόψη οι τοπικές συνθήκες. Η διαδικασία, οι όροι, τα κριτήρια και οι φορείς της αξιολόγησης ποικίλουν από χώρα σε χώρα, ανάλογα με την εκάστοτε ακολουθούμενη εκπαιδευτική πολιτική.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα θεματικών περιοχών και αντίστοιχων δεικτών ποιότητας, όπως για παράδειγμα η υλικοτεχνική

υποδομή, η διάθεση των οικονομικών πόρων, τα προγράμματα σπουδών, η αξιοποίηση του έμφυχου υλικού, η ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης σε συνδυασμό με την αξιολόγηση του μαθητή, το «άνοιγμα» του σχολείου στην κοινωνία, τα επίπεδα συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία και ο συντονισμός της σχολικής ζωής. Η εκπαιδευτική αξιολόγηση μπορεί να επικεντρωθεί σε διαφορετικά διοικητικά επίπεδα και πέρα από τη συνολική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος, ενδέχεται επίσης να καλύπτει εκπαιδευτικούς, σχολεία ή τοπικές αρχές, ανάλογα με την εκάστοτε χώρα (Καρατζιά-Σταυλιώτη, Λαμπρόπουλος, 2006).

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου χάραξης εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής η οποία θα λαμβάνει υπόψη τη φιλοσοφία της σύγκλισης των εκπαιδευτικών πολιτικών των χωρών της Ε.Ε. (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Διατμηματική Επιτροπή για τη Μορφωτική Αυτοτέλεια του Λυκείου και τον Διάλογο για την Παιδεία. Πρόταση για το σχεδιασμό και την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, 2009).

Σε μια προσπάθεια ορισμού της αξιολόγησης οι Adelman & Alexander (1982), εστιάζουν την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προτείνουν το σχηματισμό αξιολογικών κρίσεων:

- α) σχετικά με την αξία και την αποτελεσματικότητα των σκοπών των διαδικασιών και των τελικών παραγωγών της εκπαίδευσης
- β) σχετικά με τις μεταξύ τους σχέσεις
- γ) σχετικά με τον προγραμματισμό, τις πηγές και την εφαρμογή της αξιολόγησης.

Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό, η αξιολόγηση αφορά σκοπούς, διαδικασίες και αποτελέσματα. Η αλληλουχία των πράξεων της αξιολόγησης είναι σύνθετη και λειτουργεί μέσα σε ένα πλαίσιο όπου τα εμπλεκόμενα μέρη σχετίζονται μεταξύ τους. Η αξιολόγηση, για παράδειγμα, ενός προγράμματος σπουδών, γίνεται αφού ληφθεί υπόψη το όλο περιβάλλον και οι συνθήκες που επικρατούν μέσα στη σχολική τάξη, οι σχέσεις του σχολείου με τις οικογένειες, τις τοπικές αρχές και την εκάστοτε εκπαιδευτική πολιτική. Δεδομένου ότι όλες οι προαναφερθείσες παράμετροι επιδρούν στη διδασκαλία και στη μάθηση, λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση.

Ο σκοπός της αξιολόγησης είναι διπλός και σκιαγραφείται από τους όρους «διαδικασία» και «αποτέλεσμα». Ο όρος «διαδικασία» εστιάζει στο «τι» και στο «πώς» αξιολογούμε και ο όρος «αποτέλεσμα» αναφέρεται στο τι ακριβώς έχει προκύψει από τη διαδικασία.

Η αξιολόγηση ως διαδικασία έχει ως στόχο τον έλεγχο της ερμηνείας και της υλοποίησης αξιολογούμενου προϊόντος, την αποτίμηση της εμπειρία που έχει αποκτηθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος και τις τυχόν αλλαγές που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας (Καρατζιά-Σταυλιώτη, Λαμπρόπουλος, 2006).

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στην Ε.Ε. γίνεται με βάση διαφορετικά μοντέλα (βλ. Eurydice). Συνοπτικά, οι λογικές που τα διέπουν είναι οι εξής:

α) *η λογική του δημόσιου διοικητικού ελέγχου* καθενός εκπαιδευτικού αλλά και της λειτουργίας τους στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη (επιθεωρητισμός-εξωτερική αξιολόγηση)

β) *η λογική της απόδοσης λόγου του εκπαιδευτικού και του σχολείου στην κοινωνία* (λογική πολιτών – γονέων ως καταναλωτών- φορολογούμενων).

γ) *η λογική του αυτοελέγχου του σχολείου* με στόχο την ανάπτυξη και βελτίωσή του, βασισμένου στις δικές του δυνάμεις. Το μοντέλο αυτό στηρίζεται στην αυτοαξιολόγηση του συντελούμενου εκπαιδευτικού έργου και στην εσωτερική αξιολόγηση της σχολικής μονάδας.

Στη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών της Ε.Ε. (23 από τις 30), η αξιολόγηση των σχολείων είναι πολύ σημαντική. Υπάρχει εξωτερική αξιολόγηση από επιθεωρητές, καθώς κι εσωτερική αξιολόγηση ή αυτοαξιολόγηση που γίνεται από την ίδια τη σχολική κοινότητα (Μπάλιου, 2011).

Οι σχολικές ιστοσελίδες προφανώς εντάσσονται στη λογική απόδοσης λόγου (λογοδοσίας) στην κοινωνία, αφού όπως προαναφέρθηκε αποτελεί μέσο έκθεσης του σχολείου προς όλους. Παρακάτω αναλύεται η έννοια της λογοδοσίας και παρουσιάζεται το παράδειγμα των αγγλόφωνων χωρών, συμπεριλαμβανομένης και της κριτικής που έχει δεχτεί.

2.3.4. Λογοδοσία Σχολείου

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στη λογική της κοινωνικής λογοδοσίας, του κοινωνικού ελέγχου και της διαφάνειας στη λειτουργία του σχολείου, αποτελεί ίσως μια από τις πιο βασικές συνιστώσες του νέου προτύπου σχολείου που προβάλλεται διεθνώς και τα τελευταία χρόνια και στη χώρα μας. Η αξιολόγηση νοούμενη ως διαδικασία που οδηγεί: στην ανάδειξη θετικών όψεων και σχετικών αδυναμιών συγκεκριμένων εκπαιδευτικών δράσεων, στην ιεράρχηση αναγκών και στο σχεδιασμό στοχευμένου χαρακτήρα παρεμβάσεων, μπορεί να διαμορφώσει τους όρους σύνδεσης και εμπέδωσης μιας σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στο σχολείο και

τον κοινωνικό του περίγυρο (Καρατζιά-Σταυλιώτη, Λαμπρόπουλος 2006). Από τα παραπάνω προκύπτει ότι είναι ιδιαίτερα χρήσιμο ένα αξιόπιστο σύστημα κοινωνικής λογοδοσίας που θα διασφαλίζει τη διαφάνεια της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, αναδεικνύοντας θετικές όψεις και αδυναμίες, την ορθότητα ιεράρχησης αναγκών και την αποτελεσματικότητα στο σχεδιασμό συγκεκριμένων παρεμβάσεων

Βεβαίως στα αιτήματα για εκσυγχρονισμό και αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος συγκλίνουν ετερογενείς επιδιώξεις και αλληλοαποκλειόμενες προσδοκίες. Ωστόσο το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα προσανατολίζεται πρωτίστως στην αναβάθμιση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Επομένως το σχολείο θα πρέπει να στηρίζεται στη δημοκρατική συμμετοχή, την αποκέντρωση και την κοινωνική λογοδοσία. Οι εκπαιδευτικοί, οι εκπαιδευόμενοι, οι γονείς έχουν τον πρώτο λόγο. Αλλά και η τοπική αυτοδιοίκηση, οι τοπικές παραγωγικές δυνάμεις, ευρύτερα η κοινωνία ενδιαφέρονται και μετέχουν.

Τα συστήματα λογοδοσίας αποτελούνται γενικά από τρεις συνιστώσες: την επίτευξη των προτύπων, τη μέτρηση των επιτευγμάτων των μαθητών, καθώς και τις συνέπειες από τη μέτρηση των επιτευγμάτων. Οι συνέπειες αυτές μπορεί να είναι θετικές (ανταμοιβές) ή αρνητικές (κυρώσεις), και μπορεί να είναι έμμεσες (π.χ. το σεβασμό των ομοτέχνων) ή ρητές (π.χ. μοριοδότηση).

Ο ανταγωνισμός στον τομέα της εκπαίδευσης έχει ως στόχο τη βελτίωση των δημόσιων σχολείων, πιέζοντάς τα να αυξήσουν την παραγωγικότητα, την αποτελεσματικότητα και την καινοτομία (Lubienski, 2005). Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της κινητοποίησης και της συλλογικής δέσμευσης της εκπαιδευτικής κοινότητας και της ευρύτερης κοινωνίας, η οποία με βάση το μοντέλο που προτείνεται είναι συνυπεύθυνη για ένα μεγάλο εύρος θεμάτων που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου προς την κατεύθυνση της υλοποίησης στόχων κοινά αποφασισμένων έπειτα από διεξοδική ανάλυση και αποτύπωση της κατάστασης.

Με τον τρόπο αυτό, η λειτουργία του σχολείου και τα προβλήματά του παύουν να αποτελούν πεδίο άγονων αντιπαραθέσεων και μετάθεσης ευθυνών ανάμεσα σε πολιτεία, εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς και γίνονται πεδίο συνεργασίας όλων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας. Η συζήτηση περί της διαδικασίας διασφάλισης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου δεν είναι πλέον σε τόσο μεγάλο βαθμό ιδεολογικά φορτισμένη, καθώς η συμμετοχή των κοινωνικών δυνάμεων καθιστά διαφανείς τους όρους λειτουργίας του σχολείου και άρα κοινωνικά ελέγξιμη την επίτευξη των στόχων που η λειτουργία αυτή θέτει. Η διαδικασία της

κοινωνικής λογοδοσίας ξεκινά με πρωτοβουλία της σχολικής κοινότητας που δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα της δουλειάς της και συνεπικουρείται από τη λειτουργία των υπηρεσιών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α, της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της Περιφέρειας, καθώς και των τοπικών ή κεντρικών μέσων μαζικής ενημέρωσης .

2.3.5. Κοινωνικός Έλεγχος

Ο κοινωνικός έλεγχος αφορά τα μέσα με τα οποία μια κοινωνία ή ομάδα κατευθύνει και υποχρεώνει τα μέλη της να συμμορφωθούν με τα καθιερωμένα πρότυπα συμπεριφοράς. Η ύπαρξη των κοινωνικών κανόνων δεν αρκεί από μόνη της για να πειθαρχήσουν τα άτομα: είναι απαραίτητο να έχει η ομάδα και τη δύναμη να επιβάλλει μία συστηματική εφαρμογή τέτοιων κανόνων καθώς και ορισμένες συνέπειες για εκείνους που αποκλίνουν από τις κοινωνικές επιταγές.

Ο κοινωνικός έλεγχος δεν είναι ανεξάρτητος από την κοινωνικοποίηση, αλλά συνδέεται άμεσα και λειτουργεί συμπληρωματικά με αυτήν. Ενώ η κοινωνικοποίηση προσδιορίζει και μεταδίδει στα μέλη της ομάδας το σύστημα των κοινωνικών αξιών , ο κοινωνικός έλεγχος διενεργείται με μηχανισμούς που εξασφαλίζουν ή παρακινούν προς τη συμμόρφωση με αυτό το σύστημα. Τέτοιοι μηχανισμοί περιλαμβάνουν μια σειρά παροτρύνσεων και κυρώσεων, εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι όπου οι κοινωνικές αξίες και οι κανόνες έχουν εσωτερικευθεί από τα άτομα δεν υπάρχει ανάγκη για έλεγχο των πράξεών τους γιατί– αυθόρμητα ή συνειδητά προσαρμόζονται σε όσα επιτάσσουν οι κοινωνικές ανάγκες. Όπου όμως οι ενέργειες των ατόμων αντιβαίνουν όρους και εκείνα τα οποία ορίζει η κοινωνική ομάδα, παρουσιάζεται έντονα η ανάγκη για περιορισμό της απειθαρχής δράσης τους. Ο κοινωνικός έλεγχος επομένως εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα μέλη μια κοινωνικής ομάδας παρεκτρέπονται από τα αποδεκτά είδη συμπεριφοράς, είτε γιατί δεν έχουν ολότελα αφομοιώσει ή αποδεχτεί τις κυρίαρχες κοινωνικές αξίες είτε γιατί σε δεδομένες χρονικές στιγμές παρασύρονται και υιοθετούν απόψεις αντίθετες προς εκείνες που επικρατούν στην ομάδα.

Οι ομάδες που ασκούν κοινωνικό έλεγχο είναι το κράτος, η οικογένεια, το σχολείο, οι κοινωνικές τάξεις, οι ομάδες των φίλων κλπ. Δεν ταυτίζονται όμως αναγκαστικά με εκείνες που λειτουργούν ως φορείς κοινωνικοποίησης. Ο τρόπος με

τον οποίο ενεργοποιούνται τα άτομα διαμορφώνεται με βάση τις επιρροές και κατευθύνσεις που δίδονται όχι μόνο από την οικογένεια ή το κράτος αλλά και από τις ομάδες συνομηλίκων, τον τύπο, τη βιομηχανία κλπ.

Ωστόσο οι τελευταίοι αυτοί φορείς κοινωνικού ελέγχου έχουν σε ένα πολύ μικρότερο βαθμό από τις πρώτες τα μέσα και τη δυνατότητα να ελέγξουν την τελική μορφή των κοινωνικών δραστηριοτήτων: μπορούν μόνο να καθοδηγήσουν τα άτομα προς ορισμένα καταναλωτικά ή άλλα πρότυπα συμπεριφοράς.

Στις αγγλόφωνες χώρες η έννοια της «accountability» υποδεικνύει το καθήκον που έχουν επαγγελματίες και θεσμοί να «αποδώσουν λογαριασμό» με τη μεταφορική έννοια του όρου. Μέσα από μια τέτοια οπτική οι εκπαιδευτικοί οφείλουν αποδώσουν λογαριασμό λεπτομερώς για τις δραστηριότητές τους (Elliott, Bridges et al, 1981).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο η αξιολόγηση με τη μορφή κοινωνικού ελέγχου αποτελεί μηχανισμό κλειδί για την παρακολούθηση και βελτίωση των προτύπων της σχολικής επιτυχίας.

Σκοπός της κυβέρνησης είναι να προωθήσει τον ανταγωνισμό και κατ' επέκταση την προσπάθεια όλων των σχολείων για βελτίωση. Για να το επιτύχει αυτό

- α) προωθεί μια νέα μορφή αξιολόγησης σε εθνικό επίπεδο,
- β) προχωρά στη δημοσίευση τα αποτελέσματα των εξωτερικών εξετάσεων σε πίνακες κατάταξης ανά σχολείο και
- γ) δίνει τη δυνατότητα στους γονείς να επιλέξουν το σχολείο στο οποίο θα φοιτήσουν τα παιδιά τους.

Από το 1988 δημοσιεύονται πίνακες σύγκρισης (league tables) σχολείων σε εθνικό επίπεδο όπου παρουσιάζουν το ποσοστό των αριστούχων, το ποσοστό της ατομικής προόδου και οι αδικαιολόγητες απουσίες. Έτσι, με αυτό τον τρόπο τα σχολεία κατατάσσονται σε επιτυχημένα και λιγότερο επιτυχημένα. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αξιολογήσει τις επιδόσεις του σχολείου και να επιλέξει το καλύτερο ή αυτό που του ταιριάζει.

Η πολιτική αυτή έχει δεχτεί αρκετές επικρίσεις, αφού δεν παρέχει πληροφορίες για προστιθέμενη αξία από το σχολείο και συγκρίνει ανόμοια πράγματα, μαθητές, περιοχές. Δεν μπορούν να συγκριθούν μεταξύ τους μαθητές με διαφορετικό κοινωνικό κεφάλαιο. Για πολλούς μάλιστα οι ίδιες οι εξετάσεις χαμηλώνουν το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών, αφού καταλήγουν να διδάσκονται μόνο τα απαραίτητα για να επιτύχουν στις εξετάσεις (teach to the test).

Επίσης, ισχυρίζονται ότι ενώ η δημοσίευση των αποτελεσμάτων έχει ως στόχο να ανεβάσει τα πρότυπα προκαλώντας τον ανταγωνισμό μεταξύ σχολείων-μαθητών και διδασκόντων, τα σχολεία καταλήγουν να χωρίζονται ανάλογα με την επίδοσή τους αντί να γεφυρώνονται οι διαφορές τους.

Σύμφωνα με τη BECTA (British Educational Communications and Technology Agency), που αποτελεί υπηρεσία της βρετανικής κυβέρνησης για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην εκπαίδευση και η οποία διακρίνεται για την πρωτοπόρο δραστηριότητά της, η ύπαρξη ενός σχολικού δικτυακού τύπου δίνει τη δυνατότητα σε κάθε σχολείο να παρέχει πληροφορίες για το σχολείο, τόσο στους υπάρχοντες μαθητές και γονείς όσο και στους υποψήφιους μαθητές.

Από τις οδηγίες της BECTA, τις οποίες παρουσιάζουμε σε επόμενο κεφάλαιο, σχετικά με το τι πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στις σχολικές ιστοσελίδες, οι σχολικές ιστοσελίδες αποτελούν επίσης ένα τρόπο λογοδοσίας και ανταγωνισμού των σχολείων. Βέβαια σε αυτή την περίπτωση το σχολείο θα παρουσιάσει προφανώς τον «καλό του εαυτό», η λογική όμως της σύγκρισης ισχύει και σε αυτή την περίπτωση.

Οι εκπαιδευτικές πολιτικές που ασκούνται μέσα από τη λογοδοσία των σχολείων θέτουν ως προϋπόθεση την ικανότητα των σχολείων για συνεχή βελτίωση. Ενώ οι φορείς χάραξης πολιτικής, οι μελετητές και επαγγελματίες αναγνωρίζουν τη σημασία της καλλιέργειας αυτής της ικανότητας, τα εμπειρικά στοιχεία δεν δίνουν σημαντικά αποτελέσματα. Άλλωστε, μέσα από τον ανταγωνισμό των σχολείων μπορεί να προκύψουν και ανεπιθύμητα αποτελέσματα. Αντί τα σχολεία να επικεντρωθούν στην βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους, μπορεί να στραφούν σε επιφανειακές αντιδράσεις όπως το μάρκετινγκ και τις δημόσιες σχέσεις (Gewirtz et al., 1995, Lubienski, 2005).

2.4. Κοινωνία της Πληροφορίας

Ο 21^{ος} αιώνας χαρακτηρίζεται από μια αλματώδη τεχνολογική επανάσταση που έχει επιφέρει καίριες αλλαγές στην κοινωνική δομή εισάγοντάς μας στην «Κοινωνία της Πληροφορίας». Οι νέες τεχνολογίες αποτελούν ήδη αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητάς μας και συνειδητά ή ασυνείδητα επηρεάζουν τον τρόπο που ζούμε, δουλεύουμε, συναναστρεφόμαστε και μαθαίνουμε. Μια από τις

σημαντικότερες διαστάσεις της «νέας» εποχής αφορά την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών η οποία στηρίζεται ολοένα και περισσότερο στη γνώση. Αυτό σημαίνει πως η Κοινωνία των πληροφοριών είναι η Κοινωνία της μάθησης, με την έννοια πως η γνώση και η ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων δεν αποτελεί μια αποσπασματική διαδικασία.

Οι νέες τεχνολογίες, η πληροφορική, οι τηλεπικοινωνίες, το διαδίκτυο αποτελούν κομβικά σημεία υποδοχής του σύγχρονου ανθρώπου στην εποχή της ψηφιακής πληροφορίας. Η πρόσβαση ευρύτερων πληθυσμιακών ομάδων στη νέα ψηφιακή εποχή δεν πρέπει να θεωρείται αυτονόητη καθώς αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα στην προσπάθειά τους να αποκωδικοποιήσουν και να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τα δεδομένα της νέας εποχής που συνεχώς μεταβάλλονται.

Στη σύγχρονη κοινωνία λόγω του όγκου και της διάχυσης των πληροφοριών, ολοένα και περισσότερο αισθανόμαστε την ανάγκη για την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων για να συμβαδίσουμε με τα νέα δεδομένα. Οι ρυθμοί είναι γρήγοροι και απαιτούν συνεχή ενημέρωση. Ο διεθνής υψηλός ανταγωνισμός στο χώρο της αγοράς εργασίας, μας οδηγεί στην ανάγκη ανάπτυξης εκσυγχρονισμένων επαγγελματικών δεξιοτήτων και διαρκούς κατάρτισης.

Έτσι, εκτός των τυπικών προσόντων χρειάζεται και η ανάπτυξη και συνεχής καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων. Είναι ξεκάθαρο ότι ο σύγχρονος εργαζόμενος εκτός από εξειδικευμένες επαγγελματικές γνώσεις πρέπει να διαθέτει και μια σειρά από κοινωνικές ικανότητες (*συνεργασίας, δημιουργικότητας, προσαρμοστικότητας, ανάληψης πρωτοβουλιών, ηγεσίας, οργάνωσης, επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικών μέσων*). Οι κοινωνικές αυτές ικανότητες που απαιτούνται στην Κοινωνία της Πληροφορίας αποτελούν άμεση προτεραιότητα στην εποχή μας καθώς όσοι δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν επιτυχώς τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ, κινδυνεύουν να χαρακτηριστούν ως ηλεκτρονικά αναλφάβητοι (Goleman, 2000).

Η εκπαίδευση, ένας από τους κατεξοχήν φορείς μετάδοσης γνώσεων και δεξιοτήτων, προσπαθεί να μεταβεί από την εποχή της παραδοσιακής μορφής παροχής γνώσης, στη νέα, όπου ο υπολογιστής το διαδίκτυο, τα e-mail και το εκπαιδευτικό λογισμικό ενσωματώνονται στις σχολικές μονάδες και διεκδικούν μια θέση στα προγράμματα διδασκαλίας και μάθησης.

Ο εκπαιδευτικός καλείται να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες, να αναζητήσει πληροφορίες και να ενημερωθεί για τις δυνατότητες που προσφέρουν οι τεχνολογίες της πληροφορίας και επικοινωνίας ώστε η ενσωμάτωση αυτή να είναι

αποτέλεσμα συνειδητοποίησης των πλεονεκτημάτων που φέρουν στην μετάδοση και πρόσληψη της σχολικής γνώσης (Αναστασιάδης, 2000).

2.4.1. Σχολικές ιστοσελίδες

Θα ήταν χρήσιμο να αναφέρουμε αρχικά τι ονομάζουμε ιστοσελίδα. Σύμφωνα με τη Wikipedia Ιστοσελίδα (αγγλικά: *web page*) είναι ένα είδος εγγράφου του παγκόσμιου ιστού που περιλαμβάνει πληροφορίες με την μορφή κειμένου, υπερκειμένου, εικόνας, βίντεο και ήχου..Πολλές ιστοσελίδες μαζί συνθέτουν έναν ιστότοπο (εναλλακτικές ονομασίες: *ιστοχώρος* ή *δικτυακός τόπος*). Οι σελίδες ενός ιστοτόπου εμφανίζονται κάτω από το ίδιο όνομα χώρου (domain) π.χ. microsoft.com. Οι ιστοσελίδες αλληλοσυνδέονται και μπορεί ο χρήστης να μεταβεί από τη μία στην άλλη επιλέγοντας συνδέσμους που υπάρχουν στο κείμενο ή στις φωτογραφίες της ιστοσελίδας. Οι ιστοσελίδες μπορεί να είναι στατικές ή δυναμικές. Το περιεχόμενο της στατικής ιστοσελίδας μεταφέρεται στον χρήστη ακριβώς στην μορφή που είναι αποθηκευμένο στον εξυπηρετητή ιστοσελίδων, σε αντίθεση με τη δυναμική ιστοσελίδα όπου το περιεχόμενο δημιουργείται από μια εφαρμογή η οποία εκτελείται στον εξυπηρετητή ιστοσελίδων (el.wikipedia.org).

Με τον όρο σχολικές ιστοσελίδες λοιπόν αναφερόμαστε σε ιστότοπους που αποτελούνται από στατικές ιστοσελίδες κυρίως και έχουν δημιουργηθεί από τις σχολικές μονάδες.

Μέσα από μελέτη της βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι οι Σχολικοί Δικτυακοί Τόποι αποτελούν ιδιαίτερα σύγχρονο εργαλείο παρουσίας των σχολείων στο διαδίκτυο. Πρόκειται για τομέα του διαδικτύου που βρίσκεται υπό ανάπτυξη, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις Ευρωπαϊκές χώρες, με μεγάλες προοπτικές εξέλιξης, στοχεύοντας να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο παρουσίας, επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Στις χώρες των ΗΠΑ αντίθετα παρατηρείται μεγαλύτερη εξοικείωση και θεσμική υποστήριξη μέσα από σαφείς πολιτικές δημιουργίας από κάθε πολιτεία για τη δημιουργία Σχολικών Δικτυακών Τόπων. Στις Ευρωπαϊκές χώρες παρατηρείται έντονη εστίαση στην συνεργατική δημιουργία και την παιδαγωγική τους αξιοποίηση. Όπως έγινε αντιληπτό δεν έχει καθοριστεί ένα πρότυπο ποιότητας που να καθοδηγεί και ακολουθούμενο να διασφαλίζει την δημιουργία ενός «Ποιοτικού» Σχολικού Δικτυακού Τόπου. Οι πρωτοπόροι εκπαιδευτικοί που ασχολήθηκαν μέχρι τώρα με

την δημιουργία δικτυακών τόπων, λειτούργησαν κατά βούληση με βάση την τεχνογνωσία τους (ictscenarios.gr).

Η χρήση του Διαδικτύου προσφέρει στους μαθητές ιδανικές συνθήκες και πολλαπλές δυνατότητες για επικοινωνία, συνεργασία, αξιολόγηση πληροφοριών, συγγραφή υλικού και παρουσίαση αυτού για συγκεκριμένο στόχο και κοινό. Σήμερα μια από τις μορφές αξιοποίησης των χρήσεων του Διαδικτύου είναι η δημιουργία και ανάπτυξη των σχολικών δικτυακών τους τόπων.

Οι ΤΠΕ γενικότερα και οι σχολικές ιστοσελίδες ειδικότερα, έχουν τη δυνατότητα ν' ανοίξουν διόδους επικοινωνίας ανάμεσα στα σχολεία και τις τοπικές κοινότητες, τους γονείς και το σπίτι (Passey, 2000). Κάτι τέτοιο αναμένεται να έχει σοβαρές ωφέλειες προς τη μάθηση (Department for Education and Skills, 2007).

Οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα μέσα από αυτές να προσφέρουν επιπρόσθετο υλικό και καθοδήγηση προς τους γονείς και τα παιδιά, χρησιμοποιώντας μορφές σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας, έτσι ώστε να υποστηρίξουν την κατ' οίκον εργασία ανταποκρινόμενοι προς τους ρυθμούς, τα ενδιαφέροντα, τα στυλ μάθησης και τις ανάγκες του κάθε μαθητή ενώ ταυτόχρονα οι γονείς έχουν τη δυνατότητα, μέσα από τις σχολικές ιστοσελίδες, να ενημερώνονται για την πρόοδο των παιδιών τους (Lewin, Mavers & Somekh, 2003).

Δυστυχώς όμως στην Ελλάδα δεν υπάρχει νομοθετικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των σχολικών ιστοσελίδων. Η μόνη αναφορά σε κανόνες λειτουργίας σχολικών ιστοσελίδων είναι οι όροι δημοσίευσης ιστοσελίδων του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (ΠΣΔ) (προσβάσιμοι στη διεύθυνση <http://www.sch.gr>, οδηγίες χρήσης υπηρεσιών ΠΣΔ > Δημοσίευση Ιστοσελίδων > Όροι δημοσίευσης ιστοσελίδων). Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνουν τις βασικές αρχές δημοσίευσης και χρήσης ψηφιακού υλικού στο Διαδίκτυο, όπως αυτές περιγράφονται στην κείμενη ελληνική νομοθεσία (κυρίως Ν. 3471/2006 "Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα" και Ν. 3431/2006 "Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Άλλες Διατάξεις").

Ως προς το διοικητικό πλαίσιο επίσης δεν υπάρχει καμία σχετική εγκύκλιος (υπεύθυνος θεωρείται λόγω θέσης ο διευθυντής της σχολικής μονάδας), παρόλο που ο σχολικός διαδικτυακός τόπος αποτελεί το «ψηφιακό πρόσωπο» της σχολικής μονάδας – δημόσιας υπηρεσίας στο Διαδίκτυο. Κι εάν θεωρηθεί πως η σχετική νομοθεσία εξασφαλίζει ή τουλάχιστον μπορεί να ελέγξει τη νομιμότητα του περιεχομένου των σχολικών ιστοσελίδων, τότε αυτό που σίγουρα απουσιάζει είναι ο καθορισμός των

παιδαγωγικών χαρακτηριστικών αυτού του περιεχομένου και προτάσεις για τους τρόπους αξιοποίησής του. Έτσι λοιπόν, γίνεται φανερό πως οι σχολικοί διαδικτυακοί τόποι δημιουργούνται με προσωπική πρωτοβουλία των εκπαιδευτικών των σχολείων, αφού δεν υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές από τους θεσμικούς φορείς.

Επομένως, εύλογα γεννιούνται πολλά ερωτήματα γύρω από το σχεδιασμό, τη δημιουργία, το περιεχόμενο, αλλά και τη λειτουργία των σχολικών δικτυακών τόπων. Για ποιο λόγο όμως θα πρέπει ένα σχολείο να διατηρεί το δικό του δικτυακό τόπο; Σύμφωνα με τη Becta (British Educational Communications and Technology Agency), που αποτελεί υπηρεσία της βρετανικής κυβέρνησης για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση και η οποία διακρίνεται για την πρωτοπόρο δραστηριότητά της, η ύπαρξη ενός σχολικού δικτυακού τόπου δίνει τη δυνατότητα σε κάθε σχολείο να:

- παρέχει πληροφορίες για το σχολείο, τόσο στους μαθητές του και τους γονείς τους όσο και στους υποψήφιους μαθητές,
- επιδεικνύει παραδείγματα της δουλειάς των μαθητών σε γραπτή μορφή, εικόνες, ήχους και μικρές ταινίες,
- προσφέρει έναν ακόμη τρόπο επικοινωνίας μεταξύ του σχολείου και των γονιών και κηδεμόνων,
- μοιράζεται πηγές διδασκαλίας και μάθησης με άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς,
- δημοσιεύει τις ιδέες και απόψεις του σχολείου για την εκπαίδευση σε ένα ευρύτερο κοινό (BECTA, 2003).

Ακολούθως το Teachernet, ο δικτυακός τόπος της κυβέρνησης για τους εκπαιδευτικούς και τις νέες τεχνολογίες στη Μ.Βρετανία, στις οδηγίες που δίνει στα σχολεία για τη δημιουργία ενός δικτυακού τόπου αναφέρει, ότι αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- εικονική περιήγηση του σχολείου,
- δείγματα δουλειάς των μαθητών,
- ενημερωτικά στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες και τις δυνατότητες του σχολείου,
- σχετικά έγγραφα που αφορούν την εκπαίδευση και σχέδια εργασιών και μαθημάτων,
- χρήσιμους συνδέσμους σε άλλους σχετικούς δικτυακούς τόπους (Teachernet).

Ο ίδιος δικτυακός τόπος παραθέτει οδηγίες που δίνει ο Grant Robertson, Διευθύνων Σύμβουλος του Eteach.com, προς τα σχολεία που θέλουν να δημιουργήσουν το δικό τους δικτυακό τόπο για το περιεχόμενό του: όνομα του σχολείου, τοποθεσία, χάρτη και στοιχεία επικοινωνίας του σχολείου, το έμβλημα και το μότο του σχολείου, δήλωση περί της αποστολής και του ήθους του σχολείου, εισαγωγικό χαιρετισμό του Διευθυντή του σχολείου, βασικές πληροφορίες για το σχολείο, κατάλογο των ονομάτων των εκπαιδευτικών και του υπόλοιπου προσωπικού και διασαφήνιση των ρόλων τους, αναφορές αξιολόγησης του σχολείου, χρονοδιάγραμμα και ημερολόγιο με σημαντικές ημερομηνίες και γεγονότα του σχολείου, παραδείγματα της δουλειάς των μαθητών, νέα του σχολείου.

Ενώ τα πρόσθετα στοιχεία που προτείνει η BECTA ως προαιρετικά είναι: το σχολικό prospectus, το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και άλλες πολιτικές (περιλήψεις), σχέδια εργασιών (ενδεικτικές εργασίες), βοηθητικές σημειώσεις των εκπαιδευτικών για εργασίες στο σπίτι για τους μαθητές, δραστηριότητες για τους μαθητές, συνδέσμους για άλλες χρήσιμες δραστηριότητες, μία μηχανή αναζήτησης (Teachernet).

Επίσης, όλοι οι σχολικοί δικτυακοί τόποι θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες περί πνευματικών δικαιωμάτων, ενώ κάθε σχολείο πρέπει να φροντίζει να τηρεί την εμπιστευτικότητα σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα των μαθητών, στοιχεία επικοινωνίας, και φωτογραφίες ταυτόχρονα με ονόματα των μαθητών του (Teachernet).

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Οι Σχολικοί Δικτυακοί Τόποι αποτελούν ιδιαίτερα σύγχρονο εργαλείο παρουσίας των σχολείων στο διαδίκτυο. Πρόκειται για τομέα του διαδικτύου που βρίσκεται υπό ανάπτυξη, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις Ευρωπαϊκές χώρες, με μεγάλες προοπτικές εξέλιξης, στοχεύοντας να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο παρουσίας, επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Στις ΗΠΑ αντίθετα παρατηρείται μεγαλύτερη εξοικείωση και θεσμική υποστήριξη για την δημιουργία Σχολικών Δικτυακών Τόπων. Κάθε πολιτεία στις ΗΠΑ έχει σαφές πλαίσιο οδηγιών για τη δημιουργία ιστοσελίδων των σχολείων της επικράτειάς της. Στις Ευρωπαϊκές χώρες παρατηρείται έντονη εστίαση στη συνεργατική δημιουργία σχολικών ιστοσελίδων και στην παιδαγωγική τους αξιοποίηση (Κολτσάκης & Σαλονικίδη 2008).

3.1. Έρευνα Ε.Ε. για τους σχολικούς διαδικτυακούς τόπους

Μια συνολική προσπάθεια αποτύπωσης στοιχείων των σχολικών δικτυακών τόπων πραγματοποιήθηκε στις ακόλουθες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελλάδα, Κύπρος, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία, Γαλλία, Βέλγιο, Ιταλία (Σαλονικίδη, Ζακόπουλος, Τερζίδης & Φιλιππιάδης 2009). Στόχο της ευρείας αυτής έρευνας αποτέλεσε η μελέτη των σχολικών διαδικτυακών τόπων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε αυτές τις χώρες. Ειδικότερα διερευνήθηκαν οι κανόνες ή η νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των σχολικών διαδικτυακών τόπων, ποια είναι η δομή και το περιεχόμενό τους, από ποιους σχεδιάζονται, αν ενημερώνονται και πόσο συχνά, αν υπάρχει σύνδεση του περιεχομένου τους με τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών και τέλος πώς εξασφαλίζονται οι πόροι για τη λειτουργία τους.

3.1.1. Ελληνική συμμετοχή στην έρευνα

Στην Ελλάδα η σχετική έρευνα πραγματοποιήθηκε από τους Αμπράζη, Δαπόντε, Ζακόπουλο, Σαλονικίδη, Τερζίδη & Φιλιππιάδη (2009). Η έρευνα διεξήχθη κατά το διάστημα Δεκεμβρίου 2008 - Ιανουαρίου 2009. Αφού ελέγχθηκε το σύνολο των διευθύνσεων των διαδικτυακών τόπων του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου

(4.238), προκειμένου να διαπιστωθεί πόσοι από αυτούς είναι πραγματικά ενεργοί, στη συνέχεια επιλέχθηκαν οι 40 πληρέστεροι διαδικτυακοί τόποι Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπως αυτοί αξιολογήθηκαν στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Σχολικών Ιστοσελίδων 2008 και μελετήθηκε το σύνολο των σελίδων τους. Επομένως οι ερευνητές ασχολήθηκαν με ένα μικρό, αλλά αντιπροσωπευτικό δείγμα 40 διαδικτυακών τόπων αξιοποιώντας τους πίνακες αξιολόγησης που προέκυψαν από τον διαγωνισμό σχολικών ιστοσελίδων που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 1^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου για τις ΤΠΕ στη Νάουσα το Μάιο του 2008.

3.1.2. Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία

Η έρευνα επικεντρώθηκε στη δομή και το περιεχόμενο των διαδικτυακών τόπων και βασίστηκε στα παρακάτω ερωτήματα:

- Πόσο συχνά ενημερώνεται ο διαδικτυακός τόπος;
- Ποιος ή ποιοί είναι υπεύθυνοι για τη συντήρηση και ενημέρωσή του;
- Τι είδους πληροφορίες δίνονται για τη σχολική μονάδα και την ευρύτερη περιοχή;
- Παρέχεται ενημέρωση για τη λειτουργία της σχολικής μονάδας ως υπηρεσία;
- Παρουσιάζονται οι δραστηριότητες της σχολικής μονάδας και άλλες εκδηλώσεις της σχολικής ζωής μέσα από τις σελίδες;
- Προσφέρεται παιδαγωγικό υλικό και σε ποιους απευθύνεται αυτό; (μαθητές – εκπαιδευτικούς)
- Προστατεύονται επαρκώς τα προσωπικά δεδομένα των μαθητών και του εκπαιδευτικού προσωπικού;
- Περιλαμβάνονται κατάλογοι με εγκεκριμένους υπερσυνδέσμους εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος;
- Ο σχεδιασμός του διαδικτυακού τόπου βασίζεται σε στατικές ή δυναμικές σελίδες;
- Δίνεται η δυνατότητα σύγχρονης ή/και ασύγχρονης επικοινωνίας μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων κλπ. με την αξιοποίηση εργαλείων του διαδικτύου (Forum, chat, email κλπ.);
- Φαίνεται να αξιοποιείται παιδαγωγικά το περιεχόμενο του διαδικτυακού τόπου από εκπαιδευτικούς και μαθητές και σε ποιο βαθμό;

Παράλληλα μελετήθηκαν εγκύκλιοι, η νομοθεσία και οι σχετικές έρευνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι συγγραφείς κατέληξαν σε μια σειρά από προτάσεις προς την κατεύθυνση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των διαδικτυακών τόπων των

σχολείων από τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και το ευρύτερο σχολικό περιβάλλον.

3.1.3. Συμπεράσματα της έρευνας και προτάσεις

Επιχειρώντας μια συνολική αποτίμηση των διαδικτυακών σχολικών τόπων της χώρας μας οι ερευνητές συνοψίζουν τα συμπεράσματά τους ως εξής:

- Σχεδόν οι μισοί διαδικτυακοί τόποι (42,5%) δεν ενημερώνονται τακτικά (σε μηνιαία βάση), ενώ κάποιοι απ' αυτούς δεν λειτουργούν πια.
- Οι διαχειριστές είναι συνήθως εκπαιδευτικοί του σχολείου (70%), ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις δεν αναφέρεται ποιος είναι ο υπεύθυνος του διαδικτυακού τόπου. Εντούτοις όλοι αναφέρουν τα στοιχεία επικοινωνίας με τη σχολική μονάδα (διεύθυνση, τηλέφωνο, email).
- Ως προς τη δομή παρατηρείται, πως σχεδόν όλοι οι ιστότοποι περιέχουν πληροφορίες για το σχολείο και το προσωπικό, διαθέτουν ενότητες για την παρουσίαση των δραστηριοτήτων, των εκδηλώσεων κλπ. της σχολικής μονάδας, περιλαμβάνουν εργασίες μαθητών και εκπαιδευτικών, παρέχουν εκπαιδευτικό υλικό καθώς και καταλόγους με υπερσυνδέσμους εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος. Εδώ εμφανίζονται διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη βαθμίδα της εκπαίδευσης, αφού στις ιστοσελίδες της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης φαίνεται να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην παρουσίαση της ιστορίας του σχολείου (80% Π/βάθμια – 20% Δ/βάθμια), των εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων (80% Π/βάθμια – 45% Δ/βάθμια), στην παροχή εκπαιδευτικού υλικού (40% Π/βάθμια – 10% Δ/βάθμια) και καταλόγων με εκπαιδευτικούς υπερσυνδέσμους (80% Π/βάθμια – 20% Δ/βάθμια).
- Περιορισμένες είναι οι πληροφορίες που αφορούν στη λειτουργία κάθε σχολείου και στην ενημέρωση των γονέων, αφού μόνο το 7,5% των ιστοτόπων παρέχει αυτή τη δυνατότητα.
- Ιδιαίτερα σημαντική είναι η παρατήρηση πως μόνο στο 40% των διαδικτυακών τόπων γίνεται προσπάθεια για προστασία των προσωπικών δεδομένων μαθητών και εκπαιδευτικών, ενώ απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά για τη σωστή χρήση των ιστοσελίδων, για πνευματικά δικαιώματα κ.λ.π.
- Ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά διαπιστώνεται, πως όλοι σχεδόν οι διαδικτυακοί τόποι (97,5%) έχουν δημιουργηθεί σε γλώσσα html (στατικές ιστοσελίδες) κι αυτό

εξηγεί την παντελή έλλειψη δυνατότητας για σύγχρονη ή ασύγχρονη επικοινωνία μεταξύ των χρηστών (forum, chat, φόρμα επικοινωνίας).

- Τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΑΠΣ) προβλέπουν και παροτρύνουν την παιδαγωγική αξιοποίηση των σχολικών δικτυακών τόπων, αλλά χωρίς συγκεκριμένο σχέδιο και στοχευμένες ενέργειες.

Μέσα από την εξαγωγή των παραπάνω συμπερασμάτων στη συγκεκριμένη μελέτη προκύπτουν κάποιες προτάσεις, που σκοπό έχουν να συμβάλλουν στη συνεχή λειτουργία και παιδαγωγική αξιοποίηση των σχολικών διαδικτυακών τόπων στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, οι ερευνητές προτείνουν:

- Να καθορίζεται το πλαίσιο λειτουργίας της σχολικής ιστοσελίδας με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων ή/ και να περιλαμβάνονται στον κανονισμό του σχολείου άρθρα για την καλή χρήση του Διαδικτύου.
- Να υπάρξει φορέας που ν' αναπτύξει μηχανισμό ελέγχου του παιδαγωγικού περιεχομένου των σχολικών δικτυακών τόπων με ταυτόχρονη αποστολή οδηγιών προς τις σχολικές μονάδες (π.χ. είναι παράδοξο να υπάρχουν τόσες αναφορές σε διαδικτυακούς τόπους στα νέα σχολικά εγχειρίδια και να μην έχει πιστοποιηθεί η καταλληλότητά τους).
- Να γίνονται έλεγχοι από το Π.Σ.Δ. στο περιεχόμενο των διαδικτυακών τόπων για δυσλειτουργίες, προβλήματα ασφάλειας ή παραβίασης των όρων χρήσης.
- Να εκδοθούν εγκύκλιοι από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. με τις οποίες να καθορίζονται επακριβώς, οι ελάχιστες υπηρεσίες που οφείλει να παρέχει στους πολίτες ο διαδικτυακός τόπος της σχολικής μονάδας – δημόσιας υπηρεσίας.
- Να προσφέρονται από το Π.Σ.Δ. πρότυπα δημιουργίας ιστοσελίδων που να περιέχουν τις βασικές ενότητες ιστοσελίδων, όπως θα προκύψουν από τις εγκυκλίους που αναφέρθηκαν παραπάνω.
- Να διασφαλιστούν τα πνευματικά δικαιώματα των εργασιών μαθητών και εκπαιδευτικών που δημοσιεύονται στους σχολικούς διαδικτυακούς τόπους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να δίνονται οδηγίες από τις κεντρικές υπηρεσίες, ώστε να μην παραβιάζονται τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- Να αξιοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί που επιμορφώθηκαν στο πλαίσιο της επιμόρφωσης Β' επιπέδου, τόσο ως προς τη σχεδίαση όσο και ως προς τη λειτουργία και ενημέρωση των σχολικών ιστοσελίδων.
- Να αναβαθμιστεί η τεχνική υποστήριξη του Π.Σ.Δ.

- Να γίνει αξιοποίηση της δυνατότητας δημιουργίας ιστολογίου, αλλά και καταλογογράφησης τους από το Π.Σ.Δ., μιας και κάτι τέτοιο δεν υπάρχει, εκτός από μια σελίδα όπου αναγράφονται όλα τα ενεργά ιστολόγια (blogs).

Τέλος, σύμφωνα με τους ερευνητές, η ύπαρξη ενός σχολικού διαδικτυακού τόπου δεν εξαντλείται στη διαδικασία δημιουργίας του και στο γεγονός ότι υπάρχει, αλλά στην παιδαγωγική του αξιοποίηση και στη συστηματική και αποτελεσματική του λειτουργία.

3.2. Η έρευνα της Μεγάλης Βρετανίας για τους σχολικούς διαδικτυακούς τόπους

Σε σχετική έρευνα, όπως προαναφέρθηκε συμμετείχε και η Μεγάλη Βρετανία. Από τη σχετική διερεύνηση με βάση τα ίδια ερωτήματα προέκυψε ότι στη Μεγάλη Βρετανία η δημιουργία και λειτουργία διαδικτυακών τόπων, τόσο από σχολεία της πρωτοβάθμιας όσο και από σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είναι αρκετά διαδεδομένη. Όλες οι σχολικές μονάδες χρησιμοποιούν κυρίως το διαδικτυακό τους τόπο για να παρουσιάσουν δείγματα της δουλειάς των μαθητών, να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες και τις γνώσεις των παιδιών όπως ορίζει το αναλυτικό πρόγραμμα, να επικοινωνήσουν και να κάνουν γνωστό το σχολείο τους σε ένα ευρύτερο κοινό.

Ο διαδικτυακός τόπος των βρετανικών σχολείων λειτουργεί πολύ καλά και ως χώρος επικοινωνίας με τους γονείς των μαθητών, οι οποίοι σε μεγάλο ποσοστό κυρίως στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση συμμετέχουν στη δημιουργία αλλά και στη λειτουργία της ιστοσελίδας του σχολείου τους. Πρωτίστως όμως, σε αυτό εμπλέκονται οι εκπαιδευτικοί με εμπειρία και γνώση στη χρήση των ΤΠΕ του σχολείου και ακολούθως οι μαθητές, που φροντίζουν και οι δύο –κυρίως οι εκπαιδευτικοί- για την ενημέρωση του περιεχομένου του δικτυακού τόπου. Μεγάλη σημασία δίνεται επίσης στην ασφάλεια των μαθητών με την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, αλλά και στην προστασία των πνευματικών τους δικαιωμάτων (Ζακόπουλος 2008) .

3.3. Κριτήρια Αξιολόγησης Σχολικών Δικτυακών Τόπων- Προσδιορισμός Πλαισίου Ποιότητας

Το 2008 οι Σοφός και Αλεξοπούλου παρουσίασαν τη έρευνα με τίτλο «Κριτήρια Αξιολόγησης Σχολικών Δικτυακών Τόπων- Προσδιορισμός Πλαισίου Ποιότητας». Πρόκειται για μία μελέτη που εστιάζει στους σχολικούς ιστοτόπους και ερευνά τα κριτήρια ποιότητάς τους, όπως αυτά έχουν διατυπωθεί στη διεθνή

παιδαγωγική βιβλιογραφία. Πρόκειται για μια συγκριτική ερευνητική προσέγγιση μέσα από την οποία αναπτύσσεται ένα νέο εργαλείο διαβαθμισμένων κριτηρίων αξιολόγησης (Rubrics), το οποίο ονομάστηκε, “HETSI Sites” (Hellenic Evaluation Tool for School Internet Sites) λαμβάνοντας υπόψη τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία αξιολόγησης τόσο στην Ελλάδα, όσο και το εξωτερικό.

3.3.1. Το εργαλείο “HETSI Sites”

Η εκπαιδευτική αξία του προτεινόμενου εργαλείου, έγκειται στην αποτελεσματικότερη και αντικειμενικότερη αξιολόγηση των Σχολικών Δικτυακών Τόπων, με στόχο την αυτοεκτίμηση και βελτίωση της παρεχόμενης ποιότητάς τους. Το “HETSI Sites” περιλαμβάνει δέκα Αρχές Ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που τις απαρτίζουν, μέσα από την δομή του ως κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων αξιολόγησης. Οι αρχές ποιότητας προσδιορίζονται ως εξής:

- Διαφάνεια- Κυριότητα , δήλωση αποστολής –σαφήνεια στόχων
- Είδος –οργάνωση – παρουσίαση περιεχομένου
- Διατήρηση – ενημέρωση –επικαιρότητα
- Προσβασιμότητα, πλοήγηση
- Τεχνική αρτιότητα
- Αισθητική παρουσίαση –αρχιτεκτονική σχεδίαση (web design)
- Παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση
- Ανατροφοδότηση- αλληλεπίδραση
- Πολυγλωσσία
- Ασφάλεια- προστασία πνευματικών δικαιωμάτων

Το εργαλείο δοκιμάστηκε πιλοτικά για την αξιολόγηση επιλεγμένων σχολικών δικτυακών τόπων και, αξιολογήθηκε βάσει της ποιοτικής, ερμηνευτικής προσέγγισης από πέντε παράλληλες ομάδες για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των κριτηρίων.

3.3.2. Στόχοι και Μεθοδολογία της έρευνας

Η έρευνα στηρίζεται κατά μεγάλο μέρος στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής έρευνας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, όπου ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2009. Οι βασικοί ερευνητικοί στόχοι της συγκεκριμένης εργασίας ήταν:

1. Ο προσδιορισμός της έννοιας της ποιότητας μέσα από ανάλυση των συστατικών στοιχείων των σχολικών δικτυακών τόπων.

2. Η καταγραφή σχετικών κριτηρίων αξιολόγησης μέσα από την ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας.
3. Ο εντοπισμός κοινά αποδεκτών κριτηρίων, καθώς επίσης και διαφορών.
4. Η τεκμηριωμένη ανάπτυξη κριτηρίων αξιολόγησης και η ποιοτική αξιολόγηση ενός νέου εργαλείου, ως προς την εγκυρότητά και την αξιοπιστία του.

Για τις ανάγκες της εργασίας και την απόλυτη κατανόηση και παρουσίαση της ποιότητας των Σχολικών Δικτυακών Τόπων καθώς και των κριτηρίων αξιολόγησης τους, πραγματοποιήθηκε εκτενής έρευνα στις υπάρχουσες βιβλιογραφικές πηγές, εστιάζοντας στην βιβλιογραφία από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ, συγκεντρώνοντας παράλληλα τις απαραίτητες βιβλιογραφικές πληροφορίες από τον Ελλαδικό χώρο. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση επικεντρώθηκε σε πρωτογενείς πηγές, όπου ήταν διαθέσιμες και σε δευτερογενείς όπου ήδη είχε μελετηθεί το θέμα και υπήρξαν αποτελέσματα ερευνών. Αναζητήθηκαν εκδόσεις, άρθρα επιστημονικών περιοδικών, πρακτικά συνεδρίων σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, πληροφορίες από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, το Υπουργείο Παιδείας, την «Ελληνική Ένωση για την Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση» (e-Δίκτυο-ΤΠΕ), πηγές στο διαδίκτυο, Ελληνικούς και Ευρωπαϊκούς οργανισμούς ερευνών όπως το «Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας» και το “Europe’s Information Society”, καθώς και οργανισμούς βράβευσης Σχολικών Δικτυακών Τόπων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Ειδικότερα η μελέτη ακολούθησε μια διερευνητική ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση (Cohen & Manion, 1994). Ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα των βιβλιογραφικών ερευνών, εντοπίστηκαν μια σειρά από ενδιαφέροντα αποτελέσματα σχετικά με:

- α) ποιοτικές προδιαγραφές ιστοτόπων γενικά,
- β) ποιοτικές προδιαγραφές που εστιάζουν σε σχολικούς και εκπαιδευτικούς ιστότοπους ειδικότερα, και
- γ) κριτήρια αξιολόγησης σχολικών αλλά και εκπαιδευτικών πυλών.

Μια μετα-ανάλυση των σχετικών αποτελεσμάτων κατέδειξε ότι υπάρχουν κοινά κριτήρια αξιολόγησης (όπως η εγκυρότητα της πληροφορίας, η ποιότητα του περιεχομένου, κ.λπ.) που χρησιμοποιούνται μεταξύ όλων αυτών των κατηγοριών ιστοτόπων.

Μέσα από μια αναλυτικοσυνθετική προσέγγιση και έχοντας υπόψη το θεωρητικό πλαίσιο που διέπει την έννοια της ποιότητας, επιχειρείται ο καθορισμός

της. Έχοντας ως κεντρικό στόχο εργασίας τη λειτουργική προσέγγιση του ΣΔΤ, επιχειρείται ο καθορισμός ενός προτύπου ποιότητας, έτσι ώστε η υιοθέτησή του, να εξασφαλίζει την μέγιστη απόδοση στις ομάδες αναφοράς, (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς). Από την κριτική και συγκριτική μελέτη των βιβλιογραφικών πηγών, στην έρευνα έγινε διαχωρισμός της ποιότητας ως προς :

1. Την Ποιότητα του δικτυακού κόμβου στο σύνολό του.
2. Την Ποιότητα του περιεχομένου του.
3. Την Ποιότητα ως προς τα παιδαγωγικά στοιχεία που περιέχει.

Όσον αφορά την ποιότητα του δικτυακού κόμβου στο σύνολό του, όπως ορίζεται καθολικά από τα διεθνή πρότυπα, προσεγγίζεται ως μέσο ενημέρωσης και παρουσίασης του τομέα που εκπροσωπεί μέσα από μια κατάλληλη διαχείριση των τεχνικών εργαλείων που διαθέτει και καθορίζεται από τις επιμέρους έννοιες: *Διαφάνεια, Πλοήγηση, Προσβασιμότητα, Διαλειτουργικότητα, Διατήρηση, Αισθητική Παρουσίαση, Πολυγλωσσία, Ασφάλεια* (Minerva, 2002, Alexander & Tate, 2005, Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005). Παράλληλα αναδύεται η έννοια της *Τεχνικής Αριότητας*, και της *Σχεδίασης* (Lynch & Horton, 2009).

Όσον αφορά την Ποιότητα του περιεχομένου, προσεγγίζεται ως προς τη διάσταση της συλλογής και ψηφιοποίησης ενός τεκμηριωμένου και ασφαλούς υλικού, με σκοπό την ικανοποίηση και διασφάλιση των αναγκών του χρήστη, και μπορεί να καθοριστεί από τις έννοιες: *Αυθεντικότητα, Αντικειμενικότητα, Αξιοπιστία, Συνάφεια*, και *Επάρκεια* (Johnson & Lamb, 2007, Minerva, 2002). Επιπλέον σημαντική θέση κατέχει η σαφήνεια της δόμησης του περιεχόμενου και ο τρόπος παρουσίασης του.

Τέλος όσον αφορά τα παιδαγωγικά στοιχεία, η Ποιότητα «ορίζεται σε σχέση με τις εκπαιδευτικές και μαθησιακές διαδικασίες, την συνεισφορά των μιντιακών περιεχομένων και της δομής τους όσον αφορά τη μάθηση, την ενεργό συμμετοχή του μαθητή, την ανατροφοδότησή του σχετικά με την μαθησιακή του πορεία» (Sofos & Kostas, 2009, σ.17). Συμπληρώνοντας προστίθεται η καλλιέργεια ομαδοσυνεργατικού, εργασιοκεντρικού κλίματος, ως προς την δημιουργία και τη χρήση του ΣΔΤ (Becta ICT Advice, 2003, Dange, 2006).

Συμπερασματικά προκύπτει, πως η αξιοποίηση των παραπάνω ευρημάτων περιέχει μια δυναμική προσδιορισμού της Ποιότητας του Σχολικού Δικτυακού Τόπου. Καταληκτικά με τον όρο ποιότητα ΣΔΤ, νοείται η κατάλληλη, σύμφωνα με τους προκαθορισμένους και δηλωμένους στόχους του ιστοτόπου και τις εκπαιδευτικές λειτουργίες μιας σχολικής μονάδας, παροχή ψηφιοποιημένου, ασφαλούς και έγκυρου

παιδαγωγικού και διδακτικού υλικού, μέσα από την πολυδιάστατη αξιοποίηση των τεχνολογικών και επικοινωνιακών εργαλείων του διαδικτύου, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας «ψηφιακής ταυτότητας» και τη λειτουργία του ΣΔΤ ως μέσο επικοινωνίας, πληροφόρησης, εργασίας και μάθησης, όλων των εμπλεκομένων στη σχολική κοινότητα.

Τελικό στάδιο της μελέτης αποτέλεσε η πειραματική εφαρμογή του εργαλείου που προέκυψε, για την αξιολόγηση υφιστάμενων Σχολικών Δικτυακών Τόπων. Αξιολογήθηκαν δέκα (10) δικτυακοί τόποι από πέντε παράλληλες ομάδες εργασίας των πέντε (5) ατόμων, χρησιμοποιώντας ως εργαλείο αξιολόγησης το “HETSI Sites” (Hellenic Evaluation Tool for School Internet Sites). Οι ομάδες αξιολόγησης αποτελούνταν από μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος «Επιστήμες της Αγωγής Εκπαίδευση με χρήση νέων Τεχνολογιών» του «Πανεπιστημίου Αιγαίου» και πραγματοποιήθηκε κατά τον Νοέμβριο του 2009.

3.3.3. Συμπεράσματα της έρευνας

Μελετώντας την Ελληνική και την ξένη βιβλιογραφία και αναζητώντας πηγές που σχετίζονται με τις έννοιες που πραγματεύεται η παρούσα εργασία, διαπιστώθηκε ότι οι Σχολικοί Δικτυακοί Τόποι αποτελούν ιδιαίτερα σύγχρονο εργαλείο παρουσίας των σχολείων στο διαδίκτυο. Πρόκειται για τομέα του διαδικτύου που βρίσκεται υπό ανάπτυξη, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις Ευρωπαϊκές χώρες, με μεγάλες προοπτικές εξέλιξης, στοχεύοντας να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο παρουσίας, επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Στις χώρες των ΗΠΑ αντίθετα παρατηρείται μεγαλύτερη εξοικείωση και θεσμική υποστήριξη μέσα από σαφείς πολιτικές δημιουργίας από κάθε πολιτεία για την δημιουργία Σχολικών Δικτυακών Τόπων. Στις Ευρωπαϊκές χώρες παρατηρείται έντονη εστίαση στην συνεργατική δημιουργία και την παιδαγωγική τους αξιοποίηση.

Όπως έγινε αντιληπτό δεν έχει καθοριστεί ένα πρότυπο Ποιότητας που να καθοδηγεί και ακολουθούμενο να διασφαλίζει την δημιουργία ενός «Ποιοτικού» Σχολικού Δικτυακού Τόπου. Οι πρωτοπόροι εκπαιδευτικοί που ασχολήθηκαν μέχρι τώρα με την δημιουργία δικτυακών τόπων, λειτούργησαν κατά βούληση με βάση την τεχνογνωσία τους. Επιπλέον διαπιστώθηκαν περιθώρια βελτίωσης στην υπάρχουσα λίστα κριτηρίων αξιολόγησης, συσχετιζόμενη πάντα με την επίτευξη της Ποιότητας.

Μια δεύτερη και ιδιαίτερα σημαντική ερευνητική υπόθεση, αποτέλεσε η διερεύνηση της επάρκειας και της πληρότητας, των κριτηρίων αξιολόγησης που έχουν καθιερωθεί και χρησιμοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα, στα πλαίσια «Πανελληνίου Διαγωνισμού Αξιολόγησης Σχολικών Δικτυακών Τόπων». Επίσης διερευνάται η αντικειμενικότητα και η ακρίβεια της βαθμολόγησης με την χρήση του υπάρχοντος εργαλείου. Από την συγκριτική μελέτη των διεθνών βιβλιογραφικών αναφορών, αποδεικνύεται επαρκές σε μεγάλο βαθμό. Συμπεραίνονται όμως περιθώρια βελτίωσης ως προς την πλήρη κάλυψη στοιχείων Ποιότητας, απουσιάζοντας επιμέρους πτυχές τους. Το σημαντικότερο περιθώριο βελτίωσης όμως που αποκαλύπτεται, αφορά τον τρόπο έκφρασης των κριτηρίων, προς έναν αντικειμενικότερο και πιο εύχρηστο τρόπο βαθμολόγησης. Η χρήση διαβαθμισμένων κριτηρίων (Rubrics), που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση και αυτό-αξιολόγηση κυρίως στις ΗΠΑ, προσφέρουν σημαντική εμπειρία για την βελτίωση του Ελληνικού εργαλείου αξιολόγησης.

3.4. Η έρευνα της Κύπρου για τους σχολικές ιστοσελίδες

Μια ακόμη έρευνα που σχετίζεται με τη θεματολογία της παρούσας διατριβής είναι αυτή του Πανάου (2008) με τίτλο «Η χρήση των σχολικών ιστοσελίδων από τα σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου». Σκοπός της έρευνας αυτής είναι να διαπιστωθεί πόσα δημοτικά σχολεία της Κύπρου έχουν δημιουργήσει τη δική τους ιστοσελίδα και τι ρόλο επιτελούν αυτές οι ιστοσελίδες των δημοτικών σχολείων .

3.4.1. Σκοπός και Μεθοδολογία έρευνας

Σκοπός της έρευνας ήταν να μελετήσει το βαθμό και τους τρόπους με τους οποίους γίνεται χρήση των σχολικών ιστοσελίδων από τα σχολεία, διαμορφώνοντας έτσι μια γενική εικόνα γύρω από τη χρήση αυτής της εφαρμογής των ΤΠΕ στην εκπαίδευσή αλλά και δίνοντας ιδέες, όσο είναι αυτό δυνατόν, ως προς το πώς μπορεί να γίνει μια τέτοια εφαρμογή.

Με βάση το σκοπό της έρευνας, τα συγκεκριμένα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία καλείται η έρευνα αυτή να απαντήσει είναι τα ακόλουθα:

- Τι μέρος των σχολείων δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου έχουν δημιουργήσει και συντηρούν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

- Με ποιους τρόπους χρησιμοποιούνται οι ιστοσελίδες αυτές από τα σχολεία της χώρας;

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται ουσιαστικά από όλα τα σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου (σύνολο σχολείων: 347), με την προσοχή να επικεντρώνεται σ' εκείνα τα οποία διατηρούν σχολική ιστοσελίδα (σύνολο σχολείων: 100). Συγκεκριμένα μελετήθηκαν όλες οι ιστοσελίδες των δημοτικών σχολείων που χρησιμοποιούν το διαθέσιμο χώρο στο διαδίκτυο, που προσφέρεται δωρεάν από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με τη CYTANET. Οι διευθύνσεις των ιστοσελίδων όλων των σχολείων που χρησιμοποιούν αυτό το δωρεάν χώρο στο διαδίκτυο είναι όλες συγκεντρωμένες στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.schools.ac.cy.

Για τη διεξαγωγή της έρευνας και τη συλλογή των δεδομένων, ετοιμάστηκε ένα φύλλο παρατήρησης. Αρχικά το φύλλο παρατήρησης χρησιμοποιήθηκε για την πιλοτική μελέτη ενός μικρού αριθμού ιστοσελίδων (5 ιστοσελίδες: από 2 αγγλόφωνα δημοτικά σχολεία, 1 ελληνικό δημοτικό σχολείο, 1 αγγλόφωνο σχολείο μέσης εκπαίδευσης και ένα κυπριακό δημοτικό σχολείο). Στη συνέχεια το φύλλο παρατήρησης διαμορφώθηκε κατάλληλα έτσι ώστε να συμπεριλάβει νέα στοιχεία που αναδείχτηκαν κατά τη διάρκεια της πιλοτικής φάσης. Η μελέτη έλαβε χώρα κατά το διάστημα από τις 15/03/2008 μέχρι 18/04/2008.

3.4.2. Συμπεράσματα έρευνας

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει ότι τα δημοτικά σχολεία της Κύπρου τα οποία διαθέτουν ιστοσελίδα αποτελούν ακόμη τη μειονότητα του συνόλου των δημοτικών σχολείων. Συνολικά, μόλις το 29% των δημοτικών σχολείων, ή διαφορετικά 100 σχολεία σε σύνολο 347, διαθέτουν ιστοσελίδα. Από τα σχολεία τώρα που διαθέτουν ιστοσελίδα, μόνο 54 σχολεία από τα 100 είχαν ανανενώσει πρόσφατα (κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2008) την ιστοσελίδα αυτή.

Μελετώντας τα στοιχεία που περιέχουν οι ιστοσελίδες των σχολείων, παρατηρείται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων που έχουν ιστοσελίδα παραθέτουν σ' αυτές πληροφορίες για περαιτέρω επικοινωνία με το σχολείο, όπως διεύθυνση, τηλέφωνο/τηλεμοιότυπο και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (91). Σχεδόν τα μισά σχολεία έχουν επίσης πληροφορίες για το ιστορικό του σχολείου (45) ενώ

αρκετά είναι και τα σχολεία που διαθέτουν χρήσιμες συνδέσεις προς εκπαιδευτικούς φορείς ή προς ιστοσελίδες που περιέχουν υλικό κατάλληλο για την εκπαίδευση (49).

Από την άλλη πλευρά, ελάχιστα είναι τα σχολεία τα οποία έχουν διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς (6). Τα περισσότερα από τα σχολεία που ανανέωσαν την ιστοσελίδα τους (54), διαθέτουν πληροφορίες σ' αυτή για τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου (39), για δραστηριότητες που γίνονται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και σχετικές ανακοινώσεις (40) ενώ παραθέτουν και δείγματα των εργασιών των παιδιών (40).

Παράλληλα, τα περισσότερα από τα σχολεία που ανανέωσαν την ιστοσελίδα τους την σχολική χρονιά της έρευνας, διέθεταν μέσω αυτών των ιστοσελίδων πληροφορίες για τα προγράμματα στα οποία συμμετέχει το σχολείο (38). Ωστόσο, ελάχιστα είναι τα σχολεία τα οποία διαθέτουν μέρος ή ολόκληρη την ιστοσελίδα τους μεταφρασμένη και στην αγγλική γλώσσα (8), κάτι το οποίο θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο π.χ. σε περίπτωση συνεργασίας του σχολείου μ' ένα σχολείο άλλης χώρας ή για ενημέρωση γονιών που δε μιλούν την ελληνική γλώσσα. Επίσης, σχετικά λίγα είναι τα σχολεία τα οποία παρέχουν πληροφορίες για το σύνδεσμο γονέων του σχολείου (18), σχετικές με το ποια είναι τα μέλη του συνδέσμου γονέων κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά, πώς μπορεί να επικοινωνήσει κάποιος μαζί τους αλλά και ποιες δραστηριότητες προετοιμάζει ο ίδιος ο σύνδεσμος.

Σε καμιά ιστοσελίδα δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί τις χρησιμοποιούν με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να προσφέρουν καθοδήγηση προς τα παιδιά και τους γονείς τους. Παράλληλα, κανένα δημοτικό σχολείο δε διαθέτει στην ιστοσελίδα του μέσα σύγχρονης ή ασύγχρονης επικοινωνίας που να διεξάγεται στην ίδια την ιστοσελίδα όπως π.χ. chat ή discussion boards.

3.5. Οι τάσεις των ιστοσελίδων των Δημοτικών Σχολείων στις Η.Π.Α.

Πέρα ωστόσο από τις παραπάνω περιπτώσεις ερευνών που αφορούν στην Ευρώπη, εντοπίστηκαν ορισμένες πρόσθετες σχετικές έρευνες από το διεθνή χώρο και ειδικά τις ΗΠΑ.

Συγκεκριμένα εντοπίστηκε η έρευνα των Barron, Hohlfeld και Ivers (2005) στο Πανεπιστήμιο της Φλόριντα με τίτλο «An Examination of Trends in Elementary School Websites» («Εξέταση των τάσεων στις ιστοσελίδες Δημοτικών Σχολείων») το οποίο παρουσιάστηκε στο National Educational Computing Conference, Philadelphia, Pennsylvania, June 27-30. Η έρευνα αυτή εξετάζει πώς τα δημοτικά

σχολεία στις ΗΠΑ χρησιμοποιούν την παρουσία τους στο διαδίκτυο, συγκρίνοντας την τρέχουσα έρευνα με προηγούμενες μελέτες.

3.5.1. Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία

Στη μελέτη αυτή τέθηκαν τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Ποιες πληροφορίες έχουν καταχωρηθεί στις ιστοσελίδες των δημοτικών σχολείων (πληροφορίες για το σχολείο, προθήκες των εργασιών των μαθητών, σελίδες της τάξης, σελίδες καθηγητών, πληροφορίες της κοινότητας, διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προσωπικού, ανακοινώσεις ενημέρωσης, προσκλήσεις για συνεργασία);
2. Ποιες συνδέσεις περιλαμβάνονται στις ιστοσελίδες των δημοτικών σχολείων (τοπικές πληροφορίες, εκπαιδευτικές ιστοσελίδες, μηχανές αναζήτησης);
3. Ποια πολυμέσα και στοιχεία προγραμματισμού είναι ενσωματωμένα στο σχεδιασμό των ιστοσελίδων των σχολείων (φωτογραφίες, animation, ήχος, βίντεο, χάρτες εικόνας, mail to, μετρητές, βιβλία επισκεπτών, φόρμες, πλαίσια, JavaScript);
4. Ποιος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη και τη συντήρηση των σχολικών ιστοσελίδων (το φύλο, ο ρόλος);
5. Ποιος είναι ο σχεδιασμός και το περιεχόμενο των σχολικών ιστοσελίδων και πόσο άλλαξε κατά τα τελευταία επτά χρόνια;

Χρησιμοποιώντας ένα τυχαίο δείγμα ιστοσελίδων δημοτικών σχολείων το 1996, το 1998 και το 2003, οι ερευνητές σημείωσαν κάποιες διαφορές περιεχομένου, στοιχείων ενημέρωσης και θεμάτων συντήρησης. Συγκεκριμένα, το Μάρτιο του 1996 το δείγμα αποτέλεσαν 55 τυχαία επιλεγμένα σχολεία των ΗΠΑ. Στα δεδομένα του 1998 συμμετείχαν 107 σχολεία. Και τα δύο από αυτά τα δείγματα βασίστηκαν στις ιστοσελίδες των σχολείων που φιλοξενούνται στο Web66, ένα δημοφιλές μητρώο σχολικών ιστοσελίδων. Το Web66 δεν ήταν πλέον διαθέσιμο το 2003 κι έτσι οι ερευνητές χρησιμοποίησαν τον Κατάλογο Εκπαίδευσης του Yahoo. Έτσι, το 2003, το δείγμα αποτέλεσαν 110 τυχαία επιλεγμένες σχολικές ιστοσελίδες των ΗΠΑ από τον κατάλογο της Yahoo.

3.5.2. Συμπεράσματα της έρευνας και προτάσεις

Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι ο σκοπός των ιστοσελίδων των δημοτικών σχολείων ορίζεται καλύτερα όσο περνούν τα χρόνια. Τα περισσότερα σχολεία χρησιμοποιούν τις ιστοσελίδες τους για την παροχή πληροφοριών στους

γονείς και τα άλλα μέλη της κοινότητας. Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης αυξημένη χρήση με την πάροδο των χρόνων ορισμένων στοιχείων πολυμέσων (όπως φωτογραφίες, κινούμενες εικόνες και JavaScript). Η πλειοψηφία των ιστοσελίδων εξακολουθούν να δημιουργούνται και να συντηρούνται από εκπαιδευτικούς που παίζουν το ρόλο των συντονιστών της τεχνολογίας στα σχολεία τους, αν και υπάρχει μετατόπιση του φύλου του "webmaster" «υπεύθυνου ιστοσελίδας»- από το αρσενικό στο γυναικείο φύλο καθώς τα χρόνια περνούν.

Ως προς τις επιμέρους διαχρονικές τάσεις οι ερευνητές κατέληξαν στα εξής συμπεράσματα:

- Οι πληροφορίες για το σχολείο (99%), το προσωπικό e-mail (48%) και το έργο των μαθητών (44%) ήταν οι πιο διαδεδομένες μορφές των πληροφοριών που δημοσιεύονται στις σχολικές ιστοσελίδες το 2003. Σημαντικές αυξητικές τάσεις σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια παρατηρήθηκαν στις κατηγορίες: πληροφορίες για το σχολείο, σελίδες που δημοσιεύτηκαν από εκπαιδευτικούς, στοιχεία σχετικά με προσωπικά e-mail των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας (από 16% το 1996 σε 30% το 1998 και, τέλος, σε 48% των ιστοσελίδων περιείχαν στοιχεία e-mails το 2003) και προβολή της συνεργασίας μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας (υπήρξε μια σημαντική ανοδική τάση μεταξύ του 1996 από 5% και του 1998 σε 27% και στη συνέχεια μια μικρή αύξηση το 2003 σε ποσοστό 30%).
- Επίσης σημειώθηκαν σημαντικές αυξήσεις σε φωτογραφίες, κινούμενα σχέδια, και Java / JavaScript με την πάροδο των ετών. Οι ιστοσελίδες που περιλαμβάνουν φωτογραφίες παρουσίασαν μικρή μεταβολή μεταξύ του 1996 (82%) και του 1998 (84%), ενώ στη συνέχεια αυξήθηκαν ακόμα περισσότερο έτσι που το 2003 έφθασαν στο ποσοστό του 94%. Μια παρόμοια τάση παρατηρήθηκε στη χρήση Java / JavaScript, η οποία είχε συμπεριληφθεί σε λίγους μόνο δικτυακούς τόπους το 1996 (5%) και το 1998 (7%). Μεταξύ του 1998 και του 2003 ωστόσο υπήρξε μια σημαντική αύξηση που έφθασε σε ποσοστό 40% των ιστοσελίδων. Η τάση ο σχεδιασμός των ιστοσελίδων να γίνεται πιο ελκυστικός και να περιλαμβάνει κινούμενα σχέδια, ImageMaps, και άλλα ενδιαφέροντα σχεδιαστικά στοιχεία υπήρξε επίσης αυξητική σε σημαντικό βαθμό κατά την περίοδο 1996-2003. Υπήρξαν ωστόσο και ορισμένες σημαντικές πτωτικές τάσεις μεταξύ του 1996 και του 2003. Για

παράδειγμα, μετρητές σε ιστοσελίδες χρησιμοποιήθηκαν σημαντικά λιγότερο κατά τη διάρκεια των ετών 1996 (35%), 1998 (21%) και το 2003 (17%). Ομοίως, λιγότερα σχολεία περιλάμβαναν βιβλίο επισκεπτών το 2003 (μόνο 2%), σε αντίθεση με το αντίστοιχο 9% το 1996 και 8% το 1998.

- Όσον αφορά την ποσότητα των σελίδων που δημοσιεύτηκαν από εκπαιδευτικούς, υπήρξε μια σημαντική ανοδική τάση από το 1996 (5%) και τα δύο επόμενα έτη 1998 (20%) και το 2003 (21%).
- Τέλος βρέθηκε ότι οι "τυπικοί" δημιουργοί ιστοσελίδων το 2003 ήταν γυναίκες (74%) και Media / tech ειδικοί (59%). Μεταξύ του 1996 και του 2003 το ποσοστό του εκπαιδευτικού ως υπεύθυνου για την ιστοσελίδα σημείωσε πτώση από το 40% στο 20%. Όταν οι μεταβολές εξετάστηκαν σε σχέση με το φύλο του webmaster, το πιο ενδιαφέρον εύρημα ήταν η σταθερά σημαντική αύξηση του αριθμού των γυναικών. Το 1996, 35% των δικτυακών τόπων είχαν γυναίκες webmasters. Το 1998, το αντίστοιχο ποσοστό έφθασε το 54%, ενώ το 2003, το ίδιο ποσοστό αυξήθηκε σε 74%.

Οι ερευνητές μέσα από τα παραπάνω αποτελέσματα καταλήγουν και υποστηρίζουν ότι είναι πολύ σημαντικό να ακολουθούνται τα παρακάτω βήματα για τη δημιουργία σχολικών ιστοσελίδων. Αρχικά, ο σύλλογος διδασκόντων θα πρέπει να συζητά και να καθορίζει τους στόχους της ιστοσελίδας, κυρίως σε ποιους θα απευθύνεται και τι θα προβάλλει. Στη συνέχεια με βάση αυτή την επιλογή θα πρέπει να βρεθεί ο τρόπος προβολής. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες όσων μιλούν και διαβάζουν σε άλλη γλώσσα εκτός από τα αγγλικά καθώς και των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Επίσης, θα πρέπει να καθοριστεί ο τρόπος πρόσβασης, ώστε βάση αυτού να καθοδηγούνται οι δημιουργοί στην επιλογή γραφικών αλλά και των υπολοίπων σχεδιαστικών στοιχείων της ιστοσελίδας.

3.6. Αξιολόγηση της σπουδαιότητας προβολής βασικών κοινών στοιχείων στις σχολικές ιστοσελίδες

Πέρα από την ανάλυση αυτών καθαυτών των ιστοσελίδων, εντοπίστηκε έρευνα η οποία εκτός από το να καθορίσει ποια στοιχεία περιέχονται στις αντιπροσωπευτικές σχολικές ιστοσελίδες έθεσε ως στόχο της να διερευνήσει και το βαθμό στον οποίο διάφοροι χρήστες των σχολικών ιστοσελίδων εκτιμούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνονται σε αυτές. Η μελέτη αυτή είναι των Miller,

Adsit και Miller (2005) με τίτλο «Evaluating the importance of Common Components in school-based Websites: Frequency of appearance and stakeholders' judged value».

3.6.1. Ερευνητικά ερωτήματα και Μεθοδολογία

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2001-2002. Υπήρξαν τρεις ομάδες που συμμετείχαν σε αυτή τη μελέτη:

- 1) όλοι οι μαθητές στην τρίτη, τετάρτη και πέμπτη δημοτικού των σχολείων της περιφέρειας Cloud Spring Elementary της Georgia,
- 2) όλοι οι γονείς και κηδεμόνες των μαθητών που φοιτούν από το νηπιαγωγείο έως την πέμπτη τάξη των σχολείων και
- 3) όλοι οι εκπαιδευτικοί της περιφέρειας.

Μέσα από τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας οι ερευνητές δημιούργησαν έναν κατάλογο στοιχείων που συνιστώνται να περιλαμβάνονται στο σχεδιασμό σχολικών ιστοσελίδων:

- Το έμβλημα ή /και τη μασκότ του σχολείου
- Γενικές πληροφορίες για το σχολείο, την περιοχή και την τοπική κοινωνία
- Τα εθνικά πρότυπα σπουδών ή /και της πολιτείας
- Νέα της διαχείρισης και της σχολικής επιτροπής
- Η πολιτική του σχολείου
- Σχολικές ανακοινώσεις και εκδηλώσεις
- Πληροφορίες για τη αθλητική ομάδα του σχολείου και τα επιτεύγματά της
- Σελίδες με το πρόγραμμα των σχολικών δραστηριοτήτων
- Πληροφορίες και βιογραφικό των εκπαιδευτικών ή /και ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους
- Σχολικό ημερολόγιο
- Το μενού του κυλικείου
- Σχολικές εργασίες και εργασίες για το σπίτι
- Βοήθεια για τις εργασίες που έχουν ανατεθεί στο σπίτι.
- Projects μαθητών.
- Ωράριο
- Σύνδεσμοι που σχετίζονται με το Πρόγραμμα Σπουδών

- Μηχανές αναζήτησης
- Πληροφορίες για την ανατροφή των παιδιών
- Εκπαιδευτικά νέα και οργανισμοί
- Συνδέσεις για διασκέδαση
- Πληροφορίες και ανακοινώσεις
- Πληροφορίες για ασφαλές internet
- Πληροφορίες για τους αποφοίτους (Starr 2002)

3.6.2. Αποτελέσματα έρευνας και προτάσεις

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν ότι μόνο 8 από τα 70 σχολεία που περιλαμβάνονται στο δείγμα έχουν τουλάχιστον το 50% των συνιστώμενων χαρακτηριστικών στην ιστοσελίδα τους, χωρίς να διαφαίνεται ο λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό. Ενδεχομένως, οι χειριστές των ιστοσελίδων να αγνοούν τα χαρακτηριστικά που θεωρούνται απαραίτητα ή να μην έχουν τον χρόνο να ενημερώσουν την ιστοσελίδα. Ταυτόχρονα, η σύνθεση της σχολικής ιστοσελίδας εξαρτάται από τις τεχνικές γνώσεις του προσωπικού, αν το προσωπικό δε διαθέτει αυτές τις απαραίτητες γνώσεις η ανανέωση της ιστοσελίδας είναι δύσκολη και χρονοβόρα. Ωστόσο μόνο με περαιτέρω έρευνα θα μπορούσαν να αναδειχθούν οι λόγοι για τους οποίους δεν εντάσσονται σε όλες τις ιστοσελίδες τα βασικά χαρακτηριστικά. Τα αποτελέσματα αυτά υποδεικνύουν την ανάγκη τα σχολεία να κατασκευάζουν τις ιστοσελίδες τους υπό το φως των κοινά συμφωνημένων επιθυμητών χαρακτηριστικών. Επιπλέον, τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης δείχνουν ότι είναι σημαντικό για τα σχολεία να γνωρίζουν τις ειδικές ανάγκες των ομάδων στις οποίες απευθύνονται. Οι γονείς και οι μαθητές φαίνεται να διαφωνούν κάπως σχετικά με τους συγκεκριμένους τύπους δεδομένων που είναι χρήσιμα σε μια ιστοσελίδα. Φαίνεται, επίσης, ότι τα σχολεία θα πρέπει να καθορίσουν και να επιλύσουν οργανωτικά ή άλλα ζητήματα που εμποδίζουν προφανώς την παρουσίαση κάποιων έγκαιρων ενημερώσεων στις ιστοσελίδες τους.

3.7. Σχολικές ιστοσελίδες και ΤΠΕ

Τέλος, μια διαφορετική έρευνα με τίτλο «Can indicators on school websites be used to determine the level of ICT integration and ICT leadership in schools?» του Maio-Taddeo Carmel στο Πανεπιστήμιο της νότιας Αυστραλίας το 2007, δε

χρησιμοποιεί αυτή καθαυτή τη σχολική ιστοσελίδα ως αντικείμενο έρευνας αλλά ως εργαλείο μέσω του οποίου διερευνά το βαθμό ενσωμάτωσης των ΤΠΕ σε μια σχολική μονάδα.

3.7.1. Κατηγορίες σχολικών πρακτικών σε σχέση με τις ιστοσελίδες

Πηγή των στοιχείων της έρευνας αυτής αποτελούν 104 ιστοσελίδες σχολείων. Η σχετική ανάλυση οδήγησε στην ταυτοποίηση τεσσάρων κατηγοριών σχολικών πρακτικών σε σχέση με τις ιστοσελίδες.

Κατηγορία 1: Οι ιστοσελίδες των οποίων κύριος σκοπός είναι η διάδοση πληροφοριών. Οι ιστοσελίδες σε αυτή την κατηγορία έχουν την τάση να:

(α) παρέχουν μια γενική επισκόπηση των πολιτικών του προγράμματος σπουδών του σχολείου και μια σύντομη επεξήγηση των εγκαταστάσεων: πρόκειται για πληροφορίες που ως επί το πλείστον αντιστοιχούν σε ό,τι θα περίμενε κανείς σε ένα ενημερωτικό δελτίο σχολείου.

(β) δεν περιλαμβάνουν διαδραστικά στοιχεία ή εμφανής εμπλοκή με το κοινό.

Κατηγορία 2: Οι ιστοσελίδες των οποίων κύριος σκοπός είναι η ενημέρωση και η επικοινωνία. Τα σχολεία σε αυτή την κατηγορία παρέχουν δυνατότητες στις ιστοσελίδες τους, όπως:

(α) εξωτερική πρόσβαση στην υποδομή του σχολείου.

(β) αλληλογραφία με e-mail.

(γ) την επικοινωνία μέσω chat rooms, blogs, και πίνακες μηνυμάτων.

Κατηγορία 3: Οι ιστοσελίδες των οποίων κύριος σκοπός είναι να ενημερώσουν, να επικοινωνήσουν και να διασκεδάσουν. Τα σχολεία σε αυτή την κατηγορία:

(α) παρέχουν δυνατότητες στις ιστοσελίδες τους, όπως βίντεο, κινούμενα σχέδια, γραφικά, και εικονικές περιηγήσεις.

(β) εμφανίζουν το έργο των μαθητών, όπου υπάρχει μεγάλη αναγνώριση της σημασίας της συμμετοχής και της ψυχαγωγίας στο πλαίσιο της ευρύτερης σχολικής κοινότητας.

Κατηγορία 4: Οι ιστοσελίδες των οποίων κύριος σκοπός είναι η ενημέρωση, επικοινωνία, ψυχαγωγία και η προβολή καινοτομιών. Τα σχολεία σε αυτή την κατηγορία:

(α) περιγράφουν και προωθούν καινοτόμες ιδέες στον τομέα της εκπαίδευσης, έχουν πρωτοποριακό σχεδιασμό και στην δομή της ιστοσελίδας τους και στη δομή του

εκπαιδευτικού οργανισμού τους, τις διαδικασίες και την εφαρμογή όχι μόνο των ΤΠΕ αλλά και της εκπαίδευσης γενικά.

(β) αποδεικνύουν την κατανόηση όχι μόνο των δυνατοτήτων των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, αλλά και της εκπαιδευτικής φιλοσοφίας που απαιτείται για την υποστήριξη της ένταξης αυτής.

Η ανάλυση δείχνει ότι τα σχολεία στις κατηγορίες 1 και 2 χαρακτηρίζονται από πρακτικές που περισσότερο αντιστοιχούν σε αρχάριους εκπαιδευτικούς στη χρήση των ΤΠΕ, ενώ τα σχολεία στις κατηγορίες 3 και 4 αντιστοιχούν σε εκπαιδευτικό προσωπικό που ενσωματώνει εμπειρογνωμοσύνη στη χρήση των ΤΠΕ. Με βάση λοιπόν την παραπάνω διάκριση επιλέχθηκαν ιστοσελίδες 15 αρχαρίων και 15 ειδημόνων στον τομέα των ΤΠΕ. Επίσης κατά τη διαδικασία επιλογής οι ερευνητές έλαβαν υπόψη και τη γεωγραφική θέση των σχολείων, καθώς και το μέγεθός τους.

3.7.2. Αποτελέσματα συσχέτισης γνώσης ΤΠΕ και σχολικής ιστοσελίδας

Η έρευνα αποκάλυψε ότι οι ιστοσελίδες των σχολείων με προσωπικό αρχάριο ως προς τις ΤΠΕ είχαν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Ο βασικός τους σχεδιασμός βασιζόταν στην προσαρμογή τους σε ένα πρότυπο.
- Παρέχουν μια ιστοσελίδα που ανήκει στην κατηγορία 1, (δηλαδή ο κύριος σκοπός είναι να ενημερώνει το κοινό του, π.χ. παρέχοντας μια σελίδα μόνο με στοιχεία επικοινωνίας)
- Περιέχει κατεστραμμένες συνδέσεις (π.χ. είτε στην ιστοσελίδα της ή σε εξωτερικές συνδέσεις).
- Δεν παρουσιάζουν ενδείξεις της συντήρησης και δε δείχνουν να ενημερώνονται συχνά.
- Υπάρχει συγκεκριμένη περιγραφή υποδομών και εγκαταστάσεων.
- Παρέχουν ελλιπείς πληροφορίες σχετικά με την ιστοσελίδα του σχολείου .

Αντίθετα, στις ιστοσελίδες που αντιστοιχούν σε έμπειρους χρήστες των ΤΠΕ εντοπίστηκαν τα παρακάτω χαρακτηριστικά :

- Επάρκεια στην αξιοποίηση καινοτόμων ΤΠΕ.
- Πειραματισμός με καινοτόμες τεχνολογίες.
- Περιέχονται συνεισφορές από ένα μεγάλο αριθμό του προσωπικού και την ευρύτερη σχολική κοινότητα (π.χ. σελίδες ανά τάξη)

- Προώθηση της ιστοσελίδας ως ένα φόρουμ της κοινότητας.
- Καταδεικνύουν μια σαφή προσπάθεια να καλυφθούν οι ανάγκες της εκπαιδευτικής κοινότητας, και να επιδείξουν ευελιξία.
- Αποκαλύπτουν υγιείς πολιτικές και σαφείς μελλοντικές κατευθύνσεις.
- Αποκαλύπτουν συνεργασίες με την ευρύτερη κοινότητα.
- Παρέχουν πλήρη κάλυψη των πληροφοριών οργανωμένη έτσι ώστε να είναι εύκολο να εντοπιστούν κατά την πλοήγηση.
- Παρέχουν πρόσβαση σε online επικοινωνία.
- Είναι ελκυστικές και διαδραστικές.
- Αποκαλύπτουν την ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών (π.χ. δείγματα εργασιών των μαθητών).
- Παρέχουν ευρεία κάλυψη των θεμάτων που σχετίζονται (π.χ. ασφάλεια, ηθικά ζητήματα, και ευέλικτη μάθηση).

Με βάση όλες τις προηγούμενες εργασίες στα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζονται οι άξονες ανάλυσης των σχολικών ιστοσελίδων στην Ελλάδα σήμερα. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων οι άξονες αυτοί προέρχονται από αντίστοιχους άξονες που χρησιμοποιήθηκαν στις έρευνες που παρουσιάστηκαν στο κεφάλαιο αυτό.

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1. Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων

Χρησιμοποιώντας τα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας καταγράφηκε ο αριθμός των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε λειτουργία ανά νομό. Στη συνέχεια μέσα από την ιστοσελίδα του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (ΠΣΔ) συλλέχθηκε ο αριθμός των σχολικών μονάδων που διατηρούν ιστοσελίδα μέσω του συγκεκριμένου δικτύου (πίνακας 1). Στον πίνακα παρουσιάζονται οι 13 περιφερειακές διευθύνσεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ο αριθμός των σχολικών μονάδων ανά νομό.

Περιφερειακή Διεύθυνση Α/βάθμιας Εκπαίδευσης	Νομοί	Αριθμός σχολικών μονάδων	Αριθμός σχολικών μονάδων με ιστοσελίδες (%)	Αριθμός σχολικών μονάδων που μελετήθηκαν
Αττικής	Αττικής	936	453 (48.4%)	32
Στερεάς Ελλάδος	Βοιωτίας	69	36 (52.1%)	3
	Εύβοιας	128	43 (33.6%)	4
	Ευρυτανίας	22	7 (31.8%)	1
	Φωκίδας	22	8 (36.4%)	1
	Φθιώτιδας	67	18 (26.9%)	2
	Σύνολο	307	112 (36.5%)	11
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	Δράμας	44	26 (59%)	2
	Έβρου	56	28 (50%)	3
	Καβάλας	70	38 (54.3%)	3
	Ξάνθης	33	29 (87.7%)	5
	Ροδόπης	26	14 (53.8%)	6
	Σύνολο	229	135 (58.9%)	19
Κεντρικής Μακεδονίας	Ημαθίας	73	36 (49.3%)	3
	Θεσσαλονίκης	308	69 (22.4%)	6
	Κιλκίς	42	11 (26.2%)	2
	Πέλλας	113	60 (53.1%)	5
	Πιερίας	64	25 (39%)	1
	Χαλκιδικής	63	28 (44.4%)	2
	Σερρών	78	52 (66.7%)	3
	Σύνολο	741	281 (40.14%)	22
Δυτικής Μακεδονίας	Γρεβενών	15	8(53.3%)	3
	Καστοριάς	30	8 (26.6%)	1
	Κοζάνης	75	27 (36%)	2
	Φλώρινας	38	14 (36.8%)	5
	Σύνολο	158	57 (36.1%)	11

Θεσσαλίας	Καρδίτσας	60	16 (26.6%)	2
	Λάρισας	110	28 (25.5%)	2
	Μαγνησίας	101	31 (30.7%)	3
	Τρικάλων	97	16 (16.5%)	2
	Σύνολο	368	91(24.72%)	9
Ηπείρου	Άρτας	53	6 (11.3%)	1
	Θεσπρωτίας	25	5 (20%)	1
	Ιωαννίνων	85	35 (41.2%)	3
	Πρέβεζας	35	7 (20%)	1
	Σύνολο	198	53(26.76%)	6
Ιονίων Νήσων	Ζακύνθου	22	10 (45.5%)	1
	Κέρκυρας	53	22 (41.5%)	1
	Κεφαλληνίας	21	7 (33.3%)	1
	Λευκάδας	12	6 (50%)	1
	Σύνολο	108	45(42%)	4
Δυτικής Ελλάδας	Αιτωλ/νίας	153	100 (65.3%)	5
	Αχαΐας	159	46 (29%)	5
	Ηλείας	97	19 (19.6%)	2
	Σύνολο	409	165(40.34%)	12
Πελ/νήσου	Αργολίδας	50	22 (44%)	2
	Αρκαδίας	43	10 (23.3%)	1
	Κορινθίας	65	16 (24.6%)	2
	Λακωνίας	44	14 (31.8%)	2
	Μεσσηνίας	67	15 (22.4%)	2
	Σύνολο	269	77(28.62%)	9
Κρήτης	Ηρακλείου	152	50 (32.9%)	5
	Λασιθίου	40	9 (22.5%)	1
	Ρεθύμνου	55	21 (38.2%)	1
	Χανίων	77	21 (27.3%)	2
	Σύνολο	324	101 (31.17%)	9
Βορείου Αιγαίου	Λέσβου	71	13 (18.3%)	1
	Σάμου	34	24 (70.6%)	1
	Χίου	32	9 (28.1%)	1
	Σύνολο	137	46 (33.57%)	3
Νοτίου Αιγαίου	Δωδεκανήσου	99	40 (40,4%)	3
	Κυκλάδες	84	34 (40.5%)	3
	Σύνολο	183	74 (40.47%)	6
ΣΥΝΟΛΟ		4368	1690 (38.68%)	150

Πίνακας 4.1: Αριθμός σχολικών μονάδων και ιστοσελίδων ανά περιφέρεια και νομό

Όπως παρατηρείται από τον παραπάνω πίνακα το 39% των σχολικών μονάδων διαθέτουν σχολική ιστοσελίδα που συμπεριλαμβάνεται στον πίνακα του σχολικού δικτύου. Τη μεγαλύτερη ανταπόκριση στη δημιουργία σχολικών ιστοσελίδων συναντάμε στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με ποσοστό 59% και μάλιστα με 9 στα 10 σχολεία περίπου στο νομό Ξάνθης να

διαθέτουν τη δική τους σχολική ιστοσελίδα στο ΠΣΔ. Ακολουθεί η περιφέρεια Αττικής με σχεδόν τα μισά σχολεία με σχολικές ιστοσελίδες και η περιφέρεια Ιονίων Νήσων με 42% και τις μισές σχολικές μονάδες με ιστοσελίδες στο νομό Λευκάδας. Περίπου το 40% των σχολικών μονάδων στις περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας , Δυτικής Ελλάδας και Νοτίου Ελλάδας διαθέτουν ιστοσελίδα, με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά στους νομούς Σερρών και Αιτωλοακαρνανίας(7 στα 10). Αντίθετα στις περιφέρειες Θεσσαλίας και Ηπείρου μόνο 3 στα 10 σχολεία περίπου έδειξαν ενδιαφέρον για τη δημιουργία ιστοσελίδας, με τους νομούς Άρτας και Τρικάλων να έχουν τα μικρότερα ποσοστά. Παρόλα αυτά, σε επίπεδο περιφερειών ίσως να μην μπορούμε να οδηγηθούμε σε κάποιο συμπέρασμα, αφού παρατηρούνται στις ίδιες περιφέρειες να υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των νομών στον αριθμό των σχολικών ιστοσελίδων, π.χ. περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, νομός Λέσβου 18% - νομός Σάμου 71%. Ενδεχομένως οι σχολικοί σύμβουλοι να έχουν συμβάλει στις παρεκκλίσεις μεταξύ των νομών, προωθώντας ή μη τη δημιουργία σχολικής ιστοσελίδας. Από την άλλη πλευρά το τόσο υψηλό ποσοστό του νομού Ξάνθης ίσως θα πρέπει να μας βάζει σε υποψίες για το ρόλο της γεωγραφικής θέσης.

4.2. Καθορισμός πληθυσμού αναφοράς έρευνας

Επειδή βρισκόμαστε σε μια εποχή αλλαγών στην εκπαίδευση, υπάρχει μεγάλη ποικιλία όσον αφορά την οργανικότητα, το ωράριο, ακόμα και το αναλυτικό πρόγραμμα των σχολείων. Επομένως, μελετήθηκαν ολιγοθέσια και πολυθέσια σχολεία, σχολεία «πιλοτικά», «διευρυμένου ωραρίου», αγροτικών, ημιαστικών και αστικών περιοχών, προσπαθώντας να προσδώσουμε αυτή την ποικιλία στο δείγμα και να εκθέσουμε ένα ευρύ φάσμα παρατηρήσεων.

4.2.1. Το δείγμα

Επειδή κατά τη διάρκεια μιας έρευνας λειτουργούν οι παράγοντες χρόνος και δυνατότητα πρόσβασης, δεν είναι πάντοτε δυνατό ή πρακτικό να έχει κανείς μετρήσεις από όλο τον πληθυσμό. Επομένως οι ερευνητές προσπαθούν να συλλέξουν πληροφορίες από μια μικρότερη ομάδα ή υποσύνολο του πληθυσμού αναφοράς, κατά τρόπο ώστε η γνώση που αποκομίζουν να είναι αντιπροσωπευτική του συνόλου του μελετώμενου πληθυσμού (Cohen & Manion , 1994).

Η εγκυρότητα οποιασδήποτε εμπειρικής έρευνας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο δείγμα που έχει πραγματοποιηθεί η έρευνα. Όταν το δείγμα είναι ομοιογενές και αντιπροσωπευτικό είμαστε σε μεγάλο βαθμό σίγουροι ότι τα αποτελέσματά μας είναι αξιόπιστα. Με τον όρο «αντιπροσωπευτικότητα» του δείγματος εννοούμε το βαθμό στον οποίο τα υποκείμενα του δείγματος αντικατοπτρίζουν τις περιπτώσεις του πληθυσμού, δίνουν μια πιστή εικόνα του πληθυσμού, αποτελούν μικρογραφία του πληθυσμού προέλευσής τους σε ότι αφορά τα χαρακτηριστικά τους.

Ένας από τους σοβαρούς προβληματισμούς κάθε ερευνητή, κατά τη δειγματοληπτική διαδικασία, είναι ο προσδιορισμός του μεγέθους του δείγματος, έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού αναφοράς.

Βεβαίως, το σωστό μέγεθος του δείγματος εξαρτάται από το στόχο της μελέτης και τη φύση του υπό διερεύνηση πληθυσμού.

Για την έρευνα συγκροτήθηκε ειδική κλείδα παρατήρησης η οποία προέκυψε μετά από πιλοτική εξέταση 20 τυχαία επιλεγμένων σχολικών ιστοσελίδων. Ακολούθησε η εξέταση 150 ιστοσελίδων δημόσιων σχολείων απ' όλη την Ελλάδα. Η έρευνα διεξήχθη τον Μάρτιο του 2013 και συμπεριλαμβάνονται ιστοσελίδες και από τους 51 νομούς της Ελλάδας κατά αναλογία σχολικών μονάδων και σχολικών ιστοσελίδων ανά νομό. Μελετήθηκαν ολιγοθέσια και πολυθέσια σχολεία, σχολεία «πιλοτικά», «διευρυμένου ωραρίου», αγροτικών, ημιαστικών και αστικών περιοχών, προσπαθώντας να προσδώσουμε ποικιλία στο δείγμα και να εκθέσουμε ένα ευρύ φάσμα παρατηρήσεων. Συγκεκριμένα στην έρευνα αυτή το 71 % είναι σχολικές μονάδες αστικών περιοχών, το 17% ημιαστικών και το 13 % αγροτικών. Στην ενότητα που ακολουθεί γίνεται ανάλυση της κλείδας.

4.2.2 Στατιστικές τεχνικές

Στο περιγραφικό επίπεδο, η οργάνωση της παρουσίασης των στατιστικών στοιχείων περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο πίνακες απολύτων και σχετικών συχνοτήτων.

Σε επίπεδο επαγωγικής στατιστικής, προκειμένου να ελεγχθεί η ύπαρξη συνάφειας ανάμεσα σε δύο ονομαστικές μεταβλητές εφαρμόστηκε το στατιστικό κριτήριο χ^2 και έγινε έλεγχος συσχέτισης μεταξύ μεταβλητών (Pearson Chi-Square).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η συνεξέταση δύο μεταβλητών μεγεθών ή παραγόντων που συμμεταβάλλονται. Η ύπαρξη οποιασδήποτε σχέσης μεταξύ των

μεταβλητών δε σημαίνει και αιτιώδη εξάρτηση αυτών. Ίσως πίσω από την ευρεθείσα σχέση να κρύβεται κάποιος τρίτος παράγοντας, η ανίχνευση του οποίου ανάγεται στη σφαίρα της διερεύνησης του όλου προβλήματος.

Συνήθως η σχέση μεταξύ δύο παραγόντων υποδηλώνει την εξάρτησή τους από τρίτο παράγοντα ή παράγοντες. Η ανεύρεση σχέσεων, έστω και χαμηλών, μεταξύ παραγόντων για τους οποίους δεν υπήρχε καμία υποψία ότι σχετίζονται, έδωσε την αφορμή για μια κατά βάθος και πλάτος διερεύνηση αυτών και την αναζήτηση αλληλεξαρτήσεων με άλλους παράγοντες. Ο έλεγχος των υποθέσεων καλύπτεται από τη στατιστική διαδικασία του "ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 ".

Ο έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

Τα δεδομένα συχνά συνιστούν καταμετρήσεις αριθμών με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (ή που ανήκουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες), ταξινομημένες σε πίνακες μιας, δύο, τριών ή περισσότερων διαστάσεων. Οι πίνακες αυτοί ονομάζονται πίνακες συνάφειας μιας, δύο, τριών ή περισσότερων διαστάσεων. Κάθε διάσταση αντιστοιχεί σε μια ταξινόμηση σε κατηγορίες που αναφέρονται σε ένα χαρακτηριστικό.

Ένας $r \times c$ πίνακας συνάφειας αποτελεί μια παράθεση φυσικών αριθμών (οι οποίοι παριστούν συχνότητες εμφάνισης αντικειμένων), ταξινομημένων σε r γραμμές και c στήλες. Ο χ^2 έλεγχος ανεξαρτησίας ανήκει στην κατηγορία των προβλημάτων που έχουμε ένα τυχαίο δείγμα μεγέθους N , του οποίου κάθε παρατήρηση μπορεί να ταξινομηθεί σύμφωνα με δυο κριτήρια ή χαρακτηριστικά. Υπάρχουν r κατηγορίες (γραμμές) ως προς το ένα κριτήριο ή χαρακτηριστικό και c κατηγορίες (στήλες) ως προς το δεύτερο κριτήριο ή χαρακτηριστικό. Κάθε παρατήρηση του δείγματος ταξινομείται σύμφωνα και με τα δυο κριτήρια και περιλαμβάνεται σε ένα συγκεκριμένο κελί του $r \times c$ πίνακα συνάφειας. Η υπόθεση που επιθυμούμε να ελέγξουμε είναι ότι οι γραμμές και οι στήλες του πίνακα εκπροσωπούν δύο ανεξάρτητα σχήματα ταξινόμησης.

Δηλαδή, η μηδενική υπόθεση είναι μια υπόθεση ελέγχου ανεξαρτησίας μεταξύ των χαρακτηριστικών A και B . Οι προς έλεγχο υποθέσεις διατυπώνονται ως εξής:

H_0 : Δεν υπάρχει σχέση μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών

H_1 : Υπάρχει σχέση μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών

5. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1. Εισαγωγή

Στις σελίδες που ακολουθούν περιέχεται η ανάλυση όλων των παραμέτρων της κλειδας ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση των σχολικών ιστοσελίδων καθώς επίσης και τα αντίστοιχα συμπεράσματα.

Αρχικά αναλύονται τα στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται στις ιστοσελίδες των σχολείων. Μέσα από το θεωρητικό μέρος έχει δοθεί έμφαση κυρίως στην έννοια του σχολικού κλίματος και τους παράγοντες που το διαμορφώνουν, στο «άνοιγμα» του σχολείου προς την κοινωνία και πώς αυτό επιτυγχάνεται. Επίσης αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται τα παραπάνω στοιχεία σύμφωνα με το προφίλ που θέλουν να παρουσιάσουν τα σχολεία που εξετάσαμε μέσα από πίνακες συχνοτήτων.

Για την επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα SPSS 16.0 for Windows.

5.2. Ανάλυση της κλειδας ανάλυσης των σχολικών ιστοσελίδων

«Ταυτότητα» Σχολικής μονάδας

Στην ταυτότητα της σχολικής μονάδας σημειώνεται το όνομα της σχολικής μονάδας, όπως αυτές αριθμούνται ανά περιοχή και σε αρκετές περιπτώσεις και με το όνομα ευεργέτη του σχολείου ή της περιοχής (πρόταση του Υ.ΠΑΙ.Π.Θ το 2008). Επίσης συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία εντοπισμού στη διοικητική πυραμίδα, η Οργανικότητα, στοιχεία πρόσβασης και ο αριθμός μαθητών.

α. Στοιχεία εντοπισμού στη διοικητική πυραμίδα

Σε αυτό το σημείο δίνονται στοιχεία που αφορούν τη θέση της σχολικής μονάδας στη διοικητική πυραμίδα, πιο απλά αν υπάγεται στη διεύθυνση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή σε κάποιο γραφείο. Συχνά γίνεται αναφορά και στο όνομα του προϊσταμένου ή συχνότερα του σχολικού συμβούλου.

β. Οργανικότητα

Παρατηρείται η αναφορά στις οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών που απασχολούνται στη σχολική μονάδα, κατ' επέκταση το ελάχιστο αριθμό εκπαιδευτικών που χρειάζεται το σχολείο για να λειτουργήσει χωρίς να

συμπεριλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων, όπως Φυσικής Αγωγής, Αγγλικών, Πληροφορικής κ.ά.

γ. Στοιχεία πρόσβασης

Παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία πρόσβασης στη σχολική μονάδα όπως διεύθυνση, χαρακτηριστικά κτίρια της γύρω περιοχής, νομός, κ.α.

δ. Αριθμός μαθητών

Γίνεται αναφορά στον αριθμό των μαθητών που φοιτούν στο σχολείο είτε συνολικά είτε ανά τάξη ή φύλο.

Ιστορία της σχολικής μονάδας

Γίνεται αναφορά στην ιστορία του σχολείου και κυρίως: α) στο έτος ίδρυσης, και στην τότε κατάσταση των εγκαταστάσεων και β) στα ονόματα όσων διατέλεσαν διευθυντές ή αποτέλεσαν σημαντικές προσωπικότητες για το σχολείο.

Παρουσίαση της περιοχής

Παρουσιάζεται η περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο σε επίπεδο νομού ή πόλης χωριού ή και τα δύο. Τα κυριότερα στοιχεία είναι α) η τοπική ιστορία, β) τα αξιοθέατα της περιοχής και γ) οι δραστηριότητες των κατοίκων τώρα ή σε παλιότερα χρόνια. Σε αρκετές περιπτώσεις υπήρχε και δ) χάρτης της περιοχής.

Αρχική σελίδα

Σε όλες τις ιστοσελίδες που μελετήθηκαν υπάρχει χαιρετισμός προς τους επισκέπτες, στην αρχική σελίδα τους. Εκτός του καλωσορίσματος σε κάποιες από αυτές γίνεται αναφορά στο τι μπορεί να βρει ο επισκέπτης μέσα στον ιστότοπο, κάποια ποιήματα ή γνωμικά, ποιοι είναι οι συντάκτες και ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν στην κατασκευή της ιστοσελίδας, καθώς και σε ποιους απευθύνεται.

α) Περιεχόμενα ιστοσελίδας

Σε κάποιες ιστοσελίδες γίνεται μια γενική περιγραφή του περιεχομένου, με αναφορά στο ποιους ενδιαφέρει ο ιστότοπος (σε ποιους απευθύνεται), π.χ. εδώ θα βρείτε εργασίες μαθητών κ.α.

β) Ποιήματα- Γνωμικά

Στην αρχική σελίδα εμφανίζονταν γνωμικά ή ποιήματα που αφορούν στην εκπαίδευση.

γ) Συντάκτες

Η συντακτική ομάδα εμφανίζεται είτε στο κείμενο καλωσορίσματος είτε στο κάτω μέρος της σελίδας. Οι συντάκτες είναι κυρίως εκπαιδευτικοί Πληροφορικής, δάσκαλοι και ελάχιστες φορές μαθητές σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της Πληροφορικής.

δ) Λόγοι δημιουργίας ιστοσελίδας

Οι λόγοι δημιουργίας της ιστοσελίδας όπως αυτοί συντάσσονται από τους δημιουργούς της ιστοσελίδας. Συνήθως πρόκειται για κείμενο γραμμένο από το διευθυντή της σχολικής μονάδας.

ε) Επιλογή γλώσσας προβολής

Οι ιστοσελίδες κάποιων σχολικών μονάδων έδιναν τη δυνατότητα στο χρήστη να επιλέξει τη γλώσσα στην οποία θα προβάλλεται η σελίδα. Παρατηρήθηκε ότι αυτή τη δυνατότητα την παρείχαν κυρίως σχολεία που συμμετείχαν σε κάποιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα γνωριμίας σχολείων (συνήθως αγγλική γλώσσα) ή τα μειονοτικά σχολεία (συνήθως τουρκική γλώσσα).

Εγκαταστάσεις

Παρουσιάζονται οι εγκαταστάσεις των σχολικών μονάδων. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται τα εξής:

α) Αριθμός αιθουσών και η λειτουργία τους

Πόσες είναι οι σχολικές αίθουσες και για με ποιον τρόπο χρησιμοποιούνται. Εκτός από τις αναφορές σε σχολικές αίθουσες οι οποίες χρησιμοποιούνται για της διδακτικές ανάγκες ανά τάξη, υπάρχουν και αναφορές σε αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες, αίθουσες εκδηλώσεων, φυσικής αγωγής, εργαστήρια φυσικών επιστημών και πληροφορικής.

β) Εξοπλισμός-τεχνολογικά μέσα

Για παράδειγμα αριθμός υπολογιστών, διαδραστικοί πίνακες, βιντεοπροβολείς κ.ά., καθώς και πού βρίσκονται ακριβώς ή από ποιους χρησιμοποιούνται (π.χ. ένας διαδραστικός πίνακας στην Δ΄ τάξη).

Ξεχωρίζουμε την αναφορά σε ηλεκτρονική βιβλιοθήκη όπου ο επισκέπτης μπορεί να δει τα βιβλία που υπάρχουν στη σχολική βιβλιοθήκη, τους όρους δανεισμού ακόμα και να κάνει ηλεκτρονική αίτηση για το δανεισμό κάποιου βιβλίου.

Στοιχεία για το προσωπικό

α) Ονοματεπώνυμο

Αναφέρονται τα ονοματεπώνυμα των εκπαιδευτικών που απασχολούνται στην σχολική μονάδα.

β) Θέση ευθύνης

Αναφέρεται το τμήμα για το οποίο είναι υπεύθυνος ο κάθε εκπαιδευτικός. Στην περίπτωση των ειδικοτήτων αναφέρεται η ειδικότητα του εκπαιδευτικού, καθώς και αν αυτός καταλαμβάνει κάποια διοικητική θέση (διευθυντής, υποδιευθυντής).

γ) Οργανική θέση, αναπληρωτής, ωρομίσθιος

Αναφέρονται τα ονόματα των εκπαιδευτικών που έχουν οργανική θέση, σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα ακόμα κι αν αυτοί έχουν αποσπαστεί σε άλλες μονάδες. Επίσης οι εκπαιδευτικοί διαχωρίζονται σε αναπληρωτές ή ωρομίσθιους.

δ) Προϋπηρεσία

Αφορά την προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών. Παρουσιάστηκε μόνο σε ένα σχολείο του δείγματός μας (17^ο Δημ. Σχολείο Ρόδου). Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις υπάρχουν σχετικές αναφορές μόνο στην προϋπηρεσία των διευθυντών των σχολικών μονάδων.

ε) Σπουδές

Ισχύει το ίδιο με την προϋπηρεσία, **αφορά τους διευθυντές**, οι οποίοι συχνά παρουσιάζουν το βιογραφικό τους σημείωμα.

στ) Άρθρα που αφορούν τα εργασιακά των εκπαιδευτικών

Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν άρθρα που αφορούν μόνο τα εργασιακά θέματα των εκπαιδευτικών, π.χ. μισθολογική κλίμακα, ανακοίνωση μεταθέσεων κ.α. Τα άρθρα που αφορούν διδακτικές μεθόδους καταγράφηκαν ως παιδαγωγικά.

Σχολικές εκδηλώσεις

Παρουσιάζονται εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα στο χώρο του σχολείου. Αυτές μπορεί να αφορούν τους μαθητές ή οποιονδήποτε άλλον από τους εμπλεκόμενους στην εκπαίδευση: γονείς, ή εκπαιδευτικούς. Σε πολλές περιπτώσεις η παρουσίαση περιλαμβάνει και φωτογραφικό υλικό ή βίντεο.

α) Εκδηλώσεις αθλητικές

Πρόκειται κυρίως για αθλητικούς αγώνες μεταξύ μαθητών ή σχολείων όπου συμμετέχουν είτε όλοι οι μαθητές είτε κάποιοι με εξαιρετικό ταλέντο στον αθλητισμό.

β) Εκδηλώσεις πολιτιστικές

Στις πολιτιστικές εκδηλώσεις συμπεριλάβαμε την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίττα, τις αποκριάτικες εκδηλώσεις και τις χοροεσπερίδες, αφού αποτελούν δείγματα εκδηλώσεων πολιτισμού και τήρησης των παραδόσεων.

Οι εκδηλώσεις αυτές- μαζί με τις επιμορφωτικές- αποτελούν χαρακτηριστικό δείγμα «ανοίγματος» του σχολείου προς την κοινωνία, αφού οργανώνονται κυρίως από το σύλλογο γονέων ή το δήμο της περιοχής.

γ) Επέτειοι Εθνικοί

Παρουσιάζονται οι σχολικές εορτές προς τιμή των εθνικών επετείων και οι παρελάσεις.

δ) Παγκόσμιες ημέρες

Τα σχολεία οργανώνουν εκδηλώσεις για τις παγκόσμιες ημέρες. Επειδή η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο γινόταν συχνή αναφορά στην παγκόσμια ημέρα κατά της βίας και την παγκόσμια μέρα κατά των διακρίσεων και του ρατσισμού.

ε) Επισκέψεις- εκδρομές

Εμφανίζονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί ή οι μαθητές περιγράφουν το χώρο που επισκέφθηκαν και τα όσα αποκόμισαν από την επίσκεψη αυτή. Συχνά αναρτώνται και φωτογραφίες των επισκέψεων.

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Πρόκειται για θέματα που προβάλλονται για να εξυπηρετήσουν τη μαθησιακή διαδικασία και αφορούν σε αυτή.

α) Παιδαγωγικά άρθρα

Άρθρα που αφορούν παιδαγωγικές έρευνες, καινοτομίες κι άλλα ενδιαφέροντα που αφορούν την εκπαίδευση.

β) Εκδηλώσεις επιμορφωτικές (π.χ. σεμινάριο εκπαιδευτικών)

Εκδηλώσεις με σκοπό να επιμορφώσουν τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς ή τους μαθητές με συγκεκριμένο θέμα. Συναντήσαμε επιμορφώσεις για τις νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση, το «νέο σχολείο» και αρκετές σχολές γονέων με ποικιλία θεμάτων. Ακόμα αισθητή ήταν η παρουσία του σεμιναρίου για το ασφαλές διαδίκτυο που αφορούσε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας και πραγματοποιήθηκε σε πολλούς νομούς.

γ) Εργασίες των μαθητών

Παρουσιάζονται εργασίες που έχουν δημιουργηθεί από τους μαθητές. Πρόκειται για σχέδια εργασίας που έχουν υλοποιήσει οι μαθητές και αποτελούνται από κείμενα, ζωγραφίες, δράσεις και συνοδεύονται από φωτογραφίες.

δ) Εργασίες των εκπαιδευτικών

Σε αυτό το πεδίο συμπεριλάβαμε δράσεις που σχεδίασαν οι εκπαιδευτικοί κι υλοποίησαν μαζί με τους μαθητές τους και εργασίες των εκπαιδευτικών για εξάσκηση των μαθητών σε μαθήματα.

ε) Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα

Τα προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα συνήθως στην εφαρμογή τους διαφοροποιούνται από τη συνήθη οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο

εκπαιδευτικό σύστημα. Αναπτύσσονται η συνεργατική μάθηση, η μάθηση με ανάπτυξη έργου, γίνεται εμπλοκή εξωσχολικών φορέων στην εκπαίδευση, κ.ά. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν η Περιβαλλοντική Αγωγή, η Αγωγή Υγείας, η Πολιτιστική Αγωγή και τα «καινοτόμα» προγράμματα: Comenius, Οίκαδε, E-twinning, όπου τα σχολεία αλληλεπιδρούν, συνεργάζονται και δημιουργούν από απόσταση.

Η σχολική εφημερίδα που συναντάται συχνά στα σχολεία και αναρτάται και σε ηλεκτρονική μορφή στις σχολικές ιστοσελίδες συμπεριλαμβάνεται στην πολιτιστική Αγωγή.

στ) Ιστοσελίδες με πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό

Γίνεται σύνδεση με ιστοσελίδες με εκπαιδευτικό υλικό . Κυρίως το «Ψηφιακό Σχολείο», το «Σχολικό Δίκτυο», η «Εκπαιδευτική Τηλεόραση» και άλλες ιστοσελίδες που παρέχουν υλικό για παιδαγωγικούς και διδακτικούς σκοπούς.

ζ) Ημέρα και ώρα συνεργασίας εκπαιδευτικών με γονείς

Η παρουσία της προσωπικής ηλεκτρονικής διεύθυνσης του εκπαιδευτικού εκλαμβάνεται ως ένδειξη της επιθυμίας του σχολείου για συνεργασία εκπαιδευτικού-οικογένειας, αφού δίνει το δικαίωμα στο γονέα να επικοινωνήσει όποτε το επιθυμεί με τον εκπαιδευτικό. Υπάρχουν όμως και σελίδες όπου αναφέρουν συγκεκριμένη μέρα και ώρα όπου μπορούν να επικοινωνούν γονείς με εκπαιδευτικούς.

Θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον

Συχνά οι σχολικές ιστοσελίδες ξεφεύγουν από την παρουσίαση της σχολικής ζωής και διευρύνονται σε σελίδες κοινωνικής ενημέρωσης.

α) Ειδήσεις

Αναφορά σε γεγονότα κοινωνικά που δεν αφορούν άμεσα τη σχολική μονάδα και τους εμπλεκόμενους με αυτή.

β) Καιρός/ Ημερομηνία/ Ώρα

Πρόκειται για ένα σημείο στην αρχική σελίδα του ιστότοπου όπου παρουσιάζεται η ημερομηνία, η ώρα ή και ο καιρός της περιοχής.

γ) Κοινωνικές εκδηλώσεις

Στις μέρες που διανύουμε οι ανάγκη για αλληλεγγύη έχει ευαισθητοποιήσει τις σχολικές μονάδες, οι οποίες είτε οργανώνουν κάποια κοινωνική δράση στο χώρο του σχολείου είτε συμμετέχουν σε κάποια από αυτές του δήμου. Στην πλειοψηφία στο σημείο αυτό συμπεριλάβαμε το κοινωνικό παντοπωλείο ή συναντήσεις για φιλανθρωπικό σκοπό.

δ) Διακρίσεις

Αναφέρονται οι διακρίσεις του σχολείου ή μαθητών του σχολείου σε διαγωνισμούς.

ε) Σύνδεση με την ιστοσελίδα τοπικών φορέων

Γίνεται σύνδεση με το διαδικτυακό τόπο του Νομού ή του Δήμου ή οποιουδήποτε άλλου τοπικού φορέα στην περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο.

στ) Σύνδεση με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας

Γίνεται σύνδεση με την επίσημη σελίδα του Υπουργείου Παιδείας

ζ) Ιστοσελίδες με ψυχαγωγικό υλικό

Προτείνονται ιστοσελίδες για τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών

Στοιχεία επικοινωνίας με επισκέπτες

Αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους μπορεί ο επισκέπτης να επικοινωνήσει με τη σχολική μονάδα, όπως:

α) Τηλέφωνο,

β) Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο,

γ) Άλλοι δίαυλοι κοινωνικής δικτύωσης Blog, twitter, κ.α. και

δ) Περιοχή για δημοσίευση άρθρων

Πρόκειται για ένα σημείο στο οποίο οι επισκέπτες μπορούν να γράψουν τη γνώμη τους για την ιστοσελίδα ή να ζητήσουν από τους διαχειριστές της ιστοσελίδας να αναρτήσουν κάποιο άρθρο τους. Συχνά αναφέρεται ως «βιβλίο επισκεπτών» ή ως «φόρμα επικοινωνίας».

Αναφορά στο Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Σε αυτό το σημείο αναφέρονται:

α) τα διοικητικά μέλη του συλλόγου και

β) οι πρόσφατες ή παλαιότερες δράσεις του συλλόγου (π.χ. αποκριάτικη γιορτή, σχολή γονέων κ.α.).

Μπορούμε να δούμε κάποιους συλλόγους πιο «δραστήριους» από κάποιους άλλους κι ακόμα σε αυτό το σημείο διαφαίνεται πιο εύκολα η συνεργασία σχολείου-οικογένειας.

γ) Ιστοσελίδα του συλλόγου γονέων/ εκπαιδευτικών

Γίνεται σύνδεση με το διαδικτυακό τόπο του συλλόγου γονέων ή κάποιου εκπαιδευτικού ή με σελίδα κοινωνικής δικτύωσης των μαθητών.

Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

Γίνονται ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία της σχολικής μονάδας και ειδικότερα αναφορικά με στοιχεία λειτουργίας όπως τα εξής:

α) Ωράριο

Αναφέρεται στο ωράριο λειτουργίας του σχολείου.

β) Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Εμφανίζεται το πρόγραμμα του σχολείου: ποια μαθήματα διδάσκονται και πότε, ανά τμήμα.

δ) Έγγραφα /αιτήσεις

Υπάρχουν κάποια χρήσιμα έγγραφα-αιτήσεις για τους γονείς, π.χ. αίτηση εγγραφής ή μετεγγραφής μαθητή κ.α.

ε) Κανονισμός του σχολείου

Στην αρχική σελίδα αναφέρονται και οι υποχρεώσεις των μαθητών και κάποιοι κανονισμοί του σχολείου που αφορούν και τους γονείς, π.χ. ώρα προσέλευσης, αποκατάσταση σε περίπτωση φθοράς της περιουσίας του σχολείου κ.α.

στ) Ημερολόγιο σχολικής ζωής

Αναφέρεται στις πιο πρόσφατες δραστηριότητες της σχολικής μονάδας και ανανεώνεται συχνά. Η αναφορά γίνεται κυρίως με τίτλους και υπάρχουν υπερσύνδεσμοι για αναλυτικές περιγραφές και πληροφορίες.

Εκφραστικά μέσα των ιστοσελίδων

Αφού αναφερθήκαμε παραπάνω στο «τι» παρουσιάζεται, θα αναφερθούμε εν συνεχεία στο «πώς» παρουσιάζεται η σχετική πληροφορία στις σχολικές ιστοσελίδες. Με άλλα λόγια σε αυτό το τμήμα της αναλυτικής κλείδας εστιάζεται στα κυρίαρχα εκφραστικά μέσα και το αντίστοιχο ύφος που υιοθετείται σε κάθε μια ιστοσελίδα. Συγκεκριμένα οι διαστάσεις που λαμβάνονται υπόψη στο τμήμα αυτό είναι:

Εικονογράφηση

Στην εικονογράφηση της ιστοσελίδας μπορεί να συμπεριλαμβάνονται:

- α) Παιδικές ζωγραφιές (ζωγραφιές ή κατασκευές των μαθητών),
- β) Φωτογραφίες από σχολικές δραστηριότητες,
- γ) Φωτογραφίες από αξιοθέατα της περιοχής,
- δ) Φωτογραφία του σχολείου (εμφανίζεται σε όλες τις ιστοσελίδες)

Στυλ εικονογράφησης

α) Διακριτικό

Συνήθως ακολουθεί μια συγκεκριμένη φόρμα παρουσίασης με διακριτικά χρώματα.

β) Έντονο

Έντονα χρώματα (κουραστικά) με πολλά κινούμενα σχέδια και πολύχρωμα βελάκια.

Έκταση εικονογράφησης

α) Μεγάλη

Η εικονογράφηση της ιστοσελίδας κυριαρχεί έναντι του κειμένου.

β) Μέτρια

Η εικονογράφηση της ιστοσελίδας βρίσκεται σε ισορροπία με το κείμενο.

γ) Μικρή

Η εικονογράφηση της ιστοσελίδας είναι περιορισμένη σε σχέση με το κείμενο.

Ύφος

Το ύφος της ιστοσελίδας μπορεί να είναι:

α) επίσημο,

β) φιλικό,

γ) με χιούμορ.

Το χιούμορ σε μια ιστοσελίδα παρουσιάζεται με χιουμοριστικές λέξεις άλλα και με αντίστοιχες εικόνες.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται περιληπτικά ολόκληρη η κλειδα της ανάλυσης των σχολικών ιστοσελίδων.

Κλειδα Ανάλυσης Σχολικών Ιστοσελίδων

Στοιχεία που παρουσιάζονται στις σχολικές ιστοσελίδες
1. «Ταυτότητα» σχολικής μονάδας
α. Στοιχεία εντοπισμού στη διοικητική πυραμίδα
β. Οργανικότητα
γ. Στοιχεία πρόσβασης
δ. Αριθμός μαθητών
2. Ιστορία σχολικής μονάδας
α. Πότε ιδρύθηκε
β. Ποιοι έχουν διατελέσει διευθυντές
3. Παρουσίαση της περιοχής
α. Τοπική Ιστορία
β. Αξιοθέατα
γ. Δραστηριότητες κατοίκων
δ. Χάρτης
4. Αρχική σελίδα
α. Περιεχόμενα ιστοσελίδας
β. Ποιήματα- Γνωμικά
γ. Συντάκτες
δ. Λόγοι δημιουργίας ιστοσελίδας
ε. Επιλογή γλώσσας

5. Εγκαταστάσεις
α. Αριθμός αιθουσών και η λειτουργία τους
β. Εξοπλισμός - τεχνολογικά μέσα
6. Στοιχεία για το προσωπικό:
α. Ονοματεπώνυμο
β. Θέση ευθύνης (για ποια τάξη είναι υπεύθυνος)
γ. Οργανική θέση, αναπληρωτής, ωρομίσθιος , Προϋπηρεσία και Σπουδές
δ. Άρθρα που αφορούν τα εργασιακά των εκπαιδευτικών
7. Σχολικές εκδηλώσεις
α. Εκδηλώσεις αθλητικές
β. Εκδηλώσεις πολιτιστικές
γ. Επέτειοι Εθνικοί
δ. Παγκόσμιες Ημέρες
ε. Επισκέψεις- εκδρομές
8. Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης
α. Παιδαγωγικά άρθρα
β. Εκδηλώσεις επιμορφωτικές
γ. Εργασίες των μαθητών
δ. Εργασίες των εκπαιδευτικών
ε. Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα
στ. Ιστοσελίδες με Πρόσθετο Εκπαιδευτικό Υλικό
ζ. Ημέρα /Ωρα συνεργασίας Εκπαιδευτικών με γονείς
9. Θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον
α. Ειδήσεις
β. Καιρός/ Ημερομηνία/ Ωρα
γ. Κοινωνικές Εκδηλώσεις
δ. Διακρίσεις
ε. Ιστοσελίδα τοπικών φορέων
στ. Ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας
ζ. Ιστοσελίδες με Ψυχαγωγικό υλικό
10. Στοιχεία επικοινωνίας με επισκέπτες
α. Τηλέφωνο
β. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
γ. Άλλοι δίαυλοι κοινωνικής δικτύωσης (Blog, twiter κ.α.)
δ. Δημοσίευση άρθρων

11.Αναφορά στο Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων
α. Διοικητικά μέλη του συλλόγου
β. Πρόσφατες ή παλαιότερες δράσεις του συλλόγου
γ. Ιστοσελίδα του συλλόγου γονέων/ εκπαιδευτικών
12.Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου
α. Ωράριο
β. Ωρολόγιο Πρόγραμμα
γ. Έγγραφα/ Αιτήσεις
δ. Κανονισμός σχολείου
ε. Ημερολόγιο σχολικής ζωής
Εκφραστικά μέσα των ιστοσελίδων
1.Εικονογράφηση
α. Παιδικές ζωγραφιές
β. Φωτογραφίες από σχολικές δραστηριότητες
γ. Φωτογραφίες από αξιοθέατα της περιοχής
δ. Φωτογραφία σχολείου
2.Στυλ Εικονογράφησης
α. Διακριτικό
β. Έντονο
3.Έκταση εικονογράφησης
α. Μεγάλη
β. Μέτρια
γ. Μικρή
4.Ύφος
α. Επίσημο
β. Φιλικό
γ. Με χιούμορ

5.3.Ανάλυση συχνοτήτων

Ακολουθούν τα αποτελέσματα από την ανάλυση του δείγματος των ιστοσελίδων. Αρχικά παρουσιάζονται τα ποσοστά εμφάνισης των παραμέτρων της κλείδας παρατήρησης ανά κατηγορία.

«Ταυτότητα» Σχολικής μονάδας

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 150 σχολικές ιστοσελίδες. Όπως φαίνεται από τον πίνακα 1 και το αντίστοιχο διάγραμμα από αυτές τις σελίδες:

- το 98% αναφερόταν σε στοιχεία πρόσβασης στη σχολική μονάδα και
- το 69% στον αριθμό των τάξεων που βρίσκονται σε λειτουργία
- μόνο το 23% παρουσιάζει τον αριθμό των μαθητών και
- το 11% σε ποιο γραφείο ανήκει διοικητικά.

Επομένως, φαίνεται να είναι αρκετά σημαντικό για τις σχολικές μονάδες να εκθέσουν το πού ακριβώς βρίσκονται και το πόσες τάξεις έχουν, ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο για τον αριθμό των μαθητών τους (πίνακας 1).

«Ταυτότητα» Σχολικής μονάδας	
Στοιχεία πρόσβασης	98 %
Οργανικότητα	69 %
Αριθμός μαθητών	23%
Στοιχεία εντοπισμού στη διοικητική πυραμίδα	11%

Πίνακας 1 : Συχνότητα (%) των στοιχείων της «Ταυτότητας» Σχολικής μονάδας

Ιστορία Σχολικής Μονάδας

Οι 7 στις 10 ιστοσελίδες αναφέρονται στην ιστορία του σχολείου και από αυτές λιγότερες από 2 στις 10 αναφέρονται σε ονόματα προγενέστερων διευθυντών. Τα σχολεία αυτά που αναφέρουν τους διατελέσαντες διευθυντές βρίσκονται κυρίως στην περιφέρεια (πίνακας 2). Μπορεί λοιπόν να υποθέσει κανείς πως τα σχολεία δεν προβάλλουν ιδιαίτερα τη θεσμική τους ιστορία.

Ιστορία σχολικής μονάδας	
Πότε ιδρύθηκε	70 %
Ποιοι έχουν διατελέσει διευθυντές	13 %

Πίνακας 2: Συχνότητα (%) των στοιχείων της Ιστορίας σχολικής μονάδας

Παρουσίαση Περιοχής

Ένα μεγάλο ποσοστό των ιστοσελίδων (60%) που ανέρχεται λίγο περισσότερο από 1 στις 2 προβάλλει την ιστορία της περιοχής, ενώ αμέσως μετά ακολουθούν ο χάρτης τα αξιοθέατα και οι δραστηριότητες των κατοίκων. Για ακόμα μια φορά λοιπόν βλέπουμε την αρκετά έντονη ανάγκη των σχολείων να προβάλλουν το πού βρίσκονται και με κάποιο τρόπο να παρουσιάσουν την περιοχή τους (πίνακας 3).

Παρουσίαση της Περιοχής του Σχολείου	
Τοπική Ιστορία	60 %
Χάρτης της περιοχής	40%
Αξιοθέατα	37 %
Δραστηριότητες των κατοίκων	29 %

Πίνακας 3: Συχνότητα (%) των στοιχείων της παρουσίασης της περιοχής

Η τάση αυτή μπορεί να υποδηλώνει μια σημαντική διάδοση της αντίληψης ότι το σχολείο ως ίδρυμα αποτελεί οργανικό μέρος της ευρύτερης περιοχής και κοινότητας.

Αρχική Σελίδα

Στις μισές ιστοσελίδες μπορούμε να διακρίνουμε τους συντάκτες και σε 4 στις 10 το περιεχόμενο της ιστοσελίδας. Ενώ σε πολύ λιγότερες (μόλις 1/10 και 2/10) υπάρχουν κάποια ποιήματα ή γνωμικά και αναφέρονται οι λόγοι δημιουργίας της ιστοσελίδας (πίνακας 4).

Αρχική Σελίδα	
Συντάκτες	51 %
Περιεχόμενα ιστοσελίδας	42 %
Λόγοι δημιουργίας ιστοσελίδας	23 %
Ποιήματα- Γνωμικά	9 %
Επιλογή γλώσσας	8%

Πίνακας 4 : Συχνότητα (%) προβολής στοιχείων αρχικής σελίδας

Εγκαταστάσεις

Λίγο λιγότερα από τα μισά σχολεία παρουσιάζουν τον αριθμό των τάξεων και τη λειτουργία τους, καθώς και τον εξοπλισμό σε τεχνολογικά μέσα που διαθέτουν (πίνακας 5).

Εγκαταστάσεις	
Αριθμός αιθουσών και η λειτουργία τους	44%
Εξοπλισμός - τεχνολογικά μέσα	36%

Πίνακας 5 : Συχνότητα (%) των στοιχείων των εγκαταστάσεων

Θα λέγαμε πως τα σχολεία δεν δείχνουν ιδιαίτερη προθυμία να επιδεικνύουν την κατάσταση της υλικοτεχνικής τους υποδομής προς τα έξω. Ίσως αυτό να συμβαίνει είτε γιατί δεν θεωρείται ζήτημα υψηλού ενδιαφέροντος από τους εκτός του σχολείου παράγοντες, είτε γιατί συχνά λόγω της υποχρηματοδότησης και της κακής συντήρησης η υλικοτεχνική τους υποδομή δεν βρίσκεται και στην καλύτερη δυνατή κατάσταση.

Στοιχεία για το προσωπικό

Παρατηρούμε ότι 8 στα 10 σχολεία αναφέρονται στο εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου και σε μεγάλη συχνότητα στο για ποια τάξη ο κάθε εκπαιδευτικός είναι υπεύθυνος (σε 2 στις 3 περιπτώσεις). Από την άλλη τα ποσοστά αναφοράς της θέσης, της προϋπηρεσίας και των σπουδών είναι πάρα πολύ μικρά και μάλιστα, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, αφορούν -με μια μόνο εξαίρεση- μόνο τους διευθυντές των

σχολείων (πίνακας 6). Επίσης υπάρχουν μόλις 2 στις 10 ιστοσελίδες που έχουν αναρτήσει άρθρα που αφορούν εργασιακά θέματα των εκπαιδευτικών.

Στοιχεία για το εκπαιδευτικό προσωπικό	
Όνοματεπώνυμο	85%
Υπεύθυνος τάξης	72%
Άρθρα που αφορούν τα εργασιακά των εκπ/κών	22%
Θέση	4%
Σπουδές	3%
Προϋπηρεσία	3%

Πίνακας 6 : Συχνότητα (%) των στοιχείων της παρουσίασης του εκπαιδευτικού προσωπικού

Η εικόνα αυτή είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα καθώς καταδεικνύει πως οι σχολικές μονάδες αποφεύγουν την προς τα έξω δημοσιοποίηση χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού τους προσωπικού τα οποία θα μπορούσαν να το διαφοροποιήσουν ως προς ορισμένες κρίσιμες παραμέτρους που συχνά συσχετίζονται με την ποιότητά του (σπουδές και προϋπηρεσία).

Σχολικές εκδηλώσεις

Φαίνεται ότι οι βασικές σχολικές εκδηλώσεις είναι πολιτιστικές, οι εορτασμοί των εθνικών επετείων, οι επισκέψεις και οι παγκόσμιες ημέρες. Επίσης περίπου τα μισά σχολεία προβάλλουν τη συμμετοχή τους σε αθλητικές εκδηλώσεις (πίνακας 7).

Σχολικές εκδηλώσεις	
Επέτειοι Εθνικοί	83%
Επισκέψεις	81%
Εκδηλώσεις Πολιτιστικές	77%
Παγκόσμιες Ημέρες	71%
Εκδηλώσεις Αθλητικές	55 %

Πίνακας 7 : Συχνότητα (%) των στοιχείων των σχολικών εκδηλώσεων

Κατά συνέπεια τα σχολεία προβάλλουν σε αρκετά υψηλό βαθμό τις εκδηλώσεις που διοργανώνουν.

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Οι δραστηριότητες που εμφανίζονται πιο έντονα είναι οι εργασίες των μαθητών, εφόσον 8 στα 10 σχολεία με φωτογραφίες, άρθρα ή και με τα δύο παρουσιάζουν δημιουργίες των μαθητών που πραγματοποιούνται μέσα στη σχολική χρονιά. Ακόμα τα σχολεία φαίνεται να προτείνουν κάποιους διαδικτυακούς τόπους με εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Το σχολείο, όπως έχει αναφερθεί και στο θεωρητικό μέρος, αποτελεί την επίσημη πηγή εκπαίδευσης. Το γεγονός ότι είναι σε θέση να προτείνει επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό ενδεχομένως να ενισχύει την εγκυρότητά του.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι επίσης ιδιαίτερα δυναμική είναι και η παρουσία των μη υποχρεωτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία δίνουν την ευκαιρία σε όλους τους εμπλεκόμενους των σχολικών μονάδων να συνεργαστούν και να διαμορφώσουν δικούς τους στόχους και δράσεις. Μέσα σε αυτές τις δράσεις εντάσσονται κυρίως και οι εργασίες των εκπαιδευτικών. Οι μαθητές δημιουργούν μέσα σε πλαίσια που έχουν διαμορφωθεί από κοινού με τους δασκάλους τους.

Από την άλλη από τον πίνακα διαπιστώνουμε ότι οι σχολικές μονάδες δεν προβάλλουν την επιμόρφωση του προσωπικού τους ή των γονέων, αφού οι σχετικές επιμορφωτικές εκδηλώσεις προβάλλονται μόνο σε 3 στις 10 ιστοσελίδες του δείγματος. Αυτό ισχύει και με την προβολή του τρόπου συνεργασίας της οικογένειας με τον εκπαιδευτικό (Πίνακας 8).

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης	
Εργασίες μαθητών	84%
Ιστοσελίδες με πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό	77 %
Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα	65%
Εργασίες εκπαιδευτικών	52%
Παιδαγωγικά άρθρα	30%
Εκδηλώσεις Επιμορφωτικές	27%
Συνεργασία εκπ/κών- γονέων	14 %

Πίνακας 8: Συχνότητα (%) προβολής των δραστηριοτήτων του σχολείου

Από τα παραπάνω φαίνεται οι σχολικές μονάδες να υστερούν στη διοργάνωση εκδηλώσεων επαγγελματικής ανάπτυξης και επιμόρφωσης του προσωπικού τους αλλά και των γονέων. Επιπλέον δεν έχουν δώσει την απαιτούμενη βαρύτητα σε ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της μαθησιακής διαδικασίας, της συνεργασίας του γονέα με τον εκπαιδευτικό του μαθητή.

Θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον.

Από τον πίνακα (πίνακας 9) μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε ότι η παρουσία θεμάτων που αφορούν την κοινωνική ζωή (εκτός σχολείου κατά κάποιο τρόπο) κυμαίνονται σε χαμηλή συχνότητα. Μόνο ο υπερσύνδεσμος με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας παρουσιάζεται σε μεγάλη συχνότητα. Οι κοινωνικές εκδηλώσεις, ο καιρός, η ημερομηνία και η ώρα παρουσιάζονται στις μισές περίπου ιστοσελίδες. Ακόμα, οι 2 στις 10 ιστοσελίδες παρουσιάζουν οποιαδήποτε διάκριση του σχολείου ομαδική ή και ατομική, όσο σημαντική κι αν είναι.

Θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον	
Ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας	74 %
Κοινωνικές εκδηλώσεις	59%
Καιρός / Ημερομ./Ωρα	41%
Ιστοσελίδες με ψυχαγωγικό υλικό	28 %
Διακρίσεις	23%
Ειδήσεις	21%
Ιστοσελίδα τοπικών φορέων	16 %

Πίνακας 9: Συχνότητα (%) προβολής θεμάτων που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή

Η εικόνα αυτή πιθανόν να μπορεί να ερμηνευθεί από την κυριαρχία της αντίληψης ότι το σχολείο θα πρέπει να είναι ένας όσο το δυνατόν ουδέτερος χώρος ο οποίος δεν πρέπει να λαμβάνει θέση σε σχέση με τα ευρύτερα τεκταινόμενα στην κοινωνία.

Γενικότερα θα λέγαμε ότι οι σχολικές ιστοσελίδες προβάλλουν τις εξωδιδακτικές δραστηριότητες όλων των μελών της σχολικής κοινότητας αλλά και πάλι δεν προβάλλουν ιδιαίτερα που θα μπορούσαν να διαφοροποιήσουν τη σχολική μονάδα από τις υπόλοιπες τονίζοντας στοιχεία όπως οι παντός τύπου διακρίσεις που θα αναδείκνυαν τον διακριτό της χαρακτήρα.

Στοιχεία επικοινωνίας με επισκέπτες

Σύμφωνα με τον πίνακα (πίνακας 10) όλες οι ιστοσελίδες αναφέρουν το τηλέφωνο και την ηλεκτρονική διεύθυνση του σχολείου, ώστε να μπορεί οποιοσδήποτε επισκέπτης να επικοινωνεί με τη σχολική μονάδα. Μόνο τα 2/10 των ιστοσελίδων των σχολείων διαθέτουν κι άλλο διαδικτυακό χώρο επικοινωνίας. Αυτός ο χώρος όμως είναι πολύ σημαντικός αφού είτε έχει δημιουργηθεί από μαθητές είτε από κάποιο εκπαιδευτικό με σκοπό να αξιοποιηθεί στη μαθησιακή διαδικασία.

Στοιχεία επικοινωνίας με επισκέπτες	
Τηλέφωνο	99 %
Ηλεκτρονική διεύθυνση	99 %
Δημοσίευση άλλων άρθρων	33%
Blog,twiter κ.α.	17 %

Πίνακας 10 : Συχνότητα (%) προβολής στοιχείων επικοινωνίας με επισκέπτες

Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Διαπιστώνουμε ότι το 52% των ιστοσελίδων παρουσιάζει είτε τα διοικητικά μέλη του συλλόγου είτε και πρόσφατες ή παλαιότερες δράσεις του. Ωστόσο ελάχιστα σχολεία διαθέτουν υπερσύνδεσμο με την ιστοσελίδα του συλλόγου γονέων, βέβαια ενδεχομένως να είναι ελάχιστοι και οι σύλλογοι που διαθέτουν δικούς ιστοσελίδα. Γενικότερα η προβολή των δραστηριοτήτων των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων μέσω των σχολικών ιστοσελίδων δεν είναι στο επίπεδο που θα ανέμενε κανείς (πίνακας 11).

Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων	
Διοικητικά μέλη του συλλόγου	43 %
Δράσεις του συλλόγου	37 %
Ιστοσελίδα συλλόγου	3%

Πίνακας 11 : Συχνότητα (%) προβολής συλλόγου γονέων και κηδεμόνων

Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία της σχολικής μονάδας

Από τον πίνακα συχνοτήτων (πίνακας 12) φαίνεται ότι 5 στις 10 ιστοσελίδες αναφέρονται στο ωράριο της σχολικής μονάδας, 3 στις 10 στο πρόγραμμα και μόνο 2 στις 10 στη συνεργασία εκπαιδευτικού-γονέα ή σε αιτήσεις κι έγγραφα και 1 στις 10 στον κανονισμό του σχολείου. Το ημερολόγιο σχολικής ζωής παρουσιάζεται στα περισσότερα σχολεία (8/10) και προβάλλει με συχνή ανανέωση τις δράσεις της σχολικής μονάδας.

Ανακοινώσεις που αφορούν τη λειτουργία της σχολικής μονάδας	
Ημερολόγιο σχολικής ζωής	75%
Ωράριο	48 %
Ωρολόγιο Πρόγραμμα	33 %
Έγγραφα /Αιτήσεις	18 %
Κανονισμός του σχολείου	9 %

Πίνακας 12: Συχνότητα (%) προβολής στοιχείων λειτουργίας σχολικής μονάδας

Με βάση τα παραπάνω προκύπτει ότι οι σχολικές μονάδες τείνουν να μην δημοσιοποιούν ιδιαίτερα τους εσωτερικούς όρους λειτουργίας τους προς τα έξω.

Αφού αναφερθήκαμε στο «τι» παρουσιάζεται, θα αναφερθούμε συνέχεια στα αποτελέσματα της ανάλυσής μας σε σχέση με το «πώς» παρουσιάζονται οι διάφορες πληροφορίες στις σχολικές ιστοσελίδες, δηλαδή με τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιούνται.

Εικονογράφηση

Το 89 % των ιστοσελίδων παρουσιάζουν φωτογραφίες από τις δράσεις του σχολείου και ένα επίσης μεγάλο ποσοστό (75 %) παρουσιάζει έργα των μαθητών. Αντίθετα οι φωτογραφίες από τα αξιοθέατα της περιοχής παρουσιάζονται σε πολύ μικρό ποσοστό.

Εικονογράφηση	
Φωτογραφίες από σχολικές δραστηριότητες	89%
Παιδικές ζωγραφιές	75 %
Φωτογραφίες από αξιοθέατα της περιοχής	27%

Πίνακας 13: Συχνότητα (%) προβολής ειδών εικονογράφησης

Στυλ Εικονογράφησης

Στην πλειοψηφία τους οι ιστοσελίδες έχουν διακριτική εμφάνιση (77 %).

Έκταση εικονογράφησης

Όπως παρατηρούμε (πίνακας 14), στις μισές ιστοσελίδες υπάρχει ισορροπία μεταξύ κειμένου και εικόνας. Σε κάθε τομέα υπήρχαν λίγα λόγια για το περιεχόμενο και οι αντίστοιχες φωτογραφίες. Από την άλλη μεριά οι υπόλοιπες ιστοσελίδες είτε θα παρουσίαζαν με εικόνα το περιεχόμενό τους(μεγάλη έκταση), είτε με πολλά λόγια.

Έκταση εικονογράφησης	
Μέτρια	51 %
Μεγάλη	25 %
Μικρή	24 %

Πίνακας 14: Συχνότητα (%) βαθμού έκτασης εικονογράφησης

Ύφος

Στον πίνακα συχνοτήτων (πίνακας 15) παρατηρούμε ότι περίπου 6 στις 10 ιστοσελίδες έχουν φιλικό προς τον επισκέπτη ύφος. Από την άλλη μόνο 1 στις 10 έχει χιούμορ .

Ύφος	
Φιλικό	62 %
Επίσημο	38 %
Χιούμορ	12 %

Πίνακας 15: Συχνότητα (%) ιστοσελίδων με φιλικό, επίσημο ή χιουμοριστικό ύφος

6. ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

6.1. Εισαγωγή

Όπως έχει αναφερθεί στόχος της έρευνάς μας είναι να εξετάσουμε τα στοιχεία που προβάλλονται μέσω των σχολικών ιστοσελίδων γι' αυτό και είναι σκόπιμο να συσχετίσουμε τις μεταβλητές μεταξύ τους. Οι συσχετίσεις πραγματοποιήθηκαν με τη μέθοδο χ^2 , όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο και μας βοήθησαν να αναδείξουμε τις αλληλεξαρτήσεις των προβαλλόμενων στοιχείων από τις σχολικές ιστοσελίδες.

6.2. Ανάλυση συσχετίσεων

Ομαδοποίηση μεταβλητών

Για να μπορέσουμε να μελετήσουμε τις συνάφειες μεταξύ των μεταβλητών και να δούμε τη γενική εικόνα που παρουσιάζουν οι σχολικές ιστοσελίδες, αρχικά ομαδοποιήσαμε τα στοιχεία ανά κατηγορία. Με αυτό τον τρόπο προέκυψαν δώδεκα γενικές κατηγορίες για το τι συνήθως προβάλλεται στις σχολικές ιστοσελίδες. Όσον αφορά τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιούνται μόνο στην κατηγορία εικονογράφηση μπορεί να γίνει ομαδοποίηση.

Σύμφωνα λοιπόν με το πλήθος των στοιχείων που προβάλλονταν σε κάθε ιστοσελίδα, η κάθε κατηγορία χαρακτηρίστηκε από τις τιμές «πολύ» ή «λίγο». Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις νέες μεταβλητές όπως αυτές προέκυψαν από την ομαδοποίηση.

Κατηγορίες	Αναφορά σε πλήθος στοιχείων	
	Πολύ	Λίγο
Ταυτότητα σχολικής μονάδας (Στοιχεία εντοπισμού στη διοικητική πυραμίδα, Οργανικότητα, Στοιχεία πρόσβασης, Αριθμός μαθητών)	3-4	0-2
Ιστορία σχολικής μονάδας (Πότε ιδρύθηκε, Ποιοι έχουν διατελέσει διευθυντές)	2	0-1
Παρουσίαση της περιοχής (Τοπική Ιστορία, Αξιοθέατα, Δραστηριότητες κατοίκων, Χάρτης)	3-4	0-2

Αρχική σελίδα (Περιεχόμενα ιστοσελίδας, Ποιήματα- Γνωμικά, Συντάκτες, Λόγοι δημιουργίας ιστοσελίδας, Επιλογή γλώσσας)	3-5	0-2
Εγκαταστάσεις (Αριθμός αιθουσών και η λειτουργία τους, Εξοπλισμός - τεχνολογικά μέσα)	2	0-1
Στοιχεία για το προσωπικό (Ονοματεπώνυμο, Θέση ευθύνης, Οργανική θέση/ αναπληρωτής/ ωρομίσθιος / Προϋπηρεσία και Σπουδές, Άρθρα που αφορούν τα εργασιακά των εκπαιδευτικών)	3-4	0-2
Σχολικές εκδηλώσεις (Αθλητικές, Πολιτιστικές, Εθνικοί Επέτειοι, Παγκόσμιες ημέρες , Επισκέψεις-εκδρομές)	3-5	0-2
Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης (Παιδαγωγικά άρθρα, Εκδηλώσεις επιμορφωτικές, Εργασίες των μαθητών, Εργασίες των εκπαιδευτικών, Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα, Ιστοσελίδες με Πρόσθετο Εκπαιδευτικό Υλικό, Ημέρα /Ωρα συνεργασίας Εκπαιδευτικών με γονείς)	4-7	0-3
Θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον (Ειδήσεις, Καιρός/ Ημερομηνία/ Ώρα, Κοινωνικές Εκδηλώσεις, Διακρίσεις, Ιστοσελίδα τοπικών φορέων, Ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας, Ιστοσελίδες με Ψυχαγωγικό υλικό)	4-7	0-3
Στοιχεία επικοινωνίας με επισκέπτες (Τηλέφωνο, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, Άλλοι διάλογοι κοινωνικής δικτύωσης, Δημοσίευση άρθρων)	4	0-3
Αναφορά στο Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων (Διοικητικά μέλη του συλλόγου, Πρόσφατες ή παλαιότερες δράσεις του συλλόγου, Ιστοσελίδα του συλλόγου γονέων/ εκπαιδευτικών)	2-3	0-1
Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου (Ωράριο, Ωρολόγιο Πρόγραμμα, Έγγραφα/Αιτήσεις, Κανονισμός σχολείου, Ημερολόγιο σχολικής ζωής)	3-5	0-2
Εικονογράφηση (Παιδικές ζωγραφιές, Φωτογραφίες από σχολικές δραστηριότητες, Φωτογραφίες από αξιοθέατα της περιοχής, Φωτογραφία σχολείου)	3-4	0-2

Πίνακας 6.1. Ομαδοποίησης μεταβλητών

Συνάφεια περιοχής της σχολικής μονάδας με παρουσίαση της περιοχής

Όπως έχει παρουσιαστεί ήδη από τον πίνακα 6.1., «πολύ» έντονη θεωρούμε την παρουσίαση της περιοχής στην οποία βρίσκεται η σχολική μονάδα όταν προβάλλονται τρία ή τέσσερα στοιχεία και «λίγο» όταν προβάλλονται δύο ή λιγότερα. Η περιοχή στην οποία βρίσκεται η σχολική μονάδα μπορεί να είναι αστική, ημιαστική ή αγροτική.

Επομένως προέκυψε η παρακάτω συσχέτιση, η οποία όπως φαίνεται από τους πίνακες (πίνακας 1.1.1 & 1.1.2) δείχνει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών.

Τα σχολεία σε ημιαστικές περιοχές τείνουν να παρουσιάζουν μέσω της ιστοσελίδας τους την περιοχή στην οποία ανήκουν ενώ τα σχολεία σε αστικές περιοχές δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερα στοιχεία που αφορούν την περιοχή τους ($\chi^2=15.3$, $p<0.001$, $df=2$).

Αυτό το εύρημα πιθανώς να σημαίνει πως μεγαλύτερη διασύνδεση με την τοπική κοινότητα νιώθουν να έχουν τα σχολεία σε ημιαστικές περιοχές έναντι των σχολείων σε αστικές περιοχές όπου η διασύνδεση αυτή είτε δεν υφίσταται, είτε είναι πολύ χαλαρή.

Περιοχή – Παρουσίαση περιοχής

			Παρουσίαση της περιοχής		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Περιοχή	Αστική	Συχνότητα	80	27	107
		% Περιοχή	75 %	25 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,9	-1,3	
	Ημιαστική	Συχνότητα	8	16	24
		% Περιοχή	33 %	67 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-2,0	2,9	
	Αγροτική	Συχνότητα	13	6	19
		% Περιοχή	68 %	32 %	100 %
			0,1	-0,1	
Σύνολο		Συχνότητα	101	49	150
		% Περιοχή	67 %	33 %	100 %

Πίνακας 1.1.1. Συσχέτιση περιοχής με παρουσίαση περιοχής

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	15,31	2	,0001
Likelihood Ratio	14,400	2	,001
Linear-by-Linear Association	3,644	1	,056
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 1.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια «ταυτότητας σχολικής μονάδας» με παρουσίαση της περιοχής

Όπως παρουσιάστηκε από τον πίνακα 1 η κατηγορία «ταυτότητα σχολικής μονάδας» αποτελείται από τέσσερις μεταβλητές. Ομαδοποιώντας, οι σχολικές μονάδες που παρουσίαζαν τρία ή τέσσερα στοιχεία θεωρήσαμε ότι προέβαλαν «πολύ» την ταυτότητά τους, ενώ όσες είχαν δύο ή λιγότερα στοιχεία την προέβαλαν «λίγο». Με τον ίδιο τρόπο ομαδοποιήθηκαν και τα στοιχεία στην κατηγορία «παρουσίαση της περιοχής».

Από τον έλεγχο συνάφειας χ^2 (πίνακας 2.1.2.) προκύπτει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των μεταβλητών ($\chi^2= 4.14$, $p<0.05$, $df=2$). Ερμηνεύοντας τη συσχέτιση βλέπουμε ότι υπάρχει η τάση τα σχολεία που παρουσιάζουν την ταυτότητά τους πολύ να παρουσιάζουν έντονα και την περιοχή τους.

Από την άλλη ελέγχοντας τα ποσοστά παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνεται στα σχολεία που δεν δίνουν πολλά στοιχεία ούτε για την ταυτότητά τους, αλλά ούτε και για την περιοχή τους (πίνακας 2.1.1.).

Παρουσίαση περιοχής – Ταυτότητα σχολείου

		Ταυτότητα σχολείου		Σύνολο	
		Λίγο	Πολύ		
Παρουσίαση της περιοχής	Λίγο	Συχνότητα	83	18	101
		% Παρουσίαση της περιοχής	82,2 %	17,8%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	0,6	-1	
	Πολύ	Συχνότητα	33	16	49
		% Παρουσίαση της περιοχής	67,3 %	32,7%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	-8	1,5	
Σύνολο		Συχνότητα	116	34	150
		% Παρουσίαση της περιοχής	77 %	23 %	100 %

Πίνακας 2.1.1. Συσχέτιση «σχολικής ταυτότητας» με προβολή περιοχής

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	4,14	2	,036
Continuity Correction	3,337	1	,068
Likelihood Ratio	3,986	1	,046
Linear-by-Linear Association	4,113	1	,043
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 2.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια παρουσίασης της περιοχής με προβολή σχολικών εγκαταστάσεων

Και στις δύο κατηγορίες έχει γίνει ομαδοποίηση των στοιχείων τους. Όσες ιστοσελίδες ανέφεραν και τον αριθμό των αιθουσών με τη λειτουργία τους και τα τεχνολογικά μέσα που διαθέτει, θεωρήσαμε ότι προβάλλουν «πολύ» τις εγκαταστάσεις του σχολείου, οι υπόλοιπες «λίγο».

Ο πίνακας συσχέτισης αποδεικνύει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των δύο κατηγοριών (πίνακας 3.1.2.). Τα σχολεία που παρουσιάζουν στις ιστοσελίδες τους

πολλά στοιχεία για την περιοχή τους τείνουν να παρουσιάζουν και πολλά στοιχεία για τις εγκαταστάσεις τους ($\chi^2=5.2$, $p<0.05$, $df=2$). Ίσως αυτό να αποτελεί μια ένδειξη ότι αφού τα σχολεία αυτά δείχνουν να έχουν μεγαλύτερη αίσθηση διασύνδεσης με τις τοπικές κοινωνίες, ταυτόχρονα επιθυμούν να γνωστοποιήσουν προς τα έξω περισσότερα στοιχεία της ταυτότητάς τους (μεταξύ των οποίων και οι εγκαταστάσεις τους) (πίνακας 3.1.1).

Παρουσίαση της περιοχής - Εγκαταστάσεις

		Εγκαταστάσεις		Σύνολο	
		Λίγο	Πολύ		
Παρουσίαση της περιοχής	Λίγο	Συχνότητα	78	23	101
		% Παρουσίαση της περιοχής	77 %	23 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,7	-1,1	
	Πολύ	Συχνότητα	29	20	49
		% Παρουσίαση της περιοχής	59 %	41 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,0	1,6	
Σύνολο		Συχνότητα	107	43	150
		% Παρουσίαση της περιοχής	71 %	29 %	100 %

Πίνακας 3.1.1. Συσχέτιση παρουσίασης της περιοχής με σχολικές εγκαταστάσεις

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	5,253	1	,019
Continuity Correction	4,408	1	,036
Likelihood Ratio	5,101	1	,024
Linear-by-Linear Association	5,218	1	,022
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 3.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια παρουσίασης της περιοχής με προβολή θεμάτων με έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία

Η κατηγορία «θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης» περιλαμβάνει επτά στοιχεία. Χάρη στο πλήθος των στοιχείων που αποτελούν την κατηγορία αυτή, ομαδοποιώντας, θεωρήσαμε «πολύ» έντονη την προβολή όταν εμφανίζονταν τέσσερα και περισσότερα στοιχεία και «λίγο» όταν εμφανίζονταν τρία και λιγότερα.

Από τον έλεγχο συσχέτισης των δύο μεταβλητών καταλήξαμε αρχικά στο ότι υπάρχει σχέση (πίνακας 3.2.2.) Συγκεκριμένα, τα σχολεία που προβάλλουν πολύ έντονα την περιοχή τους τείνουν να δώσουν έμφαση και στην προβολή θεμάτων σχετικών με τη μαθησιακή διαδικασία ($\chi^2=5.12$, $p<0.05$, $df=2$). Ενδεχομένως και πάλι η σχέση της σχολικής μονάδας με τον κοινωνικό περίγυρο να ωθεί τα σχολεία να προβάλλουν το παιδαγωγικό τους έργο και να αναδείξουν το ρόλο τους μέσα στην κοινωνία (πίνακας 3.2.1.).

Παρουσίαση της περιοχής - Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

			Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Παρουσίαση της περιοχής	Λίγο	Συχνότητα	57	44	101
		% Παρουσίαση της περιοχής	56 %	44 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,9	-0,9	
	Πολύ	Συχνότητα	18	31	49
		% Παρουσίαση της περιοχής	37 %	63 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,3	1,3	
Σύνολο		Συχνότητα	75	75	150
		% Παρουσίαση της περιοχής	50 %	50 %	100 %

Πίνακας 3.2.1. Συσχέτιση προβολή περιοχής με προβολή θεμάτων με έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	5,122	1	,018
Continuity Correction(a)	4,365	1	,037
Likelihood Ratio	5,169	1	,023
Linear-by-Linear Association	5,088	1	,024
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 3.2.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής στοιχείων για το προσωπικό με προβολή θεμάτων που αφορούν την κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό περιβάλλον

Στην κατηγορία «στοιχεία για το προσωπικό» ομαδοποιήσαμε λαμβάνοντας ως «πολύ» έντονη προβολή για ιστοσελίδες με τρία ή τέσσερα από τα στοιχεία και «λίγο» για δύο και λιγότερα.

Για την κατηγορία «θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον» ο χαρακτηρισμός «πολύ» αναφέρεται σε ιστοσελίδες που προβάλλουν τέσσερα ή περισσότερα από τα στοιχεία της κατηγορίας.

Μετά τις ομαδοποιήσεις, ο έλεγχος συνάφειας μας δείχνει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των μεταβλητών (πίνακας 4.1.2). Στις σχολικές μονάδες που προβάλλουν πολλά στοιχεία του προσωπικού τους, τείνουν μέσω των ιστοσελίδων τους να προβάλλουν σε υψηλό βαθμό και στοιχεία που αφορούν την κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό περιβάλλον. Ερμηνεύοντας τη σχέση όμως, φαίνεται ότι οι σχολικές μονάδες με έντονη προβολή του προσωπικού έχουν την τάση να προβάλλουν και κοινωνικά θέματα. (πίνακας 4.1.2).

Στοιχεία για το προσωπικό - Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή

		Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή		Σύνολο	
		Λίγο	Πολύ		
Στοιχεία για το προσωπικό	Λίγο	Συχνότητα	98	20	118
		% Στοιχεία για το προσωπικό	83 %	17 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,7	-1,3	
	Πολύ	Συχνότητα	18	14	32
		% Στοιχεία για το προσωπικό	56 %	44 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,4	2,5	
Σύνολο		Συχνότητα	116	34	150
		% Στοιχεία για το προσωπικό	77 %	23 %	100 %

Πίνακας 4.1.1. Συσχέτιση στοιχείων για το προσωπικό με θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	10,315	1	,002
Continuity Correction	8,843	1	,003
Likelihood Ratio	9,306	1	,002
Linear-by-Linear Association	10,247	1	,001
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 4.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής στοιχείων για το προσωπικό με προβολή ανακοινώσεων που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

Στην κατηγορία «ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου» τρία ή περισσότερα στοιχεία αναφέρονται ως «πολύ» και δύο και λιγότερα ως «λίγο».

Ερμηνεύοντας τη συσχέτιση παρατηρούμε ότι τα σχολεία που προβάλλουν στοιχεία του προσωπικού τους έχουν την τάση να προβάλλουν πιο πολύ ανακοινώσεις που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου σε σχέση με αυτά που δεν

προβάλλουν έντονα τα στοιχεία του προσωπικού ($\chi^2=3.46$, $p<0.05$, $df=2$). Πρόκειται στην πράξη για μια κοινή αντίληψη αφού και οι δυο κατηγορίες στοιχείων αφορούν στην ουσία τη εσωτερική ζωή, λειτουργία και οργάνωση της σχολικής μονάδας.

Στοιχεία για το προσωπικό - Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

			Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Στοιχεία για το προσωπικό	Λίγο	Συχνότητα	80	38	118
		% Στοιχεία για το προσωπικό	68 %	32 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,5	-0,7	
	Πολύ	Συχνότητα	16	16	32
		% Στοιχεία για το προσωπικό	50 %	50 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,0	1,3	
Σύνολο		Συχνότητα	96	54	150
		% Στοιχεία για το προσωπικό	64 %	36 %	100 %

Πίνακας 4.2.1. Συσχέτιση στοιχείων για το προσωπικό με ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	3,460	1	,050
Continuity Correction	2,731	1	,098
Likelihood Ratio	3,363	1	,067
Linear-by-Linear Association	3,437	1	,064
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 4.2.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής στοιχείων για το προσωπικό με θέματα που δίνουν έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Παραπάνω έχει αναφερθεί ο τρόπος με τον οποίο ομαδοποιήθηκαν τα στοιχεία ανά κατηγορία. Σύμφωνα με τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 υπάρχει σχέση ($\chi^2=3.97$, $p<0.05$, $df=2$). (πίνακας 4.3.2).

Τα σχολεία που προβάλλουν πολλά στοιχεία για το προσωπικό προβάλλουν και πολλά θέματα που αφορούν τη μαθησιακή διαδικασία. Αντίστοιχα τα σχολεία με λίγα στοιχεία για το προσωπικό παρουσιάζουν λιγότερα θέματα για τη μάθηση (πίνακας 4.3.1).

Πρόκειται για μάλλον αναμενόμενο αποτέλεσμα αν αναλογιστούμε πόσο στενά συνδεδεμένη είναι η μαθησιακή διαδικασία με τον εκπαιδευτικό -στοιχεία του οποίου προβάλλονται στην ιστοσελίδα.

Στοιχεία για το προσωπικό - Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

			Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Στοιχεία για το προσωπικό	Λίγο	Συχνότητα	64	54	118
		%Στοιχεία για το προσωπικό	54 %	46 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,7	-0,7	
	Πολύ	Συχνότητα	11	21	32
		% Στοιχεία για το προσωπικό	34 %	66 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,3	1,3	
Σύνολο		Συχνότητα	75	75	150
		% Στοιχεία για το προσωπικό	50 %	50 %	100 %

Πίνακας 4.3.1. Συσχέτιση στοιχείων για το προσωπικό με θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	3,972	1	,036

Continuity Correction	3,218	1	,073
Likelihood Ratio	4,026	1	,045
Linear-by-Linear Association	3,946	1	,047
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 4.3.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής στοιχείων για το προσωπικό με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Η κατηγορία «αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων» συμπεριλαμβάνει μόνο τρία στοιχεία. Η προβολή δύο ή τριών στοιχείων οδήγησε στο χαρακτηρισμό «πολύ» για την αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και η προβολή ενός ή κανενός στο «λίγο».

Γενικά παρατηρούμε ότι η αναφορά στο σύλλογο γονέων είναι πολύ μικρή τόσο στα σχολεία που προβάλλουν στοιχεία για το προσωπικό τους, όσο και σε αυτά που προβάλλουν λιγότερα. Όμως είναι φανερό ότι στα σχολεία με έντονη προβολή προσωπικού οι αναφορές στο σύλλογο γονέων είναι περισσότερες (πίνακας 4.4.1.).

Στοιχεία για το προσωπικό - Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

			Αναφορά στο σύλλογο γονέων		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Στοιχεία για το προσωπικό	Λίγο	Συχνότητα	89	29	118
		% Στοιχεία για το προσωπικό	75 %	25 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,5	-0,8	
	Πολύ	Συχνότητα	18	14	32
		% Στοιχεία για το προσωπικό	56 %	44 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,0	1,6	
Σύνολο		Συχνότητα	107	43	150
		% Στοιχεία για το προσωπικό	71 %	29 %	100 %

Πίνακας 4.4.1. Συσχέτιση προβολής στοιχείων για το προσωπικό με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	4,526	1	,031
Continuity Correction(a)	3,637	1	,057
Likelihood Ratio	4,281	1	,039
Linear-by-Linear Association	4,496	1	,034
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 4.4.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Στην κατηγορία «σχολικές εκδηλώσεις» η προβολή τριών έως πέντε στοιχείων δίνει το χαρακτηρισμό «πολύ», ενώ δύο ή λιγότερων το χαρακτηρισμό «λίγο». Η ομαδοποίηση της κατηγορίας «θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης» αναφέρθηκε προηγουμένως.

Και σε αυτή τη συσχέτιση φαίνεται να υπάρχει αναλογία. Τα σχολεία που προβάλλουν έντονα τις σχολικές εκδηλώσεις προβάλλουν πολύ και θέματα της μαθησιακής διαδικασίας, ενώ τα σχολεία που δεν προβάλλουν τις σχολικές εκδηλώσεις κάνουν το ίδιο και με μαθησιακά θέματα (πίνακας 5.1.1). Άλλωστε πολλές από τις σχολικές εκδηλώσεις έχουν άμεσα εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Σχολικές εκδηλώσεις - Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

			Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Σχολικές εκδηλώσεις	Λίγο	Συχνότητα	29	5	34
		% Σχολικές εκδηλώσεις	85 %	15 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	2,9	-2,9	
	Πολύ	Συχνότητα	46	70	116
		% Σχολικές εκδηλώσεις	40 %	60 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,6	1,6	
Σύνολο		Συχνότητα	75	75	150
		% Σχολικές εκδηλώσεις	50 %	50 %	100 %

Πίνακας 5.1.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	21,907	1	,000
Continuity Correction	20,119	1	,000
Likelihood Ratio	23,741	1	,000
Linear-by-Linear Association	21,761	1	,000
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 5.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή ανακοινώσεων που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

Τα 8 στα 10 σχολεία που προβάλλουν λίγο τις σχολικές εκδηλώσεις κάνουν το ίδιο και με τις ανακοινώσεις που αφορούν τη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Όμως ακόμα και αυτά τα σχολεία που συμπεριλαμβάνουν στις ιστοσελίδες τους την προβολή σχολικών εκδηλώσεων τα 6 στα 10 προβάλλουν λίγο ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία (πίνακας 5.2.1).

Σχολικές εκδηλώσεις - Προβολή ανακοινώσεων που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

			Ανακοινώσεις που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Σχολικές εκδηλώσεις	Λίγο	Συχνότητα	28	6	34
		% Σχολικές εκδηλώσεις	82 %	18 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,3	-1,8	
	Πολύ	Συχνότητα	68	48	116
		% Σχολικές εκδηλώσεις	59 %	41 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,7	1,0	
Σύνολο		Συχνότητα	96	54	150
		% Σχολικές εκδηλώσεις	64 %	36 %	100 %

Πίνακας 5.2.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή ανακοινώσεων που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	6,427	1	,008
Continuity Correction	5,439	1	,020
Likelihood Ratio	6,993	1	,008
Linear-by-Linear Association	6,385	1	,012
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 5.2.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής σχολικών εκδηλώσεων με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Οι σχολικές εκδηλώσεις είναι μία από τις κατηγορίες που συνήθως προβάλλονται από τις σχολικές ιστοσελίδες. Όπως παρατηρούμε είτε τα σχολεία προβάλλουν λίγο είτε πολύ τις σχολικές εκδηλώσεις δεν αναφέρονται πολύ στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων (πίνακας 5.3.1). Ωστόσο υπάρχει έντονα αρνητική σχέση μεταξύ μεγάλης προβολής σχολικών εκδηλώσεων και αναφοράς στο σύλλογο γονέων. Αυτό θα μπορούσε να μελετηθεί εκτενέστερα ώστε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα που αφορούν τη σχέση του σχολείου με τους γονείς.

Σχολικές εκδηλώσεις – Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

			Αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Σχολικές εκδηλώσεις	Λίγο	Συχνότητα	29	5	34
		% Σχολικές εκδηλώσεις	85 %	15 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,0	-1,5	
	Πολύ	Συχνότητα	78	38	116
		% Σχολικές εκδηλώσεις	67 %	33 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,5	0,8	
Σύνολο		Συχνότητα	107	43	150
		% Σχολικές εκδηλώσεις	71 %	29 %	100 %

Πίνακας 5.3.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	4,190	1	,030
Continuity Correction(a)	3,354	1	,067
Likelihood Ratio	4,617	1	,032
Linear-by-Linear Association	4,163	1	,041

N of Valid Cases	150		
------------------	-----	--	--

Πίνακας 5.3.1. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον

Πρόκειται για δύο κατηγορίες που αποτελούνται από πολλά στοιχεία. Το σταθερό υπόλοιπο μας δείχνει ότι τα σχολεία που προβάλλουν λίγο μαθησιακά θέματα προβάλλουν λίγο και θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή και αντίστροφα. Ωστόσο η πλειοψηφία των σχολείων είτε προβάλλουν λίγο είτε πολύ θέματα που αφορούν τη μαθησιακή διαδικασία δεν προβάλλουν θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή (πίνακες 6.1.1). Επιβεβαιώνεται ότι οι ιστοσελίδες δεν είναι προσανατολισμένες προς την κοινωνική ζωή και παρόλο που αποτελούν διάυλο επικοινωνίας με την κοινωνία δεν προβάλλουν κοινωνικά θέματα.

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης - Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή

			Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης	Λίγο	Συχνότητα	66	9	75
		% Θέματα μαθησιακά	88 %	12 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,1	-1,9	
	Πολύ	Συχνότητα	50	25	75
		% Θέματα μαθησιακά	67 %	33 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,1	1,9	
Σύνολο		Συχνότητα	116	34	150
		% Θέματα μαθησιακά	77 %	23 %	100 %

Πίνακας 6.1.1. Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	9,736	1	,002
Continuity Correction(a)	8,557	1	,003
Likelihood Ratio	10,049	1	,002
Linear-by-Linear Association	9,671	1	,002
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 6.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Για ακόμη μια φορά φαίνεται ότι τα σχολεία δε θεωρούν σημαντική την αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, καθώς στην πλειοψηφία τους σχολεία που παρουσιάζουν λίγο ή πολύ παιδαγωγικά θέματα αναφέρονται λίγο στο σύλλογο (πίνακας 6.2.1). Βέβαια για τα σχολεία με πιο έντονη προβολή εκπαιδευτικών θεμάτων το ποσοστό λιγότερης προβολής του συλλόγου πέφτει, αλλά και πάλι ξεπερνά τα μισά απ' αυτά τα σχολεία.

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης - Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

		Αναφορά στο Σύλλογο γονέων & κηδεμόνων		Σύνολο	
		Λίγο	Πολύ		
Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης	Λίγο	Συχνότητα	62	13	75
		% Θέματα μαθησιακά	83 %	17 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,2	-1,8	
		Συχνότητα	45	30	75
		% Θέματα μαθησιακά	60 %	40 %	100 %

	Πολύ	Σταθερό υπόλοιπο	-1,2	1,8	
Σύνολο		Συχνότητα	107	43	150
		% Θέματα μαθησιακά	71 %	29 %	100 %

Πίνακας 6.2.1. Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	9,422	1	,002
Continuity Correction	8,346	1	,004
Likelihood Ratio	9,620	1	,002
Linear-by-Linear Association	9,359	1	,002
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 6.2.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια εικονογράφησης με προβολή σχολικών εκδηλώσεων

Είναι λογικό αυτές οι δυο μεταβλητές να έχουν σχέση εφόσον οι σχολικές εκδηλώσεις τις περισσότερες φορές προβάλλονται μέσα από φωτογραφίες και έργα των μαθητών ($\chi^2=28.43$, $p<0,05$, $df=2$). Φαίνεται ότι οι ιστοσελίδες που δεν προβάλλουν πολύ τις σχολικές τους δραστηριότητες έχουν λιγότερα στοιχεία εικονογράφησης. Από την άλλη 9 στις 10 ιστοσελίδες που προβάλλουν έντονα τις σχολικές δραστηριότητες έχουν και περισσότερα στοιχεία εικονογράφησης (πίνακας 7.1.1).

Εικονογράφηση – Σχολικές εκδηλώσεις

			Σχολικές εκδηλώσεις		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Εικονογράφηση	Λίγο	Συχνότητα	17	11	28
		% Εικονογράφηση	61%	39 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	4,2	-2,3	
	Πολύ	Συχνότητα	17	105	122
		% Εικονογράφηση	14 %	86 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-2,0	1,1	
Σύνολο		Συχνότητα	34	116	150
		% Εικονογράφηση	23 %	77 %	100 %

Πίνακας 7.1.1. Συσχέτιση εικονογράφησης με προβολή σχολικών εκδηλώσεων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	28,431	1	,000
Continuity Correction(a)	25,825	1	,000
Likelihood Ratio	24,524	1	,000
Linear-by-Linear Association	28,241	1	,000
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 7.1.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια εικονογράφησης και προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Σε αυτή την περίπτωση παρατηρούμε ότι τα σχολεία επίσης επιλέγουν να προβάλλουν εκπαιδευτικά θέματα μέσω της εικόνας. Άλλωστε όπου δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία εικονογράφησης δεν υπάρχουν και πολλά θέματα που να αφορούν τη μαθησιακή διαδικασία (πίνακας 7.2.1).

Εικονογράφηση - Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

			Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Εικονογράφηση	Λίγο	Συχνότητα	23	5	28
		% Εικονογράφηση	82 %	18 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	2,4	-2,4	
	Πολύ	Συχνότητα	52	70	122
		% Εικονογράφηση	43 %	57 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,2	1,2	
Σύνολο		Συχνότητα	75	75	150
		% Εικονογράφηση	50 %	50 %	100 %

Πίνακας 7.2.1. Συσχέτιση εικονογράφησης με προβολή θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	14,227	1	,000
Continuity Correction	12,690	1	,000
Likelihood Ratio	15,205	1	,000
Linear-by-Linear Association	14,132	1	,000
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 7.2.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια γενικών κατηγοριών με επιμέρους μεταβλητές

Μετά τις συσχετίσεις των ομαδοποιημένων μεταβλητών, θεωρήθηκε σκόπιμο να μελετηθούν κάποιες συνάφειες των γενικών κατηγοριών με σημαντικές επιμέρους μεταβλητές.

Συνάφεια της περιοχής της σχολικής μονάδας με την προβολή τεχνολογικού εξοπλισμού

Αρχικά, παρουσιάζει ενδιαφέρον να εντοπίσουμε κατά πόσο σχετίζεται η εικόνα της ιστοσελίδας και τα όσα αναφέρει με το είδος της περιοχής που βρίσκεται η σχολική μονάδα (αστική, ημιαστική, αγροτική).

Όπως παρατηρούμε οι διαφοροποιήσεις από περιοχή σε περιοχή μεγαλώνουν (πίνακας 8.1.1) και σύμφωνα με το συντελεστή συνάφειας (πίνακας 8.1.2) υπάρχει σχέση μεταξύ της περιοχής και της προβολής του εξοπλισμού ($\chi^2=7.63$, $p<0.05$, $df=2$). Τα σχολεία των ημιαστικών και αγροτικών περιοχών έχουν την τάση να προβάλλουν τον τεχνολογικό τους εξοπλισμό, σε αντίθεση με τα σχολεία των αστικών περιοχών.

Αυτό φαίνεται παράδοξο, εφόσον τα σχολεία των αστικών περιοχών αναμένουμε να είναι περισσότερο εξοπλισμένα, αφού φυσικά πρόκειται για πολυθέσια σχολεία (6/θέσια, 12/θέσια κ.ά.).

Περιοχή – Τεχνολογικός εξοπλισμός

			Εξοπλισμός τεχνολογικών μέσων		Σύνολο	
			Ναι	Όχι		
Περιοχή	Αστική	Συχνότητα	30	72	102	
		% Περιοχή	29 %	71 %	100%	
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,5	0,3		
	Ημιαστική	Συχνότητα	10	6	16	
		% Περιοχή	62,5%	37,5%	100 %	
		Σταθερό υπόλοιπο	0,5	-0,4		
	Αγροτική	Συχνότητα	14	18	32	
		% Περιοχή	44 %	56 %	100%	
		Σταθερό υπόλοιπο	0,5	-0,4		
	Σύνολο		Συχνότητα	54	96	150
			% Περιοχή	36 %	64 %	100 %

Πίνακας 8.1.1 :Συσχέτιση περιοχής με προβολή τεχνολογικού εξοπλισμού

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	7,633	2	,022
Likelihood Ratio	1,109	2	,574
Linear-by-Linear Association	,979	1	,322
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.1.2: Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια περιοχής σχολικής μονάδας με προβολή αθλητικών εκδηλώσεων

Μέσα από τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (πίνακας 8.2.2.) διαπιστώνουμε ότι υπάρχει σχέση μεταξύ της περιοχής που βρίσκεται η σχολική μονάδα και την προβολή αθλητικών εκδηλώσεων.

Είναι εύκολο να παρατηρήσουμε ότι τα μισά σχολεία, ανεξαρτήτου περιοχής έχουν προβάλλει στις ιστοσελίδες τους τις αθλητικές εκδηλώσεις (πίνακας 8.2.1). Το ποσοστό ίσως να ήταν μεγαλύτερο αν οι καθιερωμένοι μαθητικοί αθλητικοί αγώνες διεξάγονταν, όπως συνηθίζεται τον Μάρτιο, όμως σε πολλούς νομούς διεξήχθησαν στα τέλη του Μαΐου.

Παρατηρούμε αυτή τη φορά σύμπνοια αστικών και ημιαστικών περιοχών, αφού τα σχολείων των περιοχών αυτών που παρουσιάζουν τις αθλητικές εκδηλώσεις σε μεγαλύτερη συχνότητα από τα σχολεία των αγροτικών περιοχών. Προφανώς, για τα σχολεία των αγροτικών περιοχών ή οι αθλητικές εκδηλώσεις δεν είναι τόσο σημαντικές για να προβληθούν στις ιστοσελίδες ή δεν πραγματοποιούνται.

Περιοχή – Αθλητικές εκδηλώσεις

		Αθλητικές εκδηλώσεις		Σύνολο	
		Ναι	Όχι		
Περιοχή	Αστική	Συχνότητα	63	43	106
		% Περιοχή	59,4%	40,6%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	0,6	-0,7	
	Ημιαστική	Συχνότητα	15	10	25
		% Περιοχή	60%	40%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	0,2	-0,2	

	Αγροτική	Συχνότητα	5	14	19
		% Περιοχή	26,3%	73,7%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,7	1,9	
Σύνολο	Συχνότητα	83	67	150	
	% Περιοχή	55,3%	44,7%	100%	

Πίνακας 8.2.1. : Συσχέτιση περιοχής με προβολή αθλητικών εκδηλώσεων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	7,414	2	,025
Likelihood Ratio	7,547	2	,023
Linear-by-Linear Association	5,740	1	,017
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.2.2. : Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια περιοχής σχολικής μονάδας με προβολή παιδαγωγικών άρθρων

Η προβολή παιδαγωγικών άρθρων βλέπουμε ότι συγκεντρώνει πολύ χαμηλά ποσοστά (31%) και μάλιστα παρατηρούμε ότι μόνο ένα από τα σχολεία των αγροτικών περιοχών παρουσιάζει παιδαγωγικά άρθρα (πίνακας 8.3.1). Μάλιστα, τα σχολεία των ημιαστικών και αγροτικών περιοχών έχουν αρνητική σχέση με την προβολή παιδαγωγικών άρθρων, ενώ τα σχολεία των αστικών περιοχών παρόλο που δε συγκεντρώνουν μεγάλο ποσοστό έχουν θετική σχέση.

Περιοχή – Προβολή παιδαγωγικών άρθρων

			Παιδαγωγικά άρθρα		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Περιοχή	Αστική	Συχνότητα	39	67	106
		% Περιοχή	36,8%	63,2%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	1,3	-0,8	
	Ημιαστική	Συχνότητα	6	19	25
		% Περιοχή	24%	76%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,9	0,6	
	Αγροτική	Συχνότητα	1	18	19
		% Περιοχή	5,3%	94,7%	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	-2,6	2,6	
Σύνολο	Συχνότητα	46	104	150	
	% Περιοχή	30,7%	69,3%	100%	

Πίνακας 8.3.1. Συσχέτιση περιοχής με προβολή παιδαγωγικών άρθρων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	8,160	2	,017
Likelihood Ratio	11,077	2	,004
Linear-by-Linear Association	9,066	1	,003
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.3.2. : Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια περιοχής σχολικής μονάδας με αναφορά στο συντάκτη

Από τον πίνακα συχνοτήτων (πίνακας 8.4.1.) παρατηρούμε ότι τα σχολεία των αγροτικών περιοχών αναφέρονται σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό στο συντάκτη της ιστοσελίδας από τα σχολεία των ημιαστικών και αστικών περιοχών, όπου το ποσοστό προβολής βρίσκεται κοντά στο 50%.

Το θέμα του συντάκτη μπορεί να αποτελέσει αφορμή για συζήτηση. Τα σχολεία των αστικών και ημιαστικών περιοχών στην πλειοψηφία τους είναι πολυθέσια σχολεία και πιθανώς να απασχολούν και κάποιο εκπαιδευτικό πληροφορικής, οποίος έχει τα προσόντα να δημιουργεί και να διαχειρίζεται με ευκολία μια ιστοσελίδα. Αντίθετα τα ολιγοθέσια σχολεία των αγροτικών περιοχών δε διαθέτουν εξειδικευμένο εκπαιδευτικό. Κάποιος από τους δασκάλους με προσωπικό κόπο και μεράκι έχει αναλάβει το έργο της σχολικής ιστοσελίδας, επομένως η αναφορά στο όνομά του είναι ένα είδος καταξίωσης.

Ακόμα πολλές ιστοσελίδες αποτελούν έργο των εκπαιδευτικών σε συνεργασία με τους μαθητές τους. Οι ιστοσελίδες αυτές φαίνεται να προβάλλουν τους συντάκτες, αφού αποτελούν και παιδαγωγικό εργαλείο.

Περιοχή – Αναφορά στο συντάκτη

			Συντάκτης		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Περιοχή	Αστική	Συχνότητα	50	57	107
		% Περιοχή	47 %	53 %	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,7	0,7	
	Ημιαστική	Συχνότητα	12	12	24
		% Περιοχή	50 %	50 %	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,1	0,1	
	Αγροτική	Συχνότητα	15	4	19
		% Περιοχή	79 %	21 %	100%
		Σταθερό υπόλοιπο	1,7	-2,6	
Συχνότητα		Συχνότητα	77	73	150
		% Περιοχή	51 %	49 %	100 %

Πίνακας 8.4.1. Συσχέτιση περιοχής με αναφορά στο συντάκτη

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	6,724	2	,035
Likelihood Ratio	7,134	2	,028
Linear-by-Linear Association	5,533	1	,019
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.4.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια «ταυτότητας σχολικής μονάδας» με προβολή επιμορφωτικών εκδηλώσεων

Όπως έχει αναφερθεί και προηγούμενο κεφάλαιο οι επιμορφωτικές εκδηλώσεις δεν προβάλλονται σε μεγάλη συχνότητα από τις σχολικές ιστοσελίδες. Από τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (πίνακας 8.5.2) παρατηρούμε ότι υπάρχει σχέση μεταξύ της προβολής της σχολικής ταυτότητας και την προβολή των επιμορφωτικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται μέσα στη σχολική μονάδα. Ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα μπορούμε να πούμε ότι τα σχολεία που προβάλλουν πολλά από τα

στοιχεία της ταυτότητάς τους έχουν την τάση να προβάλλουν και τις επιμορφωτικές εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέχουν (πίνακας 8.5.1.).

Ταυτότητα σχολικής μονάδας – Επιμορφωτικές εκδηλώσεις

			Εκδηλώσεις επιμορφωτικές		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Ταυτότητα σχολείου	Λίγο	Συχνότητα	27	89	116
		% Ταυτότητα σχολείου	23 %	77 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	- 0,8	0,5	
	Πολύ	Συχνότητα	14	20	34
		% Ταυτότητα σχολείου	41 %	59 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,5	-0,9	
Σύνολο		Συχνότητα	41	109	150
		% Ταυτότητα σχολείου	27 %	73 %	100 %

Πίνακας 8.5.1. Συσχέτιση Ταυτότητας σχολείου με επιμορφωτικές εκδηλώσεις

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	4,242	1	,035
Continuity Correction	3,388	1	,066
Likelihood Ratio	4,014	1	,045
Linear-by-Linear Association	4,214	1	,040
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.5.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια παρουσίασης της περιοχής με προβολή προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Όπως έχουμε αναφέρει και σε προηγούμενο κεφάλαιο η προβολή προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσω της σχολικής ιστοσελίδας είναι κάτι που το συναντήσαμε σε μεγάλη συχνότητα (το 65% των ιστοσελίδων).

Όπως προκύπτει κι από τον παρακάτω πίνακα (πίνακας 8.6.1.) 8 στα 10 σχολεία που προέβαλαν πολύ την περιοχή τους και 6 στα 10 απ' αυτά που την προέβαλαν λίγο παρουσίαζαν κάποιο μη υποχρεωτικό πρόγραμμα στην ιστοσελίδα τους. Η διαφορά είναι μικρή αλλά υπαρκτή. Υπάρχει δηλαδή η τάση τα σχολεία που προβάλλουν την περιοχή τους να συμμετέχουν και σε κάποιο μη υποχρεωτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Θα πρέπει να αναλογιστούμε ότι η σχέση είναι αμφίδρομη. Δηλαδή πολλά από τα σχολεία συμμετέχουν σε κάποια προγράμματα μέσα από τα οποία «υποχρεούνται» να παρουσιάσουν την περιοχή τους. Π.χ. στο πρόγραμμα comenius οι μαθητές του σχολείου γνωρίζονται με μαθητές από σχολεία του εξωτερικού, οπότε προβάλλουν τον τόπο τους.

Παρουσίαση της περιοχής - Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα

			Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Παρουσίαση της περιοχής	Λίγο	Συχνότητα	60	41	101
		% Παρουσίαση της περιοχής	59 %	41 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,7	0,9	
	Πολύ	Συχνότητα	37	12	49
		% Παρουσίαση της περιοχής	75,5%	24,5%	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,9	-1,3	
Σύνολο		Συχνότητα	97	53	150
		% Παρουσίαση της περιοχής	65 %	35 %	100 %

Πίνακας 8.6.1. Συσχέτιση προβολή περιοχής με προβολή προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	3,745	1	,038
Continuity Correction	3,073	1	,080
Likelihood Ratio	3,873	1	,049
Linear-by-Linear Association	3,720	1	,054
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.6.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή κοινωνικών εκδηλώσεων

Από την κατηγορία «θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό περιβάλλον» ξεχωρίσαμε τις κοινωνικές εκδηλώσεις. Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο οι εκδηλώσεις αυτές είτε έγιναν στο χώρο του σχολείου (π.χ. το σχολείο παραχωρεί αίθουσες για τη λειτουργία κοινωνικού φροντιστηρίου) είτε συμμετέχουν σε αυτές μέλη της σχολικής κοινότητας (π.χ. οι μαθητές συγκέντρωσαν χρήματα για κοινωφελή σκοπό). Σε κάποιες περιπτώσεις συμμετέχει και ο σύλλογος γονέων ή κάποιος τοπικός φορέας. Το ίδιο συμβαίνει και με τις σχολικές εκδηλώσεις, υπάρχουν φορές που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με το σύλλογο ή τους τοπικούς φορείς. Επομένως, όπως φαίνεται και από τον πίνακα ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 , υπάρχει σχέση μεταξύ των μεταβλητών (πίνακας 8.7.2).

Αναλυτικότερα από τα σχολεία που δεν προβάλλουν πολλές σχολικές εκδηλώσεις τα 8 στα 10 δεν αναφέρουν στην ιστοσελίδα τους ούτε κοινωνικές. Αντίθετα οι 7 στις 10 ιστοσελίδες από αυτές που προβάλλουν τις σχολικές τους εκδηλώσεις προβάλλουν και τις κοινωνικές (πίνακας 8.7.1)

Σχολικές εκδηλώσεις – Κοινωνικές εκδηλώσεις

			Εκδηλώσεις κοινωνικές		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Σχολικές εκδηλώσεις	Λίγο	Συχνότητα	6	28	34
		% Σχολικές εκδηλώσεις	18 %	82 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-3,2	3,8	
	Πολύ	Συχνότητα	83	33	116
		% Σχολικές εκδηλώσεις	72 %	28 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,7	-2,1	
Σύνολο		Συχνότητα	89	61	150
		% Σχολικές εκδηλώσεις	59 %	41 %	100 %

Πίνακας 8.7.1. Συσχέτιση προβολής σχολικών εκδηλώσεων με προβολή κοινωνικών εκδηλώσεων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	31,664	1	,000
Continuity Correction	29,469	1	,000
Likelihood Ratio	32,463	1	,000
Linear-by-Linear Association	31,453	1	,000
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.7.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με προβολή διαύλων κοινωνικής δικτύωσης

Σε προηγούμενο κεφάλαιο έχουμε αναλύσει τα στοιχεία που αποτελούν τα θέματα με έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία. Σε κάποιες ιστοσελίδες (περίπου του δείγματος) υπάρχουν κάποιες υπερσυνδέσεις με Blogs που έχουν δημιουργηθεί από εκπαιδευτικούς και μαθητές κι εκεί μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους και εκτός σχολικής αίθουσας.

Συσχετίζοντας τις δύο μεταβλητές παρατηρούμε ότι υπάρχει κάποια αντιστοιχία προβολής μαθησιακών θεμάτων και προβολή κοινωνικών δικτύων. Δηλαδή τα σχολεία που δεν προβάλλουν πολλά θέματα με έμφαση στη μάθηση έχουν την τάση να μην παρέχουν διαύλους δικτύωσης. Αντιθέτως τα σχολεία όπου προβάλλονται πολλά μαθησιακά θέματα περιέχουν τέτοιου είδους κοινωνικούς διαύλους. Άλλωστε φαίνεται ότι και το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται για τα σχολεία αυτά (πίνακας 8.8.1).

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης - Δίαυλοι κοινωνικής δικτύωσης

			Δίαυλοι κοινωνικής δικτύωσης (Blog, twitter κ.α.)		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης	Λίγο	Συχνότητα	8	67	75
		% Θέματα μαθησιακά	11 %	89 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,5	0,7	
	Πολύ	Συχνότητα	19	56	75
		% Θέματα μαθησιακά	25 %	75 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,5	-0,7	
Σύνολο		Συχνότητα	27	123	150
		% Θέματα μαθησιακά	18 %	82 %	100 %

Πίνακας 8.8.1. Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με προβολή διαύλων κοινωνικής δικτύωσης

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	5,465	1	,016
Continuity Correction	4,517	1	,034
Likelihood Ratio	5,600	1	,018
Linear-by-Linear	5,429	1	,020

Association			
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.8.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με στόχους / κανόνες του σχολείου

Ο έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 δείχνει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών που εξετάζουμε (πίνακας 8.9.2).

Μελετώντας τον πίνακα συσχέτισης παρατηρούμε ότι και σε αυτή τη συνάφεια ισχύει κάτι ανάλογο με την προηγούμενη. Μπορεί η πλειοψηφία των σχολείων να μην παρουσιάζει τους στόχους και τους κανόνες τους, ανεξαρτήτου έντονης ή όχι προβολής εκπαιδευτικών θεμάτων, αλλά τα σχολεία που προβάλλουν εκπαιδευτικά θέματα αναρτούν τους κανόνες και τους στόχους τους σε τριπλάσιο ποσοστό απ' αυτά που δεν προβάλλουν τόσο έντονα αυτά τα θέματα (πίνακας 8.9.1).

Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης – Στόχοι /κανόνες σχολείου

			Στόχοι/ κανόνες σχολείου		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης	Λίγο	Συχνότητα	3	72	75
		% Θέματα μαθησιακά	4 %	96 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,4	0,4	
	Πολύ	Συχνότητα	10	65	75
		% Θέματα μαθησιακά	13 %	87 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,4	-0,4	
Σύνολο		Συχνότητα	13	137	150
		% Θέματα μαθησιακά	9 %	91 %	100 %

Πίνακας 8.9. 1.Συσχέτιση προβολής θεμάτων με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης με στόχους / κανόνες του σχολείου

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	4,127	1	,039
Continuity Correction	3,032	1	,082
Likelihood Ratio	4,334	1	,037
Linear-by-Linear Association	4,099	1	,043
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.9.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια αναφοράς στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων με ημερολόγιο σχολικής ζωής

Η αναφορά ή όχι στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων μέσα από τη σχολική ιστοσελίδα προδίδει την ύπαρξη σχέσης μεταξύ σχολείου και σπιτιού. Όταν μάλιστα υπάρχει και προβολή ημερολογίου με τις δραστηριότητες τους σχολείου, το σχολείο μοιάζει ανοιχτό προς την κοινωνία και ιδιαίτερα προς τους γονείς των μαθητών.

Όπως φαίνεται, οι ιστοσελίδες που αναφέρονται περισσότερο στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων συγκεντρώνουν μεγαλύτερο ποσοστό (18% περισσότερες) προβολής ημερολογίου σχολικής ζωής από αυτές που δεν αναφέρονται τόσο έντονα στο σύλλογο (πίνακας 8.10.1)

Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων – Ημερολόγιο σχολικής ζωής

			Ημερολόγιο σχολικής ζωής		Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων	Λίγο	Συχνότητα	75	32	107
		% Σύλλογος	70 %	30 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,6	1,1	
	Πολύ	Συχνότητα	38	5	43
		% Σύλλογος	88 %	12 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,0	-1,7	
Σύνολο		Συχνότητα	113	37	150
		% Σύλλογος	75 %	25 %	100 %

Πίνακας 8.10.1. Συσχέτιση αναφοράς στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων με ημερολόγιο σχολικής ζωής

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	5,515	1	,013
Continuity Correction	4,575	1	,032
Likelihood Ratio	6,126	1	,013
Linear-by-Linear Association	5,478	1	,019
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 8.10.2. Συσχέτιση χ^2

Συνάψεις εκφραστικών μέσων με γενικές κατηγορίες προβαλλόμενων

Γίνεται συσχέτιση των εκφραστικών μέσων με τις ομαδοποιημένες μεταβλητές που προβάλλονται από τις σχολικές ιστοσελίδες.

Συνάψια στυλ εικονογράφησης με προβολή θεμάτων που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή και την επικοινωνία του σχολείου με το εξωτερικό του περιβάλλον

Οι σχολικές ιστοσελίδες με πιο έντονη εικονογράφηση τείνουν να παρουσιάζουν περισσότερα θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή, ενώ αυτές με την πιο διακριτική παρουσιάζουν λιγότερα ($\chi^2= 3.99$, $p< 0,05$, $df=1$).

Κάποια από τα θέματα που αφορούν στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (π.χ. ειδήσεις, καιρός κ.ά.) προβάλλονται με έντονη εικόνα για να τραβήξουν την προσοχή του επισκέπτη, επομένως όσο περισσότερα είναι αυτά τα στοιχεία τόσο περισσότερο επηρεάζεται η συνολική εικόνα της ιστοσελίδας.

Στυλ εικονογράφησης – Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή

			Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Στυλ εικονογράφησης	Διακριτική	Συχνότητα	94	22	116
		% Στυλ εικονογράφησης	81 %	19 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	0,5	-0,8	
	Έντονη	Συχνότητα	22	12	34
		% Στυλ εικονογράφησης	65 %	35 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,8	1,5	
Σύνολο		Συχνότητα	116	34	150
		% Στυλ εικονογράφησης	77 %	23 %	100 %

Πίνακας 9.1.1. :Συσχέτιση στυλ εικονογράφησης με προβολή κοινωνικών θεμάτων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	3,999	1	,042
Continuity Correction	3,122	1	,077
Likelihood Ratio	3,729	1	,053
Linear-by-Linear Association	3,973	1	,046
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 9.1.2.: Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια έκτασης εικονογράφησης με θέματα που αφορούν στη διαδικασία της μάθησης

Οι ιστοσελίδες με μεγάλη ή μεσαία έκταση εικονογράφησης προβάλλουν πιο πολύ θέματα που αφορούν στη μάθηση από τις ιστοσελίδες με μικρή έκταση εικονογράφησης (πίνακας 9.2.1).

Ένα από τα στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται στα μαθησιακά θέματα είναι οι εργασίες των μαθητών. Τα σχολεία προτιμούν να προβάλλουν τις εργασίες αυτές με εικόνα κι έτσι αυξάνεται η έκταση της εικονογράφησης.

Έκταση εικονογράφησης - Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης

			Θέματα με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Έκταση εικονογράφησης	Μεγάλη	Συχνότητα	17	20	37
		% Έκταση εικονογράφησης	46 %	54 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-,4	,4	
	Μεσαία	Συχνότητα	34	43	77
		% Έκταση εικονογράφησης	44 %	56 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-,8	,8	
	Μικρή	Συχνότητα	24	11	35
		% Έκταση εικονογράφησης	69 %	31%	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,5	-1,5	
Σύνολο		Συχνότητα	75	74	149
		% Έκταση εικονογράφησης	50 %	50 %	100 %

Πίνακας 9.2.1.: Συσχέτιση έκτασης εικονογράφησης με προβολή θεμάτων με έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	6,117	2	,047
Likelihood Ratio	6,237	2	,044
Linear-by-Linear Association	3,539	1	,060
N of Valid Cases	149		

Πίνακας 9.2.2.: Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια έκτασης εικονογράφησης με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Και σε αυτή τη συσχέτιση οι ιστοσελίδες με μεγάλη ή μεσαία έκταση ακολουθούν την ίδια τάση έναντι στις ιστοσελίδες, με μικρή έκταση εικονογράφησης. Στην πρώτη περίπτωση η αναφορά στο σύλλογο γονέων είναι εντονότερη, ενώ στη δεύτερη όχι.

Έκταση εικονογράφησης - Αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων

			Αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Έκταση εικονογράφησης	Μεγάλη	Συχνότητα	24	13	37
		% Έκταση εικονογράφησης	65 %	35 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,5	0,8	
	Μεσαία	Συχνότητα	51	26	77
		% Έκταση εικονογράφησης	66 %	34 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-0,6	0,9	
	Μικρή	Συχνότητα	32	3	35
		% Έκταση εικονογράφησης	91 %	9 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,4	-2,2	
Σύνολο		Συχνότητα	107	42	149
		% Έκταση εικονογράφησης	72 %	28 %	100 %

Πίνακας 9.3.1. : Συσχέτιση έκτασης εικονογράφησης με αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	8,719	2	,013
Likelihood Ratio	10,299	2	,006
Linear-by-Linear Association	6,071	1	,014
N of Valid Cases	149		

Πίνακας 9.3.2.: Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια ύφους με προβολή σχολικών εκδηλώσεων

Το ύφος είναι πιο επίσημο στις ιστοσελίδες που δεν προβάλλονται οι σχολικές εκδηλώσεις, ενώ πιο φιλικό όταν προβάλλονται (πίνακας 9.4.1.). Αυτό ενδεχομένως να αφορά το κοινό στο οποίο υποθέτει ότι απευθύνεται ο συντάκτης. Όταν προβάλλονται οι σχολικές εκδηλώσεις, το εύρος των επισκεπτών - στο οποίο απευθύνεται η ιστοσελίδα- ανοίγει κι έτσι το ύφος γίνεται πιο φιλικό.

			Σχολικές εκδηλώσεις		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Ύφος	Επίσημο	Συχνότητα	19	39	58
		% Ύφος	33 %	67 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	1,6	-,9	
	Φιλικό	Συχνότητα	15	77	92
		% Ύφος	16 %	84 %	100,0%
		Σταθερό υπόλοιπο	-1,3	,7	
Σύνολο		Συχνότητα	34	116	150
		% Ύφος	23 %	77 %	100,0%

Πίνακας 9.4.1. :Συσχέτιση ύφους με προβολή σχολικών εκδηλώσεων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	5,494	1	,019
Continuity Correction	4,596	1	,032
Likelihood Ratio	5,379	1	,020
Linear-by-Linear Association	5,458	1	,019
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 9.4.2.: Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια ύφους με προβολή θεμάτων που αφορούν την κοινωνική ζωή

Ισχύουν οι ίδιες τάσεις με την προηγούμενη συνάφεια, ίσως και για τον ίδιο λόγο.

			Θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Ύφος	Επίσημο	Συχνότητα	51	7	58
		% Ύφος	88 %	12 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	,9	-1,7	
	Φιλικό	Συχνότητα	65	27	92
		% Ύφος	71 %	29 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-,7	1,3	
Σύνολο		Συχνότητα	116	34	150
		% Ύφος	77 %	23 %	100 %

Πίνακας 9.5.1. :Συσχέτιση ύφους με προβολή θεμάτων που αφορούν την κοινωνική ζωή

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	6,059	1	,014
Continuity Correction	5,113	1	,024
Likelihood Ratio	6,479	1	,011
Linear-by-Linear Association	6,019	1	,014
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 9.5.2.: Συσχέτιση χ^2

Συνάφεια ύφους με αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

Επίσης και σε αυτή την περίπτωση όταν γίνεται αναφορά στο σύλλογο γονέων το ύφος είναι πιο φιλικό απ' όταν η αναφορά είναι μικρή, όπου το ύφος είναι πιο επίσημο.

Ύφος- Αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων

			Αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων		Σύνολο
			Λίγο	Πολύ	
Ύφος	Επίσημο	Συχνότητα	47	11	58
		% Ύφος	81 %	19 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	,9	-1,4	
	Φιλικό	Συχνότητα	60	32	92
		% Ύφος	65 %	35 %	100 %
		Σταθερό υπόλοιπο	-,7	1,1	
Σύνολο		Συχνότητα	107	43	150
		% Ύφος	71 %	29 %	100 %

Πίνακας 9.5.1. :Συσχέτιση ύφους με αναφορά στο σύλλογο γονέων & κηδεμόνων

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

	Τιμή στατιστικής συνάρτησης	Βαθμοί ελευθερίας	Παρατηρούμενο επίπεδο συχνότητας
Pearson Chi-Square	4,352	1	,037
Continuity Correction	3,613	1	,057
Likelihood Ratio	4,518	1	,034
Linear-by-Linear Association	4,323	1	,038
N of Valid Cases	150		

Πίνακας 9.5.2.: Συσχέτιση χ^2

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εισβολή των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην καθημερινότητά μας επιβάλλει τον εκσυγχρονισμό του σχολείου. Μια από τις επιταγές των νέων τεχνολογιών αποτελεί και η ύπαρξη σχολικής ιστοσελίδας.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε μας δείχνει ότι υπάρχει σημαντική ανταπόκριση στην πρόκληση για δημιουργία σχολικής ιστοσελίδας, αφού το 39% των δημόσιων δημοτικών σχολείων διαθέτουν ιστοσελίδα. Ειδικά οι σχολικές μονάδες των περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας/ Θράκης και Αττικής φαίνεται να δίνουν δυναμικό παρόν στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (το 59% και 48% των σχολικών μονάδων αντίστοιχα). Ωστόσο, παρατηρούνται στις ίδιες περιφέρειες να υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των νομών στον αριθμό των σχολικών ιστοσελίδων, π.χ. περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, νομός Λέσβου 18% - νομός Σάμου 71%. Ενδεχομένως οι σχολικοί σύμβουλοι να έχουν συμβάλει στις παρεκκλίσεις μεταξύ των νομών, προωθώντας ή μη τη δημιουργία σχολικής ιστοσελίδας. Από την άλλη πλευρά το τόσο υψηλό ποσοστό (88%) του νομού Ξάνθης ίσως θα πρέπει να μας βάζει σε υποψίες για το ρόλο της γεωγραφικής θέσης. Οι λόγοι για τους οποίους μια σχολική μονάδα αποφασίζει να δημιουργήσει μια ιστοσελίδα είναι πολλοί και δεν επιδιώκουμε να τους αναδείξουμε στην παρούσα έρευνα. Στόχος μας είναι η μελέτη του «τι» είναι αυτό που προβάλλεται μέσω των σχολικών ιστοσελίδων και με ποιους τρόπους.

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 150 συνολικά σχολικές ιστοσελίδες ολιγοθέσιων, πολυθέσιων, «πilotικών», «διευρυμένου ωραρίου» δημόσιων σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αγροτικών, ημιαστικών και αστικών περιοχών που βρίσκονται αναρτημένες στο Π. Σ. Δ. Μέσα από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλία στα περιεχόμενα των διαφόρων σχολικών ιστοσελίδων, σε αυτό που θέλουν να προβάλλουν και στον τρόπο που γίνεται η σχετική προβολή. Αν λάβουμε υπόψη μάλιστα το γεγονός ότι δεν υπάρχει κάποιο νομοθετικό πλαίσιο μέσα στο οποίο να μπορούν να κινηθούν οι συντάκτες των σχολικών ιστοσελίδων, ούτε και έχουν δοθεί από την Πολιτεία σχετικές οδηγίες, είναι λογικό να παρουσιάζεται αυτή η ανομοιομορφία.

Στην συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων προβάλλονται στις σχολικές ιστοσελίδες τα στοιχεία πρόσβασης και επικοινωνίας με τη σχολική μονάδα. Η διεύθυνση και το τηλέφωνο του σχολείου βρισκόταν σε όλες τις ιστοσελίδες.

Επίσης, παρατηρήθηκε αρκετά έντονη η τάση των σχολείων να προβάλλουν το πού βρίσκονται και με κάποιο τρόπο να παρουσιάζουν την περιοχή τους. Η προβολή στοιχείων που αφορούν στην παρουσίαση της περιοχής στην οποία βρίσκεται η σχολική μονάδα ήταν εντονότερη στα σχολεία σε ημιαστικές περιοχές σε σχέση με τα σχολεία των αστικών περιοχών. Αυτό το εύρημα πιθανώς να σημαίνει πως μεγαλύτερη διασύνδεση με την τοπική κοινότητα τείνουν να έχουν τα σχολεία σε ημιαστικές περιοχές έναντι των σχολείων σε αστικές περιοχές όπου η διασύνδεση αυτή είτε δεν υφίσταται, είτε φαίνεται να είναι πολύ πιο χαλαρή.

Ακόμα παρατηρήθηκε ότι τα σχολεία που τείνουν να παρουσιάζουν στις ιστοσελίδες τους πολλά στοιχεία για την περιοχή τους τείνουν επίσης να παρουσιάζουν πολλά στοιχεία για τις εγκαταστάσεις τους και να συμπεριλαμβάνουν στις ιστοσελίδες τους και περισσότερα θέματα που αφορούν τη μαθησιακή διαδικασία. Ίσως αυτό να αποτελεί μια ένδειξη ότι αφού τα σχολεία αυτά δείχνουν να έχουν μεγαλύτερη αίσθηση διασύνδεσης με τις τοπικές κοινωνίες, ταυτόχρονα επιθυμούν να γνωστοποιήσουν προς τα έξω περισσότερα στοιχεία της ταυτότητάς τους (μεταξύ των οποίων και οι εγκαταστάσεις τους) και να προβάλλουν ταυτόχρονα το παιδαγωγικό τους έργο και να αναδείξουν το ρόλο τους μέσα στην κοινωνία.

Βέβαια η προβολή της περιοχής των σχολείων σχετίζεται συχνά και με το θέμα της συμμετοχής των σχολείων σε μη υποχρεωτικά εκπαιδευτικά προγράμματα. Πολλά από τα σχολεία συμμετέχουν σε κάποια τέτοια προγράμματα μέσα από τα οποία «υποχρεούνται» να παρουσιάσουν την περιοχή τους. Π.χ. στο πρόγραμμα comenius οι μαθητές του σχολείου γνωρίζονται με μαθητές από σχολεία του εξωτερικού, οπότε προβάλλουν τον τόπο τους.

Αντιθέτως δεν φαίνεται να γίνεται ιδιαίτερη προβολή θεμάτων που αφορούν την ευρύτερη κοινωνική ζωή (κυρίως την εκτός σχολείου). Ακόμα και στις ιστοσελίδες σχολείων με έντονη προβολή παιδαγωγικών θεμάτων δεν προβάλλονται αντίστοιχα κοινωνικά θέματα και προβλήματα. Η εικόνα αυτή πιθανόν να μπορεί να ερμηνευθεί από την κυριαρχία της αντίληψης ότι το σχολείο θα πρέπει να είναι ένας όσο το δυνατόν ουδέτερος χώρος ο οποίος δεν πρέπει να λαμβάνει θέση σε σχέση με τα ευρύτερα τεκταινόμενα στην κοινωνία.

Άλλο ένα στοιχείο με έντονη προβολή στις σχολικές ιστοσελίδες είναι η παρουσία των ονομάτων του προσωπικού που απασχολούνται σε κάθε σχολική μονάδα και η ειδικότητά τους, χωρίς όμως να γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε πιο λεπτομερή χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού προσωπικού όπως είναι η

προϋπηρεσία και οι σπουδές του κάθε εκπαιδευτικού. Η εικόνα αυτή είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα καθώς καταδεικνύει πως οι σχολικές μονάδες αποφεύγουν την προς τα έξω δημοσιοποίηση χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού τους προσωπικού τα οποία θα μπορούσαν να το διαφοροποιήσουν ως προς ορισμένες κρίσιμες παραμέτρους που συχνά συσχετίζονται με την ποιότητά του (σπουδές και προϋπηρεσία). Άλλωστε φαίνεται ότι οι σχολικές μονάδες δεν προβάλλουν παρά ελάχιστα, μέσω των ιστοσελίδων τους, τη διοργάνωση εκδηλώσεων επαγγελματικής ανάπτυξης και επιμόρφωσης του προσωπικού τους αλλά και των γονέων.

Το θέμα της προβολής στοιχείων για το εκπαιδευτικό προσωπικό παρουσιάζει ενδιαφέρον καθώς παρατηρήθηκε ότι τα σχολεία που προβάλλουν περισσότερα στοιχεία για το προσωπικό, τείνουν ταυτόχρονα να προβάλλουν και πολλά θέματα που αφορούν τη μαθησιακή διαδικασία, φωτίζοντας έτσι τη στενή σχέση της μαθησιακής διαδικασίας με τον εκπαιδευτικό. Επίσης τα σχολεία που προβάλλουν περισσότερο στοιχεία του προσωπικού τους έχουν την τάση να προβάλλουν πιο πολύ και ανακοινώσεις που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου. Πρόκειται στην πράξη για μια κοινή αντίληψη αφού και οι δυο κατηγορίες στοιχείων αφορούν στην ουσία την παρουσίαση προς τα έξω της εσωτερικής ζωής, λειτουργίας και οργάνωσης της σχολικής μονάδας.

Ένα άλλο πολύ σημαντικό κομμάτι της μαθησιακής διαδικασίας, το οποίο όμως δεν προβάλλεται ιδιαίτερα από τις σχολικές ιστοσελίδες, είναι η συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα ελάχιστες σχολικές ιστοσελίδες κάνουν αναφορά στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και των δράσεών του. Παράλληλα λιγιστές είναι και οι αναφορές στον τρόπο συνεργασίας της οικογένειας με τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας. Ωστόσο φαίνεται πως στα σχολεία με κάπως πιο έντονη προβολή στοιχείων για το εκπαιδευτικό τους προσωπικό, οι αναφορές στο σύλλογο γονέων είναι επίσης κάπως περισσότερες.

Επιπλέον η έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι βασικές σχολικές εκδηλώσεις (πολιτιστικές, εορτασμοί εθνικών επετείων, επισκέψεις, παγκόσμιες ημέρες) προβάλλονται σε αρκετά υψηλό βαθμό και μαζί με τις εργασίες των μαθητών αποτελούν βασικό θέμα για τις σχολικές ιστοσελίδες. Μάλιστα στην περίπτωση αυτή, πολλές από τις σχετικές πληροφορίες παρουσιάζονται με έντονη χρήση φωτογραφικού υλικού ως άμεση απόδειξη της πραγματοποίησής τους αλλά και πιο παραστατικής παρουσίασης του κλίματος που αποπνέεται στις περιπτώσεις αυτές. Επιπλέον βρέθηκε ότι τα σχολεία με έντονη προβολή σχολικών εκδηλώσεων φαίνεται

να προτείνουν ταυτόχρονα και κάποιους διαδικτυακούς τόπους με εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Το σχολείο, όπως έχει αναφερθεί και στο θεωρητικό μέρος, αποτελεί την επίσημη πηγή εκπαίδευσης. Το γεγονός ότι είναι σε θέση να προτείνει επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό ενδεχομένως να ενισχύει την εγκυρότητα του προτεινόμενου υλικού. Επομένως, προκύπτει μια θετική σχέση μεταξύ της προβολής σχολικών εκδηλώσεων και προβολής θεμάτων που αφορούν τη μαθησιακή διαδικασία. Άλλωστε πολλές από τις σχολικές εκδηλώσεις έχουν άμεσα εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ενώ το ημερολόγιο σχολικής ζωής παρουσιάζεται στα περισσότερα σχολεία και προβάλλει με συχνή ανανέωση τις δράσεις της σχολικής μονάδας, οι ιστοσελίδες που αναφέρονται στο ωράριο της σχολικής μονάδας στο πρόγραμμα και σε κανονισμό του σχολείου είναι ελάχιστες. Φαίνεται επομένως ότι οι σχολικές ιστοσελίδες τείνουν να μην δημοσιοποιούν ιδιαίτερα τους εσωτερικούς όρους λειτουργίας των αντίστοιχων σχολικών μονάδων προς τα έξω.

Ορισμένες συσχετίσεις με αρκετό ενδιαφέρον αφορούν την περιοχή στην οποία βρίσκεται η σχολική μονάδα. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι τα σχολεία των αγροτικών περιοχών αναφέρονται σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό στο συντάκτη της ιστοσελίδας από τα σχολεία των ημιαστικών και αστικών περιοχών. Τα σχολεία των αστικών και ημιαστικών περιοχών στην πλειοψηφία τους είναι πολυθέσια σχολεία και πιθανώς να απασχολούν και κάποιο εκπαιδευτικό πληροφορικής, οποίος έχει τα προσόντα να δημιουργεί και να διαχειρίζεται με ευκολία μια ιστοσελίδα. Αντίθετα τα oligothésia σχολεία των αγροτικών περιοχών δε διαθέτουν εξειδικευμένο εκπαιδευτικό. Κάποιος από τους εκπαιδευτικούς αυτής της τελευταίας κατηγορίας σχολείων με προσωπικό κόπο και μεράκι έχει αναλάβει το έργο της σχολικής ιστοσελίδας, επομένως η αναφορά στο όνομά του είναι ένα είδος καταξίωσης. Ακόμα πολλές ιστοσελίδες αποτελούν έργο των εκπαιδευτικών σε συνεργασία με τους μαθητές τους. Οι ιστοσελίδες αυτές φαίνεται να προβάλλουν τους συντάκτες, αφού αποτελούν και παιδαγωγικό εργαλείο.

Αντιθέτως φάνηκε ότι τα σχολεία των ημιαστικών και αγροτικών περιοχών έχουν αρνητική σχέση με την προβολή παιδαγωγικών άρθρων, ενώ τα σχολεία των αστικών περιοχών παρόλο που δε συγκεντρώνουν και αυτά μεγάλο ποσοστό αναφορών σχετικών άρθρων εντούτοις είναι περισσότερο ενεργοποιημένα προς την κατεύθυνση του να αναρτούν σχετικά άρθρα στις ιστοσελίδες τους. Κατά συνέπεια, η

προβολή παιδαγωγικών άρθρων μέσω της σχολικής ιστοσελίδας δηλαδή είναι κάτι που μοιάζει να ενδιαφέρει πολύ περισσότερο τα σχολεία των αστικών περιοχών.

Όσον αφορά τα εκφραστικά μέσα κυριαρχούν οι φωτογραφίες από δράσεις του σχολείου και έργα των μαθητών. Υπάρχει ισορροπία μεταξύ κειμένου και εικόνας. Σε κάθε τομέα υπήρχαν λίγα λόγια για το περιεχόμενο και οι αντίστοιχες φωτογραφίες. Το ύφος είναι κυρίως φιλικό και η εμφάνιση διακριτική.

Οι σχολικές ιστοσελίδες με πιο έντονη εικονογράφηση τείνουν να παρουσιάζουν περισσότερα θέματα που αφορούν την κοινωνική ζωή, ενώ αυτές με την πιο διακριτική παρουσίαζουν λιγότερα. Κάποια από τα θέματα που αφορούν στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (π.χ. ειδήσεις, καιρός κ.ά.) προβάλλονται με έντονη εικόνα για να τραβήξουν την προσοχή του επισκέπτη, επομένως όσο περισσότερα είναι αυτά τα στοιχεία τόσο περισσότερο επηρεάζεται η συνολική εικόνα της ιστοσελίδας.

Οι ιστοσελίδες με μεγάλη ή μεσαία έκταση εικονογράφησης προβάλλουν πιο πολύ θέματα που αφορούν στη μάθηση από τις ιστοσελίδες με μικρή έκταση εικονογράφησης. Ένα από τα στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται στα μαθησιακά θέματα είναι οι εργασίες των μαθητών. Τα σχολεία προτιμούν να προβάλλουν τις εργασίες αυτές με εικόνα κι έτσι αυξάνεται η έκταση της εικονογράφησης.

Το ύφος είναι πιο επίσημο στις ιστοσελίδες που δεν προβάλλονται οι σχολικές εκδηλώσεις, ενώ πιο φιλικό όταν προβάλλονται. Αυτό ενδεχομένως να αφορά το κοινό στο οποίο υποθέτει ότι απευθύνεται ο συντάκτης. Όταν προβάλλονται οι σχολικές εκδηλώσεις, το εύρος των επισκεπτών - στο οποίο απευθύνεται η ιστοσελίδα- ανοίγει κι έτσι το ύφος γίνεται πιο φιλικό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναστασιάδης, Π. (2000). *Στον αιώνα της Πληροφορίας – Προσεγγίζοντας τη νέα ψηφιακή εποχή*. Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη

Γώγου- Κρητικού Λ. (1994). *Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις κοινωνικές αναπαραστάσεις*. Αθήνα: Πορεία.

Ζακόπουλος (2008) «*Σχολικοί δικτυακοί τόποι: Μεγάλη Βρετανία*». Πρακτικά 1ου Πανελλήνιου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Ημαθίας με θέμα: «Ψηφιακό υλικό για την υποστήριξη του παιδαγωγικού έργου των εκπαιδευτικών Α/θμιας & Β/θμιας Εκπαίδευσης», Νάουσα.

Καραγιώργης Α. Γ. (1981). *Εκπαιδευτική διοίκηση. Οριοθέτηση βασικών εννοιών*. Νέα Παιδεία.

Καρακατσάνη Γ. Θ. (1985) *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία και κοινωνιολογία του Σχολείου*. Θεσσαλονίκη.

Καρατζιά - Σταυλιώτη Ε., Λαμπρόπουλος Χ. (2006). *Αξιολόγηση, Αποτελεσματικότητα και Ποιότητα στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.

Κολτσάκης, Σαλονικίδης (2008). *Ψηφιακό υλικό για την υποστήριξη του παιδαγωγικού έργου των εκπαιδευτικών Α/θμιας & Β/θμιας Εκπαίδευσης*. Πρακτικά 1ου Πανελλήνιου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Ημαθίας, Νάουσα.

Κοσσυβάκη Φ.(2003). *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο μετανεωτερικό σχολείο: Προσδοκίες, προοπτικές, όρια. Στάσεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών ως προς τη διδακτική τους ετοιμότητα*. Αθήνα: Gutenberg.

Κωνσταντίνου Χ. Ι. (1998).*Σχολική Πραγματικότητα και Κοινωνικοποίηση του Μαθητή*. Αθήνα: Gutenberg.

Κωνσταντίνου Χ. Ι. (1994). *Το σχολείο ως Γραφειοκρατικός οργανισμός και ο Ρόλος του Εκπαιδευτικού σ' αυτόν*. Αθήνα: Σμυρنيωτάκη.

Λεοντίου Ν. (1990). *Επικοινωνία για μια Νέα Παιδεία*. Λευκωσία: Έκδοση του συγγραφέα.

Μαραθεύτης Μ. (1981). *Ο διευθυντής του σχολείου και ο ρόλος του*. Νέα Παιδεία.

Ματσαγγούρας Η. (1988). *Οργάνωση και διεύθυνση της σχολικής τάξης*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Ματσαγγούρας Η. (2003). *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Μπάλιου Ε. (2011). *Οδηγός αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου*. Αθήνα.

Μυλωνάκου-Κεκέ (2005β). *Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα: Αναπτύσσοντας τη συνεργασία. Σημειώσεις Πανεπιστημιακών Παραδόσεων*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μυλωνάκου-Κεκέ (2006). *Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας*. Αθήνα: Ατραπός.

Παμουκτσόγλου Α. (2001). *Σχολικός Σύμβουλος: Αποτυχημένος θεσμός ή αδύναμος Σχολικός Σύμβουλος*. Στα πρακτικά του 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρίας με θέμα: Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα. Τόμος Α'. Αθήνα: Ατραπός.

Πανάου Μ. *Η χρήση των σχολικών ιστοσελίδων από τα σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου*. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Παπαδάκης (2003). *Απόψεις για το θεσμό του Σχολικού Συμβούλου*. Νέα Παιδεία.

Παπαναούμ Ζ. Η. (1995). *Η Διεύθυνση Σχολείου*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Πασιαρδή Γ. (2001) *Το σχολικό κλίμα στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από τη σκοπιά των Κυπρίων Εκπαιδευτικών*. Νέα Παιδεία, 97, 27-46.

Πασιαρδής Π. (1996). *Η αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών :Απόψεις και θέσεις των εκπαιδευτικών λειτουργών στην Κύπρο*. Αθήνα :Γρηγόρης.

Πασιαρδής Π. (2000). *Αποτελεσματικά Σχολεία : Πραγματικότητα ή Ουτοπία*. Αθήνα Εκδόσεις Τυπωθήτω, Γ. Δαρδανός.

Πασιαρδής Π. (2004). *Εκπαιδευτική ηγεσία*, Αθήνα :Μεταίχμιο.

Σαΐτη Α. (2000). *Εκπαίδευση και Οικονομική Ανάπτυξη*. Αθήνα : Τυπωθήτω .

Σαΐτης Χ. (2005). *Οργάνωση και Διοίκηση της εκπαίδευσης* (4^η έκδοση), Αθήνα: Αυτοέκδοση

Σκουρή Β. (1995). *Δίκαιο της Παιδείας*. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Σπηλιωτόπουλος Επ. (1999). *Βασικοί θεσμοί Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου* (5^η έκδ.). Αθήνα: Σάκκουλα

Τζάνη Μ. (2004). *Κοινωνιολογία Παιδείας*. Αθήνα: Γρηγόρης

Adelman, Clem and Alexander, Robin J.(1982) *The Self-Evaluating Institution: practice and principles in the management of educational change*, London:Methuen.

American Library Association, (1997). «*Great Web Sites for Kids Selection Criteria*»[online]:«Ψηφιακές και Διαδικτυακές εφαρμογές στην Εκπαίδευση»:
<http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/alsc/greatwebsites/greatwebsitesforkids/greatwebsites.cfm>

Barron E. A.(2005). *Elementary school websites: An Examination of Trends in Elementary School Websites*.University of South Florida Karen S. Ivers California. Paper presented at the National Educational Computing Conference, Philadelphia, Pennsylvania, June 27-30.

Becta ICT Advice. «What are the management issues of creating a school website?», [online]:http://www.ictadvice.org.uk/index.php?section=te&catcode=as_int_pub_03&rid=3842&wn=1&country=eng,

Blackledge D., Hunt B. (1994). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης* , Αθήνα:Μεταίχμιο

Campo C. (1993). *Collaborative School Cultures : How principals make a difference, School Organization*.

Carmel Maio-Taddeo (2005). *Can indicators on school websites be used to determine the level of ICT integration and ICT leadership in schools?* .University of South Australia November/December 2005, Volume 49, Issue 6, pp 34-41

Cohen L. & Manion L. (1994). *Research Methods in Education* (4th ed.). London: Routledge Publishers.

Department for Education and Skills, 2012 [online]: <http://www.ictscenarios.gr>

Department for Education wedside, 2012[online]: <http://www.teachernet.gov.uk/>

Elliott J., Bridges D.et al (1981). *School accoutability*. London:Grant MacIntyre.

Glover, Derek and Coleman, Marianne (2005) *School Culture, Climate and Ethos: interchangeable or distinctive concepts?* Journal of In-service Education, 31 (2). pp. 251-272

Goleman D.(2000). *Leadership that Gets Results*. Harvard Business Review.

Hampton, Summer & Webber (1987). *Organizational behavior and the practice of management*. Scott, Foresman

Hoy, W. K., & Clover, S. I. (1996). *Elementary school climate: A revision of the OCDQ*. Educational Administration Quarterly, 22(1), 92-110.

Hoy W.K. & Miskel C.G (1996). *Educational administration: Theory research and practice*. New York:Random House.

Johnson, L., & Lamb, A., (2007). «*Evaluating Internet Resources-Criteria for Evaluation*», [online]: <http://www.eduscapes.com/tap/topic32.htm>

Lewin, C, Mavers, D & Somekh, B (2003). *Broadening Access to the Curriculum Through Using Technology to Link Home and School: a critical analysis of reforms to improve attainment for all K12 students*. The Curriculum Journal Vol 14

Lubienski, C. (2005). *Public Schools in Marketized Environments: Shifting Incentives and Unintended Consequences of Competition-Based Educational Reforms*. American Journal of Education, 111(4), 464-486.

Lynch, P. and. Horton, S., (2009). *Web Style Guide: Basic design principles for creating Web sites*. 3rd Ed. New Haven: Yale University Press [online]: <http://webstyleguide.com>

Minerva, (2002). Πλαίσιο ποιότητας των Βρυξελλών, «*Αξιολόγηση ποιότητας των Πολιτιστικών Διαδικτυακών Κόμβων*».

Miller S., Adsit K., Miller T. (2005). *Evaluating the importance of common components in school-based websites: Frequency of appearance and stakeholders' judged value*. TechTrends November/December 2005, Volume 49, Issue 6, pp 34-41

Passey, D., Forsyth, K., Hutchison, D., Scott, A. and Steadman, S. (2000) *Anytime Anywhere Learning Pilot Programme: End of First Phase Implementation* (September 1998 – December 1999) Summary Report. Reading: Microsoft

Rosenthal L. (2001). *The cost of regulation in education: do school inspections improve school quality?* Department of Economics, University of Keele

Sammons, P., Hillman, J. & Mortimore, P. (1995). *Key Characteristics of Effective schools: A review of school effectiveness research*. London: Office for Standards in Education [OFSTED].

Schein E. (1985). *Coming to a new Awareness of Organizational Culture*. Sloan Management Review.

Sergiovanni T. & Starratt R. (1993). *Supervision: a Redefinition*. Singapore: McGraw-Hill. [online]: <http://www.getcited.org>

Sofos A., Kostas A., (2009). *Pedagogically-Oriented Evaluation Criteria for Educational Web Resources*. eLearning Papers, 17 pp. 1-12 [online]: http://www.elearningpapers.eu/index.php?page=doc&doc_id=15350&doclng=5

Starr D. (2002). *The Effect of Size-Dependent Nanoparticle Energetics on Catalyst Sintering*. Science 25 October 2002: Vol. 298 no. 5594 pp. 811-814

Thoonen, Slegers, Oort & Peetsma, 2012. *How to Improve Teaching Practices: The Role of Teacher Motivation, Organizational Factors, and Leadership Practices* Educational Administration. Quarterly August 2011 47: 496-536, first published on February 28, 2011

Volker Lenhart (2006) *Παιδαγωγική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*, Gutenberg: Γιώργος & Κώστας Δαρδανός

Wikipedia Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια [online]: el.wikipedia.org

Νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις

N. 1566/1987. Δομή και Λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 167, τ. Α΄/30.9.1985).

N. 2621/1998. Ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 136, τ. Α΄/23.6.1998).

N. 3471/2006. Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΦΕΚ 133, τ. Α΄/28.6.2006)

N. 3431/2006. Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Άλλες Διατάξεις (ΦΕΚ Α 13/3.2.2006)

Υπουργική Απόφαση 105657/Δ1/8.10.2002. Καθορισμός των ειδικότερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων, των περιφερειακών υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των διευθυντών και υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και ΣΕΚ και των συλλόγων των διδασκόντων (ΦΕΚ 1340, τ. Β΄/16.10.2002).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σχολικοί Διαδικτυακοί τόποι που μελετήθηκαν

1ο Δ.Σ. Αγρινίου : <http://1dim-agrin.ait.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Ναυπάκτου : <http://2dim-nafpakt.ait.sch.gr>
8ο Δ.Σ. Αγρινίου : <http://8dim-agrin.ait.sch.gr>
7ο Δ.Σ. Αγρινίου : <http://7dim-agrin.ait.sch.gr>
5ο Δ.Σ. Ναυπλίου : <http://5dim-nafpl.arg.sch.gr>
Δ.Σ. Ανυφίου Αργολίδος : <http://dimanyfi.arg.sch.gr>
3ο Δ.Σ. Μεγαλόπολης : <http://3dim-megal.ark.sch.gr>
Δ. Σ. Πλατάνου Αστροχωρίου: <http://dim-platan.art.sch.gr>
100ο Δ.Σ. Αθηνών: <http://100dim-athin.att.sch.gr>
110ο Δ.Σ. Αθηνών: <http://110dim-athin.att.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Νίκαιας : <http://10dim-nikaias.att.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Κερατσινίου : <http://12dim-kerats.att.sch.gr>
159ο Δ.Σ. Αθηνών: <http://159dim-athin.att.sch.gr>
15ο Δ.Σ. Αμαρουσίου : <http://15dim-amarous.att.sch.gr>
15ο Δ.Σ. Καλλιθέας: <http://15dim-kallith.att.sch.gr>
16ο Δ.Σ. Αχαρνών : <http://16dim-acharn.att.sch.gr>
142ο Δ.Σ. Αθηνών : <http://142dim-athin.att.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Αθηνών : <http://12dim-athin.att.sch.gr>
127ο Δ.Σ. Αθηνών: 127dim-athin.att.sch.gr
57ο Δ.Σ. Αθηνών: <http://57dim-athin.att.sch.gr>
29ο Δ.Σ. Αθηνών: <http://29dim-athin.att.sch.gr>
48ο Δ.Σ. Αθηνών: <http://48dim-athin.att.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Νέου Ψυχικού : <http://1neopsyhiko.sch.gr>
4ο Δ.Σ. Νέου Ηρακλείου: <http://4dim-n-irakl.att.sch.gr>
5ο Δ.Σ. Μεταμόρφωσης: <http://5dim-metam.att.sch.gr>
22ο Δ.Σ. Πειραιά : <http://22dim-peiraia.att.sch.gr>
26ο Δ.Σ. Πειραιά: <http://26dim-peiraia.att.sch.gr>
54ο Δ.Σ. Πειραιά: <http://54dim-peiraia.att.sch.gr>
6ο Δ.Σ. Χαϊδαρίου : <http://6dim-chaid.att.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Καλλιθέας: <http://10dim-kallith.att.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Περιστερίου: <http://10dim-perist.att.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Βύρωνα: <http://10dimvyron.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Αιγάλεω: <http://11dim-aigal.att.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Νέου Ηρακλείου: <http://12dim-n-irakl.att.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Αργυρούπολης: <http://1dimagdimm.blogspot.gr>
16ο Δ.Σ. Γλυφάδας: <http://16dim-glyfad.att.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Περάματος: <http://1dim-peram.att.sch.gr>
8ο Δ.Σ. Περάματος: <http://8dim-peram.att.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Χαϊδαρίου: <http://1dim-chaid.att.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Μελισσίων : <http://1dim-meliss.att.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Αγίου Ιωάννη : <http://1dim-ag-ioann.att.sch.gr>
16ο Δ.Σ. Πατρών : <http://16dim-patras.ach.sch.gr>
Δ.Σ. Δεμενίκων Αχαΐας : <http://dim-demen>
10ο Δ.Σ. Αιγίου: <http://10dim-aigiou.ach.sch.gr>
Δ.Σ. Οινόφυτων : <http://dim-oinof.voi.sch.gr>
4ο Δ.Σ. Θήβας: <http://4dim-thivas.voi.sch.gr>

6ο Δ.Σ. Θήβας : <http://6dimthivas.blogspot.gr>
4ο Δ.Σ. Γρεβενών: <http://4dim-greven.gre.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Γρεβενών: <http://2dim-greven.gre.sch.gr>
Δ.Σ. Πολυδενδρίου : <http://dim-polyd.att.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Δράμας: <http://12dim-dramas.dra.sch.gr>
Δ.Σ. Χιροπόταμου Δράμας : <http://dim-xirop.dra.sch.gr>
17ο Δ.Σ. Ρόδου : <http://17dim-rodou.dod.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Καλύμνου : <http://2dim-kalymn.dod.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Πυλίου <http://1dim-pyliou.dod.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Διδυμότειχου : <http://1dim-didym.evr.sch.gr>
6ο Δ.Σ. Αλεξανδρούπολης : <http://6dim-alexandr.evr.sch.gr>
Δ.Σ. Μικρού Δέρειου : <http://dim-mik-dereiou.evr.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Χαλκίδας : <http://10dim-chalk.eyv.sch.gr>
3ο Δ.Σ. Ψαχνών: <http://3dim-psachn.eyv.sch.gr>
26ο Δ.Σ. Χαλκίδας: <http://26dim-chalk.eyv.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Κάμπου Ζακύνθου: <http://1dim-kampou.zak.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Πύργου : <http://11dim-pyrgou.ilei.sch.gr>
7ο Δ.Σ. Πύργου : <http://7dim-pyrgou.ilei.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Νάουσας : <http://10dim-naous.ima.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Βέροιας: <http://1dim-veroias.ima.sch.gr>
4ο Δ.Σ. Αλεξανδρούπολης: <http://4dim-alexandr.ima.sch.gr>
37ο Δ.Σ. Ηρακλείου : <http://37dimotiko.ira.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Αρχανών Ηρακλείου : <http://1dim-an-archan.ira.sch.gr>
32ο Δ.Σ. Ηρακλείου: <http://32dim-irakl.ira.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Ηρακλείου : <http://11dim-irakl.ira.sch.gr>
47ο Δ.Σ. Ηρακλείου: <http://47dim-irakl.ira.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Ηγουμενίτσας: <http://1dim-igoum.thesp.sch.gr>
105ο Δ.Σ. Θεσσαλονίκης: <http://105dim-thess.thess.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Εύοσμου : <http://10dim-evosm.thess.sch.gr>
13ο Δ.Σ. Πολίχνης :<http://13dim-polichn.thess.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Περαίας: <http://1dim-peraias.thess.sch.gr>
109ο Δ.Σ. Θεσσαλονίκης: <http://109dim-thess.thess.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Καλαμαριάς: <http://12dim-kalam.thess.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Ιωαννίνων: <http://10dim-ioann.ioa.sch.gr>
18ο Δ.Σ. Ιωαννίνων: <http://18dim-ioann.ioa.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Χρυσobίτσας Ιωαννίνων: <http://1dim-chris.ioa.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Καβάλας: <http://11dim-kaval.kav.sch.gr>
25ο Δ.Σ. Καβάλας: <http://25dim-kaval.kav.sch.gr>
Δ.Σ. Αγιάσματος- Πηγών : <http://dim-agiasm.kav.sch.gr>
19ο Δ.Σ. Καρδίτσας: <http://19dim-diap-kardits.kar.sch.gr>
13ο Δ.Σ. Καρδίτσας: <http://13dim-kardits.kar.sch.gr>
4ο Δ.Σ. Καστοριάς: <http://4dimkas.blogspot.gr>
Δ.Σ. Αγίου Μάρκου: <http://dim-ag-markou.ker.sch.gr>
Δ.Σ. Ληξουρίου : <http://1dim-lixour.kef.sch.gr>
Δ.Σ. Πόρου: <http://dim-porou.kef.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Κιλκίς : <http://2dim-kilkis.kil.sch.gr>
7ο Δ.Σ. Κιλκίς: <http://7dim-kilkis.kil.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Κοζάνης: <http://11dim-kozan.koz.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Πτολεμαΐδας: <http://12dim-ptolem.koz.sch.gr>
Δ.Σ. Χιλιομοδίου Κορινθίας: <http://dim-chiliom.kor.sch.gr>

Δ.Σ. Εξαμιλίων Κορινθίας: <http://dim-examil.kor.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Τήνου: <http://2dim-tinou.kyk.sch.gr>
Δ.Σ. Εμπορείου Θήρας: <http://dim-empor.kyk.sch.gr>
Δ.Σ. Νάξου: <http://1dim-naxou.kyk.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Σπάρτης: <http://2dim-spart.lak.sch.gr>
Δ.Σ. Σκάλας Λακωνίας: <http://dim-skalas.lak.sch.gr>
15ο Δ.Σ. Λάρισας :<http://15dim-laris.lar.sch.gr>
Δ.Σ. Βερδικούσας : <http://dim-verdik.lar.sch.gr>
3ο Δ.Σ. Ιεράπετρας : <http://3dim-ier.ira.sch.gr>
Δ.Σ. Αγιάσου Λέσβου: [/dim-agias.les.sch.gr](http://dim-agias.les.sch.gr)
2ο Δ.Σ. Λευκάδας: <http://2dim-lefkad.lef.sch.gr>
Δ.Σ. Λέκρων <http://dim-k-lechon.mag.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Αγρίας: <http://1dim-agrias.mag.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Ν. Ιωνίας Μαγνησίας: <http://10dim-n-ionias.mag.sch.gr>
21ο Δ.Σ. Καλαμάτας: 21dim-kalam.mes.sch
13ο Δ.Σ. Καλαμάτας: <http://13dim-kalam.mes.sch.gr>
12ο Δ.Σ. Ξάνθης: <http://12dim-xanth.xan.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Ξάνθης: <http://2dim-xanth.xan.sch.gr>
8ο Δ.Σ. Ξάνθης: <http://8dim-xanth.xan.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Ξάνθης: <http://10dim-xanth.xan.sch.gr>
5ο Δ.Σ. Ξάνθης: <http://5dim-xanth.xan.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Γιαννιτσών: <http://1dim-giann.pel.sch.gr>
3ο Δ.Σ. Αριδαίας: <http://3dim-aridaias.pel.sch.gr>
5ο Δ.Σ. Γιαννιτσών : <http://5dim-giann.pel.sch.gr>
8ο Δ.Σ. Έδεσσας: <http://8dim-edess.pel.sch.gr>
Δ.Σ. Αιγινίου: <http://1dim-aigin.pie.sch.gr>
3ο Δ.Σ. Πρέβεζας: <http://3dim-prevezas.sch.gr>
15ο Δ.Σ. Ρεθύμνου: <http://15dim-rethymn.reth.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Κομοτηνής :<http://2dim-komot.rod.sch.gr>
6ο Δ.Σ. Κομοτηνής: <http://6dim-komot.rod.sch.gr>
9ο Δ.Σ. Κομοτηνής: <http://9dim-komot.rod.sch.gr>
10ο Δ.Σ. Κομοτηνής: <http://10dim-komot.rod.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Κομοτηνής: <http://11dim-komot.rod.sch.gr>
Δ.Σ. Ισάλου: <http://dim-meion-isalou.rod.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Σάμου: <http://2dim-samou.sam.sch.gr>
Δ.Σ. Βουρλιωτών Σάμου:<http://dim-vourl.sam.sch.gr>
19ο Δ.Σ. Σερρών: <http://19dim-serron.ser.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Σιδηροκάστρου: <http://1dim-sidir.ser.sch.gr>
20ο Δ.Σ. Σερρών: <http://20dim-serron.ser.sch.gr>
11ο Δ.Σ. Τρικάλων: <http://11dim-trikal.tri.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Καλαμπάκας: <http://2dim-kalamp.tri.sch.gr>
Δ.Σ. Καινούργιο Φθιώτιδας:<http://dim-kainourg.fth.sch.gr>
8ο Δ.Σ. Λαμίας: <http://8dim-lamias.fth.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Φλώρινας: <http://2dim-peir-florin.flo.sch.gr>
Δ.Σ. Δροσοπηγής Φλώρινας: <http://dim-drosop.flo.sch.gr>
5ο Δ.Σ. Φλώρινας: <http://5dim-florin.flo.sch.gr>
Δ.Σ. Παντελεήμονα Φλώρινας: <http://dim-ag-pantel.flo.sch.gr>
Δ.Σ. Περάσματος Φλώρινας: <http://dim-perasm.flo.sch.gr>
Δ.Σ. Γραβιάς: <http://dim-gravias.fok.sch.gr>
1ο Δ.Σ. Καλλικράτειας: <http://1odimnkallikrateias.sch.gr>

3ο Δ.Σ. Μουδανιών: <http://3dim-moudan.chal.sch.gr>
2ο Δ.Σ. Κόρνου Χανίων: <http://dim-kourn.chan.sch.gr>
Δ.Σ. Κολυμβαρίου Χανίων: <http://dim-kolymv.chan.sch.gr>
Δ.Σ. Βροντάδου Αγ. Γεωργίου : <http://1dim-vront.chi.sch.gr>